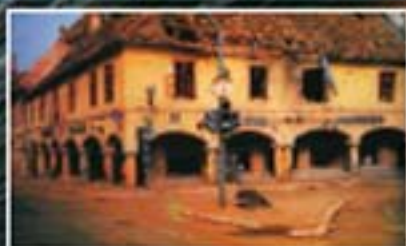

VILA

ČASOPIS ZA LIKU I VELEBITSKO PRIMORJE * PROSINAC 2008. * BR.16 (108) * CIJENA 10 KUNA * ISSN 1331-7059

E

dr. sc. Josip Jurčević

VUKOVAR '91

Sedamnaest godina poslije

L

Otvorena poliklinika za hemodijalizu u Gospiću

E

MASAI narod u srcu Afrike
ugostili članove
Udruge "Vila Velebita"

B

I

Sandra Šarić

INTERVIEW

T

A Prva olimpijka iz Senja

VILA VELEBITA
časopis Like i Velebitskog primorja

Osnivač i izdavač:
Udruga Ličana "Vila Velebita"
Ul. kneza Ljudevita Posavskog 37, Zagreb
Tel.: 01/4635-888

Za izdavača:
doc.dr.sc. Milan Vrkljan
predsjednik Udruge

Glavni urednik:
doc.dr.sc. Milan Vrkljan

Uredništvo:
Dr. Jure Murgić, Avenka Butković, prof.
Luka Maršić (pomoćnici glavnog urednika),
Tihomir Marjanović, Jasmina Milinović
Katalinić, Ivica Sokolić, fra Draženko
Tomić, Dijana Fišter, Vlado Marić

Suradnici:
Jasna Čutić, Josipa Dasović, Mirjana
Greblo, Ana Jelinić, Karolina Vidović
Krišto, Mladen Kukina, Željko Popović,
Marin Smolčić, Željko Mataija, Ana-Maria
Devčić, Dražen Prša, Lucija Tomljenović,
Ana Tomljenović, dr. sc. Željko Holjevac,
Dorothea Prpić, Milan Murgić, Željko
Starčević, Milan Ostović, Nikica Marković

Adresa uredništva:
Vila Velebita,
Ul. kneza Ljudevita Posavskog 37, Zagreb
Tel./Fax.: 01/4635-888
e-mail: urednistvo@vila-velebita.hr
www.vila-velebita.hr

Grafička priprema:
Tihomir Marjanović

Fotografije:
Tihomir Marjanović,
Branimir Butković, Arhiv Vile Velebita,
Internet photo pages.

Tisak:
STAJER-GRAF, Zagreb

Broj žiro-računa:
2360000-1101435362

Cijena jednog primjerka:
10,00 kuna

Naklada: 1500 primjeraka

Upravni odbor Udruge:
dr. sc. Milan Vrkljan, predsjednik / Stjepan
Bičan, dipl.iur / Tomislav Crnić, dipl.ing /
Ivica Francetić, dipl.ing / Nikola Jurković /
Ivan Krpan, dipl.ing / Josip Milinković /
Damir Miškulin, dipl.ing / Željko
Radošević, dipl.ing / prof. Petar Rajković /
dr. sc. Ivan Šimunić

Nadzorni odbor Udruge:
Nikola Kostelac, dipl.ing, predsjednik /
Predrag Čudina / Josip Zdunić, dipl.iur/

ISSN 1331-7059
EAN-13 code: 9771331705001

IZ SADRŽAJA

3

Bronza u rukama hrabre Senjanke

Interview Olimpijke Sandre Šarić

U borbi za treće mjesto Sandra je pobijedila Portorikanku Asuncion Ocasio Rodriguez deklasiravši je već u prve dvije minute dvoboja, koje je zaključila vodstvom 4:1. Mudrom je borbom u nastavku očuvala stečenu prednost povisivši je još jednim preciznim udarcem na 5:1.

Piše: Avenka Butković

7

Krivi Put

Znanstvena monografija

8

XXVII Sabor mladih u Senju

9

Kuterevo

Utočište za medvjede

10

"Vila Velebita" školski jedrenjak

12

Član Vile Velebita s MASAI narodom u AFRICI

Sa Masai narodom i katoličkom misijom u njihovoj zemlji, upoznao nas je član naše Udruge Ličana Mladen Heigl koji je tamo boravio u periodu 8.8. – 6.10.2008. godine te se uvjerio da ništa ljudsko nije tako daleko niti tako različito kao što se to na prvi pogled može činiti.

Piše: Ivica Sokolić

IZ SADRŽAJA

<p>17 Velebit kakvog ne poznajemo
Prof. Ana Lemić - interview</p> <p>24 Crkva s. Jelene Križarice
Malo Polje</p> <p>28 don Anđelko Kaćunko među Ličanima</p> <p>32 Košarica Ličkih suvenira
</p> <p>38 Lovačka Udruga Brinje</p> <p>42 Centar za hemodijalizu u Gospiću
</p> <p>52 Lukovo Šugarje</p> <p>59 Jablanac
Podvelebitsko mjesto bez djece i škole</p> <p>64 Kronika aktivnosti
Udruga Ličana "Vila Velebita"</p> | <p>19 VUKOVAR '9½
dr. sc. Josip Jurčević</p> <p>25 "Kino Lika" - recenzija
Nikica Marković - filmski kritičar</p> <p>29 ŽK Otočac na sajmu u Petrinji
</p> <p>37 Plemićki grad SOKOLAC</p> <p>40 Crkva u Stolcu</p> <p>44 Poznati Ličani u Slavoniji
Josip Markovinović
</p> <p>54 Posada "St. Maria" opet plovi
Mile Vranić sa posadom u novom izazovu</p> <p>61 Lički narodni recepti
Kupus i meso</p> | <p>22 Farma junadi "ŠIRJAN"</p> <p>27 Medvjeda gozba u Kuterevu
Slavonci darovali tri tone hrane</p> <p>30 Uloga javne politike u društvu
Prof. Luka Maršić</p> <p>34 Stiže nam GRIPA
dr. sc. Darko Katalinić, dr. med.</p> <p>36 Najuzornija hrvatska seoska žena
Marijana Marincel
</p> <p>46 Hrvanje u Hrvata - Božo Starčević
</p> <p>56 Katarina Milinković
"Čokolino" višebojca</p> <p>62 Naši članovi - pjesnici
Miroslav Marjanović - Gonza</p> |
|--|--|--|

SANDRA ŠARIĆ

Bronza u rukama hrabre Senjanke

INTERVIEW

U borbi za treće mjesto Sandra je pobijedila Portorikanku Asuncion Ocasio Rodriguez deklasiravši je već u prve dvije minute dvoboja, koje je zaključila vodstvom 4:1. Mudrom je borbom u nastavku očuvala stečenu prednost povisivši je još jednim preciznim udarcem na 5:1.

Ako biste nekoga pitali po čemu je Senj prepoznatljiv, prva bi mu asocijacija bila na buru, po onoj poznatoj poslovcici: Čuvaj se senjske bure i šibenske cure. Poigramo li se malo riječima, možemo reći i ovako: Čuvaj se senjske cure i šibenske bure. I to u

punom smislu riječi. A sve to zbog jedne mlade i uspješne djevojke, koja je, uz svoje uskoke, proslavila grad kao i njezini sugrađani pjesnici Vjenceslav Novak i Silvije Strahimir Kranjčević. Pogađate zasigurno da je to naša brončana Sandra Šarić, gracilna i krhka, a opet, tako snažna i hrabra mlada djevojka.

Prije nekog vremena bile su Sandra i njezina mama Nada u Rijeci, te su sjele u jedan kafić. Slušajući njihov razgovor, za drugim stolom, nepoznati muškarac ih je upitao odakle su, jer je njihov govor sličio dubrovačkom. Jako se iznenadio kad mu je Sandra odgovorila da su Senjanke. A on je na to rekao:

„Aha, to je tamo otkuda je mala Sandra Šarić. Baš bih ju volio upoznati.“ Iznenađenje je bilo potpuno kad mu je Sandra odgovorila: „Upravo s njom pričate.“ Tako je Senj upravo Sandra u

Vila: Kad ste počeli trenirati taekwondo, borilački sport, što i nije baš uobičajeno za jednu djevojku?

Počela sam trenirati u četvrtom razredu osnovne škole, na nagovor brata Silvija, koji je već trenirao. U to

„Nehaj“, a tata Zlatko je, kako mi velimo doma, sportaš u duši.

Vila: Prvi uspjesi i prve medalje vodile su pobjedničkom tronu u Peking. Sjećate li se kada ste se prvi put okitili medaljom?

Sandra Šarić - Hrvatska, brončana medalja; Gwladys Patience Epangue - Francuska, brončana medalja; Kyungseon Hwang - Koreja, zlatna medalja i Karine Sergerie - Kanada, srebrna medalja

Kako da ne. Imala sam samo jedanaest godina i to mi je bilo prvo natjecanje, koje se održavalo u Beču. Sve mi je bilo čudno i neobično, od opreme koja me je stezala i sve tako, ali ipak me je srebrna medalja na kraju čekala, usprkos svemu.

Kasnije, sve je bilo puno lakše. Samo su se nizala natjecanja, a s njima i odličja, pa tako svjetsko srebro na natjecanju za juniore 2000. g. u Killerneju u Irskoj, europsko zlato za juniore 2001.g. u Pamploni u Španjolskoj, svjetsko srebro za seniore 2003.g. u Bad Gartenkirchenu u Njemačkoj, europsko ekipno srebro 2004.g. u Grenobleu u Francuskoj, prvo mjesto na kvalifikacijama i sudjelovanje na Olimpijadi u Ateni 2004.g., svjetska bronca 2005.g. u Madridu u Španjolskoj, svjetska bronca 2007.g. u Pekingu, kvalifikacije u Manchesteru u Velikoj Britaniji iste godine, europsko zlato 2008.g. u Rimu, i napokon, svjetska bronca na

najboljem svjetlu predstavila.

Kolijevka taekwanda je daleki istok, a naša draga Hrvatska dala je čak dvije vrhunske sportašice u ovome sportu, Sandru Šarić i Martinu Zubčić, obje brončane, na Olimpijskim igrama u Pekingu 2008.g. Sandra je slutila medalju, te je u interviewu za Vjesnik izjavila:

„Martinina bronca mi je dala snagu, a znala sam da će sve biti u redu ako se ujutro probudim raspoložena. Tako je i bilo.“

Vila: Jako smo ponosni što je upravo stanovnica Ličko-senjske županije ponijela laskavu titulu najuspješnije sportašice u borilačkim sportovima na Olimpijskim igrama 2008.g. u Pekingu. Iskreno Vam čestitamo na uspjehu u ime cijelog Uredništva Vile Velebita.

Zahvaljujem na čestitkama i hvala Vam svima na potpori.

vrijeme, to je bio jedini sport koji su cure mogle trenirati. Uglavnom su trenirali dečki iz kvarta, a među njima

Sandra sa majkom Nadom

i moj brat. U početku, svi idu pa i ja, da bi kasnije taekwondo postao moja prva ljubav, pa otuda i sjajni rezultati. Prvi trener mi je bio Tomislav Dujmović Beli. U mojoj obitelji sportom se bavio brat Silvije, nogometaš u lokalnom klubu NK

Olimpijadi u Pekingu ove godine. Nisam još samo spomenula da sam bila i državna prvakinja dvije godine za redom, 2000. i 2001. Najboljom zagrebačkom sportašicom proglašena sam 2007.g. Odlične rezultate i odličja pratile su i manje lijepe

uspomene vezane uz sportske povrede, pa sam tako na treningu 2006.g. povrijedila stopalo noge te sam ga morala operirati. Kost na stopalu mi je triput operirana, a tu su još i operacije koljena i ruke. Operirao me je izvrsni kirurg dr. Vukelić u Lovranu.

Vila: Kad sam Vas zamolila za interview, rekli ste mi da Vam je tjedan pretrpan obvezama, a vikendom niste slobodni. Ipak, uspjele smo se vidjeti u Senju u kratkom predahu od napornih treninga. Kako uspijevate uskladiti sportski i privatni život?

Treninzi su mi svaki dan dva do tri sata ujutro i cijelo popodne u matičnom klubu „Metalac“ na Šalati, gdje me trenira moj trener Ivica Klaić. Treninzi s reprezentacijom, kad se pripremam za natjecanja, održavaju se u Domu sportova, a trenira nas službeni trener hrvatske taekwondo reprezentacije od 2004.g. Seung Ki Hong, kojemu upravo istječe mandat. Obojica mojih trenera su vrhunski treneri. Seung Ki Hong je vrlo drag čovjek, ali kad je treniranje u pitanju traži disciplinu, što meni ne pada teško. Upravo očekujemo da se raspiše natječaj za trenera hrvatske taekwondo reprezentacije, pa ću početi s treninzima, jer nas očekuje

Svjetsko prvenstvo 2009.g. u Kopenhagenu. Osim mene, u ženskoj reprezentaciji su Josipa Kusanić, Martina Zubčić, Petra Matijašević, Marina Sumić i Nives Andruš, a u muškoj Filip Grgić, Darko Parafin, Matija Šantić. To je ekipa s kojom često treniram za repku, a iz mog matičnog kluba „Metalac“ za repku sudjeluju još Martina Sumić i Filip Brkić. Na Olimpijadi u Pekingu išla su samo četiri natjecatelja koja su prošla kvalifikacije, od kojih smo nas dvije, Martina i ja, osvojile brončane medalje.

Vila: Kakvi su treninzi? Jeste li osjetili strah od žestokih Koreanki na Olimpijadi?

Oprema za borbu sastoji se od kimona, pojasa, oklopa, kacige i štitnika. Na treningu koristimo samo oklop i štit bez kacige. Na oklopu će ubuduće biti senzori za zrak, pa kad se postigne određeni intenzitet udara, upisuje se bod. Unatoč tomu što su Koreanke velesila u taekwondou, mi smo im pokazale da i mi to možemo jako dobro raditi. Meni često kažu: „Lako je tebi, ti si s kamena, zato si takva.“ Mogu samo reći, kad uđem u ring, za mene postoji samo maksimalna koncentracija i borba. Protivnice se ne bojim, osobito kad

osjećam pozitivnu tremu. Mama to ne može gledati, pa tako nije gledala ni moju pobjedu u tri ujutro u Pekingu, već joj je to javila baka.

Vila: Koliko je taekwando uistinu objektivna sport?

Postoje različita stručna mišljenja u vezi s time, ali, iz osobnog iskustva, mogu samo reći da je to jako teško procijeniti. Uvijek će postojati

sudačka nepravda i tu se ne može ništa. To je jednostavno tako i ja sam to tako i prihvatila. Međutim, ne mogu prežaliti što sam izgubila od Koreanke Kyngseon Hwang (1-3) na Olimpijadi u Pekingu. Iako sam

sretna što sam osvojila brončanu medalju, žao mi je što sam izgubila u trci za zlatom. Bila sam bolja i trebala sam se boriti, samo da suci, umjesto 2-1 za mene, nisu pogrešno dodijelili ▶▶

bod Koreanki Hwang, pa je tako ona povelala s nepostojećim bodom. Poraz me je odveo u repesaž, a Kyngseon

Hwang u finale. Da nije bilo ovoga, sigurna sam, u polufinalu bih svladala i Francuskinju Epangue i zlato bi bilo naše. Ali, i ovo je odlično. Najsretnija sam kad na pobjedničkom postolju stojim s medaljom oko vrata i slušam hrvatsku himnu.

Vila: Iako ste vrlo mlada osoba, proputovali ste dosta svjetskih destinacija. Uspijevate li razgledati znamenitosti ili je sve podređeno samo natjecanju?

Moram reći da sam proputovala svijeta, vidjela prekrasne gradove, šetala Kineskim zidom, ali Senj je Senj. Volim Senj, uvijek mu se vraćam, ima ono nešto, ima dušu. Ovdje su mi roditelji, brat, dečko, prijatelji. Volim putovati i volim upoznavati nove ljude. Ali, moj dom je u Senju.

Vila: Kakvi su Vam planovi u vezi s nastavkom sportske karijere?

Trenutno se odmaram od Pekinga, ali ne mirujem. Upisala sam Upravno pravo na Veleučilištu u Gospiću akademске 2007/2008. godine, pa pokušavam položiti preostale ispite s

prve godine. Sportom ću se baviti sve dotle dok god se u tome osjećam dobro, bolje rečeno, dok uživam. Želja mi je završiti fakultet, ali prepuštam vremenu da ono odluči u kojem smjeru će ići moj profesionalni život – u sportskom ili u znanstvenom. Jednostavno, time se ne opterećujem. Radim ono što me veseli i što znam najbolje.

Vila: Kako obitelj proživljava vaše uspjehe i neuspjehe? Kakve su reakcije u Senju poslije Pekinga na slavnu sugrađanku?

Živim s tatom Zlatkom i mamom Nadom u samom centru Senja. Brat Silvije je pomorac i sad je negdje na brodu prema Arge-ntini. Tata radi u Hrvatskim autocestama, prošao je cijelo ličko bojište, a mama Nada volontira u Biskupiji. Moj najveći oslonac je mama Nada. Ona je ponosna na svoju Liku, jer je rođena u Melnicama. Tata je Senjanin. Mama odlično kuha i puno me mazi. Sve medalje drži uredno složene u ugrađenoj vitrini i brine o njima, pa je tako jednom župnik Sanjin Francetić, koji nam je dolazio u kuću, pitao moju mamu: „A čije su to medaljice“ A mama veli: „A, to, muž mi kupio.“ „Ma nemojte, pa to su medalje. Čije?“ „Sandrine, a čije bi bile?!“ „Aha, a što bi vi, Nado, da ona jednog dana postane svjetska prvakinja?“ pita župnik Francetić mamu. „Ona će to biti kao i ja – nikada.“ Tad sam imala petnaestak godina. Uglavnom, Senjani su sretni što se Senj sada često čuje, jer nekada, ne tako davno, nije baš bilo popularno biti iz Senja, usprkos slavnoj prošlosti. Kad me vide Senjani, kažu u šali: „Uuuuu, tebe se

trebamo čuvati, nije se s tobom za šaliti“ govori ova krhka i senzibilna djevojka, unatoč svojih 177 cm visine i 65 kg težine.

Vila: Kako provodite slobodno vrijeme?

Ono malo vremena što mi ostane provodim sa svojim dečkom Milanom i prijateljima. Milan živi i radi u Senju. Volimo more i nastojimo biti što više skupa u Senju, jer nam odvojenost dosta teško pada. Za hobbyje trenutno nemam vremena, pa tako i ne znam što bih voljela raditi. Ima vremena da otkrijem u budućnosti, kad se prestanem baviti aktivno taekwandoom.

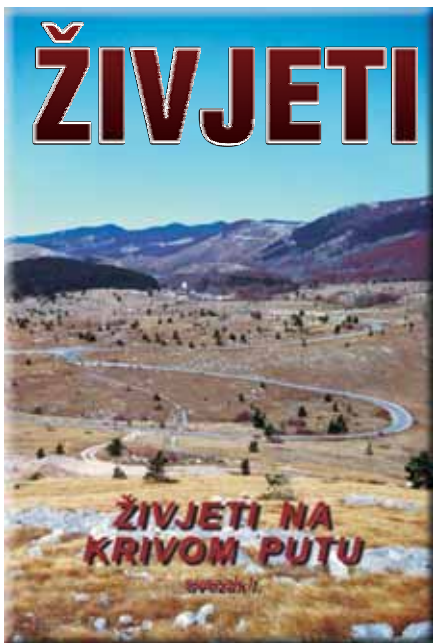
Sandra sa našom novinarkom Avenkom Butković

Vila: Imate li poruku u stilu „mladi za mlade“?

Živite sportski i ne idite u kafiće. Ciljevi se postižu samo radom i upornošću. Ja to dobro znam.

Za Vilu piše: Avenka Butković

Krivi put

Živjeti na Krivom Putu, svezak jedan, naziv je znanstvene etnološko-povijesne monografije koja govori o životu u danas raseljenom Krivoputskom kraju u zaleđu Senja, a javnosti je predstavljena u okviru proslave Gospe Snježne zaštitnice ovog kraja. Promotori ovog vrijednog izdanja bili su prof. dr. sc. Jadranka Grbić sa Instituta za etnologiju i folkloristiku iz Zagreba i mons. dr. sc. Mile Bogović biskup gospičko-senjski koji je u Župi Krivi Put započeo svoju svećeničku službu. Tijekom tog razdoblja dobro je upoznao vjernički puk Krivog Puta i svih ovih godina stalno mu se vraćao, pratio što se s njim događa i o njemu i pisao.

Očuvanje identiteta

Suizdavači monografije su Odsjek za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Gradski muzej Senj.

»Neiscrpna je povijest življenja u našem Krivom Putu, prebogata u izboru tema koje su postale poticaj za istraživanje brojnim istraživačima. Ova monografija je značajna po tome što doprinosi očuvanju identiteta Krivoputskog kraja. Ona otima zaboravu bogatu materijalnu i duhovnu kulturu, kada sve tradicijsko

ŽIVJETI NA KRIVOM PUTU

Znanstvena monografija

U povodu Gospe Snježne u Krivom putu predstavljena znanstvena monografija "Živjeti na Krivom putu". Monografija doprinosi očuvanju identiteta i zaboravu otima bogatu materijalnu i duhovnu kulturu Krivoputskog kraja.

izlazi iz masovnije životne uporabe posebice zbog industrijalizacije koja je potakla brojne migracije i emigracije posljedica kojih su napuštena ognjišta. Opustjela ognjišta prepuštena zubu vremena imala su za posljedicu nepovratno propadanje i uništavanje materijalne kulture Krivopučana. Možda i ova monografija potakne povratak i obnovu Krivoga Puta.» rekla je među ostalim ravnateljica senjskog Muzeja Blaženka Ljubović, a kako je

nazivom «Identitet i etnogeneza primorskih Bunjavaca», i ono što se u njoj donosi rezultat je višegodišnjih terenskih istraživanja i razgovora sa kazivačima porijeklom Krivopučana koji su potaknuti ljubavi prema svom kraju prihvatili poziv za suradnju kako bi zaboravu oteli etnografsku

Bunjevci i tradicija

Monografija na oko 380 stranica riječju znanstvenika, slikom i povijesnim dokumentima interdi-

pojasnila prof.dr.sc. Milana Černelić, koja je zajedno sa prof.Marijetom Rajković i prof. Tihanom Rubić jedna od urednica izdanja, monografija je nastala u okviru šireg projekta pod

sciplinarno obrađuje primorske bunjevce i njihovu tradiciju na primjeru mikroregije Krivi Put. U prvoj cjelini donose se povijesne

teme u kojima se analiziraju socioetnički i etnokonfesionalni aspekti bunjevačkoga fenomena, te pregled novije povijesti Krivog puta, povijest krivoputske crkve i župe. Daje se i pregled migracija Krivopučana u 20. stoljeću pri čemu su se nastojali utvrditi uzroci i vrste migracija ovog danas raseljenog kraja, a zasebnu tematsku cjelinu čini i podrobna analiza bitnih značajki Krivoputskog govora., dok naredna četiri poglavlja donose različite etnološke teme iz područja materijalne kulture poput tradicijskog graditeljstva, gospodarstva, prijevoza i opskrbe vodom.

Pravi put

Uz Ministarstvo obrazovanja, znanosti i sporta i Ministarstvo kulture RH financijsku potporu u tiskanju monografije dao je i Grad Senj, te brojni donatori, a kako sva istraživanjem prikupljena građa nije mogla stati u jednu knjigu prof. Černelić je najavila i tiskanje drugog sveska koji je kako je rekla već pripremljen, a obuhvatiti će teme tradicijske prehrane, narodne medicine, obiteljskih odnosa, odijevanje, običaje i vjerovanja. «Vjerujemo da će krivopučani prepoznati naša nastojanja i učiniti početne korake u revitalizaciji Krivog Puta. Time naše istraživanje kulturne baštine toga kraja neće ostati samo unutar korica ove knjige, već se nadamo da će uroditi mnogim novim razvojnim inicijativama. Pozivamo Krivopučane da započeto nastave. Možda bi to mogao biti «pravi put», poručila je urednica dr. Černelić.

V

Za Vilu piše: Dorotea Prpić

XXVII Sabor mladih u Senju

U Senju je 11. listopada 2008. održan XXVII. sabor katoličke mladeži Gospićko-senjske biskupije na kojem se okupilo 70-ak mladih. Sabor je započeo razmatranjem mons. Tomislava Rogića, biskupijskog povjerenika za pastoral mladih, na temu »Moje mjesto u Crkvi«. Svetu misu u konkatedralnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije predvodio je u zajedništvu s ostalom braćom svećenicima župni vikar u Senju vlč. Mario Vazgeč.

zalaganjem mladih sabornika. Najavljeni su i skori izbori za novo vodstvo Sabora. Josip Tomljanović iz Senja i Silvestar Petrov iz Gračaca predstavili su sudjelovanje predstavnika mladih iz biskupije na Svjetskim danima mladih u Sydneyu u srpnju ove godine, gdje su se susreli sa Svetim Ocem. I ove godine planiraju se adventske akcije poput izrada šiba za sv. Nikolu i božićnih ukrasa kojima će se prikupljati sredstva za školovanje djece u misijskim zemljama. Od ostalih

Propovijedajući na temu »Vi ste sol zemlje i svjetlost svijeta« zapitao se nije li naša sol danas obljutavila. »Ako ne možete biti veliki sveci ili zvijezde na nebu, budite male svjetiljke u svojim domovima, razredima, fakultetima i radnim mjestima, nastavljajući tako u našoj domovini vjeru koju su nam naši pradjedovi ostavili u baštinu«, poručio je mladima propovjednik.

Na radnom dijelu Sabora predstavljen je 13. broj biskupijskog lista mladih »Osvit«, a u tijeku je izrada novog broja. Predsjednica Sabora i glavna urednica lista Iva Dasović izrazila je veliko zadovoljstvo ovim brojem, koji je nastao trudom i

predstojećih događaja valja istaknuti Hodočašće povjerenja na zemlji - taizeovski doček Nove godine u Bruxellesu. Iduće godine umjesto uobičajenog biskupijskog susreta mladih organizirat će se odlazak mladih na Susret hrvatske katoličke mladeži Bosne i Hercegovine, koji će se održati 9. i 10. svibnja 2009. u Livnu. Sudjelovanje mladih iz Hrvatske mnogo znači katoličkoj mladeži i svim našim sunardnjacima u BiH.

Sabor je završen molitvom u senjskoj konkatedrali, a ponovni susret zakazan je za 6. prosinca u Ogulinu.

V

Željko Mačić

interneta premašila je naša očekivanja. Posebna priča je International Student Volunteer Service, koji nam je poslao dvije skupine starijih studenata, koji su dva tjedna proboravili radeći u Kuterevu, a druga dva tjedna proveli na proputovanju upoznavajući Hrvatsku. Volonteri su napravili ogradu za smještaj još dvoje medvjeda, te uredili dva bazena koji medvjedima služe za osvježanje od nesnosnih ljetnih vrućina.

Ako govorimo o smještaju za volontere, on je vrlo skroman, a pravila boravka su strogo uređena. Zbog velikog interesa, volonteri sami izgrađuju ekološka prenoćišta od prirodnih materijala (drvo), spavaju u vrećama za spavanje, sami si kupuju i pripremaju hranu, uz obvezu dnevnoga petosatnog rada u utočištu. Ostatak dana provode u druženju, zabavi i na izletima. Svima je motiv isti: upoznati Hrvatsku i pomoći u projektu očuvanja prirodne ravnoteže gorske Hrvatske, koji je i u Hrvatskoj i u svijetu prepoznat kao prihvatljiv i kvalitetan ekološki projekt očuvanja planeta Zemlje.

Upravo sada polako zamiru značajnije aktivnosti (na blagdan Sv. Kate prestaje hranjenje medvjeda), jer se medvjedi pripremaju za stanje hibernacije i lagano tonu u zimski

Kako je nepoznato Kuterevo povezalolo kontinente

Do izvjesnog vremena, malo mjesto Kuterevo, izišlo je iz anonimnosti zahvaljujući izgrađenom utočištu za male medvjede koji su ostali sami, a bez ljudske pomoći teško da bi mogli

sada ovdje volontiraju, moglo bi se reći, mladi ljudi iz cijeloga svijeta. Vijest je još zanimljivija, ukoliko se zna da volonteri, koji dolaze iz različitih sredina, nisu podrijetlom Hrvati, kako bi se u prvi tren pomislilo.

Početkom listopada, prolazeći kroz Kuterevo, u razgovoru s g. Crnkovićem saznali smo neke nove pojedinosti o tome otkuda toliki interes volontera za ovaj kraj i koji su motivi bili mladim ljudima da dođu u Kuterevo.

„Spoznaja da smo prepoznati i u Čileu, na Novom Zelandu ili u Australiji jako nas raduje. Volonteri iz ovih zemalja nisu podrijetlom Hrvati, kako bi se odmah pomislilo. Tijekom ovog proljeća i ljeta udomili smo u skromnim uvjetima smještaja 196

volontera iz svih dijelova svijeta i 20 volontera iz Hrvatske. Naši klubovi u Njemačkoj i Nizozemskoj nas jako dobro promoviraju, a isto tako današnja komunikacija mladih putem

san“ ispričao nam je g. Crnković za svoj omiljeni list „Vilu Velebita“.

Ivan Crnković s časopisom "Vila Velebita"

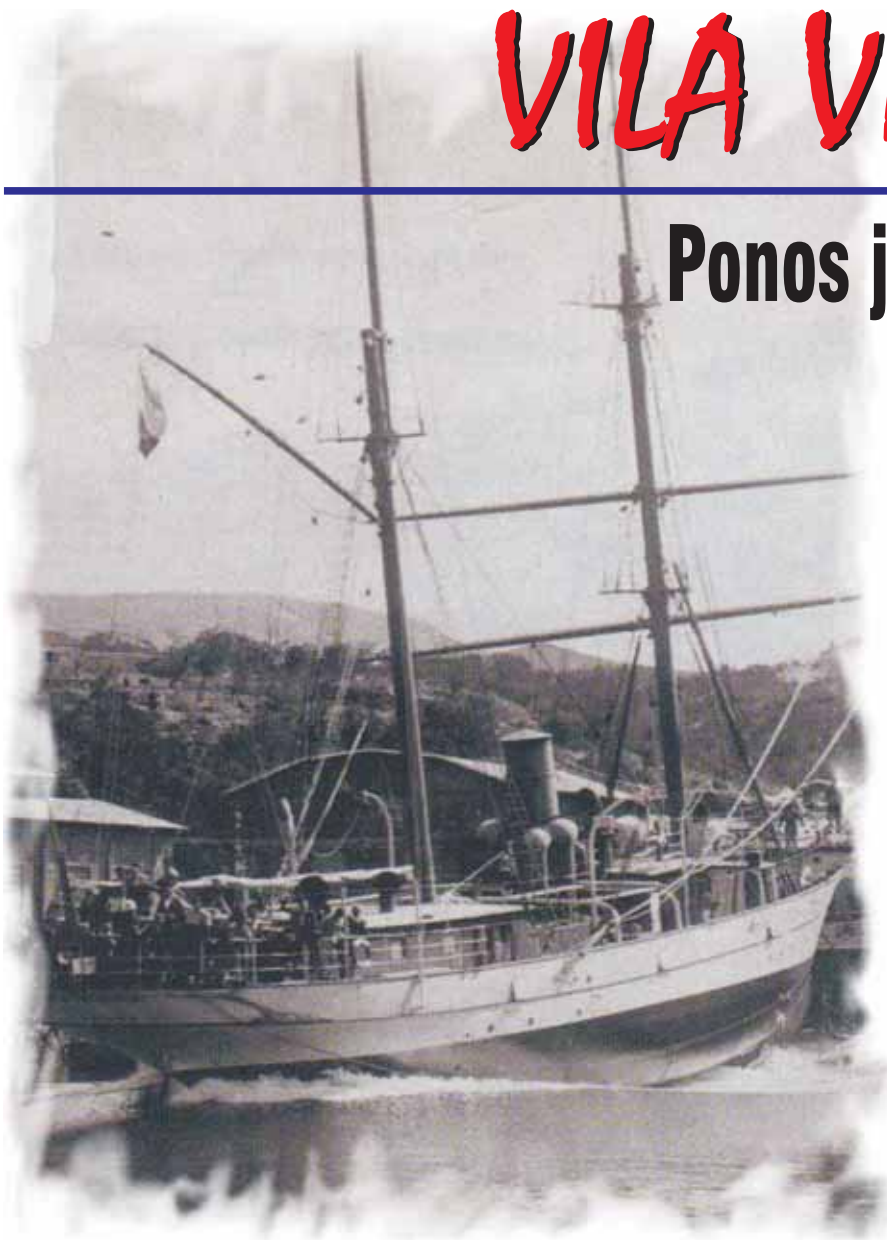
preživjeti. U samom početku, voditelj utočišta Ivan Crnković Pavenka, čuvao je i hranio medvjediće uz pomoć mještana. No, kako smo postali globalno selo, vijest o utočištu ubrzo se proširila, pa tako

Za Vilu piše: Avenka Butković

VILA VELEBITA

Ponos jednog vremena

Školski jedrenjak <<Vila Velebita>> upisana je u knjigu brodova kao jahta i kao školski brod odjela za kulturu i školstvo kraljevine Hrvatske, Slavonske i Dalmatinske, a luka pristanka mu je bio Bakar. Napravljena je od čelika, imala je istisninu 370 tona, imala je 257 brt i 74 nrt, duljine svega 36,6 m, širine 7,6 m i visine trupa 3,54 m. Sa dva jarbola svaki visine 28 m i gaz kroz vodu od 3,27 m. Ovaj jedrenjak pomorske škole a potom i akademije bio je ponos u svoje vrijeme u Bakru. Za vrijeme drugog svjetskog rata potopljen. Bakarski zaljev bio je

pomorsko središte na našem dijelu Jadrana, a služio je kao sidrište, a ljudi u njemu pomorci na prekomorskim jedrenjacima. Do godine 1849. pomorci su školovani u Rijeci ili Trstu a dolaskom bana Josipa Jelačić na vlast otvorena je njegovom zaslugom i nautička škola u Bakru. 1856 god škola mora prestati sa radom do godine 1871. da bi od ljeta Gospodnjeg 1874 poradila i na svom materinjem hrvatskom jeziku. Kraljevska nautička akademija dobiva naslov škole 1917. god., a od 1932. god. Postaje pomorska trgovačka akademija. Danas je tek dio prometnog fakulteta sveučilišta u

Rijeci. Znameniti ljudi koji su predavali ondašnjim budućim pomorcima su matematičar dr. Vladimir Varićak i dr. Franjo Mihletić, biolog Narcis Damin, meteorolog i geofizičar Andrija Mohorovičić, povjesničar Bare Poparić, te povjesničar Ivan Širola. Toliko o školi, a kako je u stvari nastao naš jedrenjak i ponos mladih hrvatskih pomorac:

Pitomci nautičke škole u Bakru vježbali su na brodovima danima od tadašnje vlade u Mađarskoj Rijeci od 1880. god. Ideju o svom brodu podržao je min. Kulture u hrvatskoj vladi dr. Izidor Kršnjavi. Godine 1894. kupljena je jahta <<Farnese>> vojvode od Parme i pod novim imenom <<Margita>> (imenom žene bana Khuena Hedervaryja) služila kao prvi školski brod jedne trgovačke mornarice na cijelom Sredozemlju. Školska krstarenja za približno 18. pitomaca trajala su od subote do ponedjeljka ujutro, te bi učenici već bili na nastavi u 8.00 sati. Jednom godišnje bilo je 20. – dnevno krstarenje uzduž hrvatske obale za sve one koji su imali sreću da se popnu na brod. Čovjek koji je svim silama kod hrvatske vlade u Zagrebu izričito tražio veći brod je tadašnji direktor <<Nautike>> u Bakru umirovljeni kapetan korvete Vjekoslav Baborsky, da bi 1908. god. Zaslugom njega i njegovim idejama u Njemačkom brodogradilištu Howaldtswerke u Kielu izrađen projekt jedrenjaka s pomoćnim parnim pogonom. Nedugo potom hrvatska vlada daje potrebnih 183 000 maraka i direktor Baborsky može doći po brod od 01.09.1808. god. Brod u svojoj ljepoti porinut u more odmah

je kršten imenom >>Vila Velebita>>. Proba kod preuzimanja trajala je 4 sata, brzina mu je bila 10,2 čvora, a stroj je utrošio 0,72 kg ugljena po KS na sat. Zapovjednik je bio Ivan Turina (posljednji zapovjednik >> Margite<< koju su prodali i do rezanja je služila kao skladište ugljena). Nakon 34. dana po isplovljavanju stigla je naša ljepotica >>Vila Velebita<< svečano u Bakru 08.10.1908., ali stanovnici su bojkotirali prisustvo toj svečanosti jer je na brodu bio i sin Mađarskog bana Paula Raucha, omraženih mađarona. Jedrenjak plovi u Rijeku iskrcati stranca i vraća se u Bakar gdje je zavladao oduševljenje, novo krštenje, posvećenje broda i službena primopredaja. Debla jarbola i donji križevi bili su od čelika, a gornji križevi, krmeno deblo, nastavci jarbola i sošnja od drveta. Sve prostorije broda su električno osvijetljene, što je bilo rijetko za ono vrijeme. Jedrenjak je imao 12-13 jedara ukupne površine 650-700 četvornih metara. Samo sa jedrima brod je mogao ploviti brzinom do 13 čvorova. Pomoćni pogon bio je parni stroj trostruke ekspanzije snage 300 KS (225 KW) a kotao se ložio ugljenom. Najviša stalna brzina stroja iznosila je 7 čvorova. Između glavnog jarbola i krmelog kaštela bila je druga palubna kućica sa 10 kabina za časnike, nastavnike i goste broda te brodski salon kao učionica. Učenici, a bilo ih je do 40 spavali su u visaljkama u prednjem potpaljublju, a bili su podjeljeni u dvije vrste. Posadu >> Vila Velebita<< činili su stalni zapovjednik, strojar, vođa palube i tri mornara koja su živjela u Bakru. Ljeti kad je to bilo potrebno na našu ljepoticu penjali su se i prvi časnik, kuhar, radio telegrafist, ložać i steward. Čovjek koji je ložio i na >> Margariti<< i na >> Vili Velebita<< je Josip Sinčić iz Bakra sa radnim stažom od 43 god. Na obadva broda. Kad se kapetan Turina povukao sa broda 14.09.1909. na njegovo je mjesto došao Eugen Kavić, a poslje njega 01.05.1912. god dolazi Nikola Gerechthammer te je

isti zapovjednik do 1936. kad je umirovljen. Zadnjih 5 godina do drugog svjetskog rat zapovjednik je Silvestar Lončarić. Prvi nonštrono do kraja prvog svjetskog rat bio je Kuzma Randić, a potom Vjenceslav Benić i Abdon Micheli. Prva

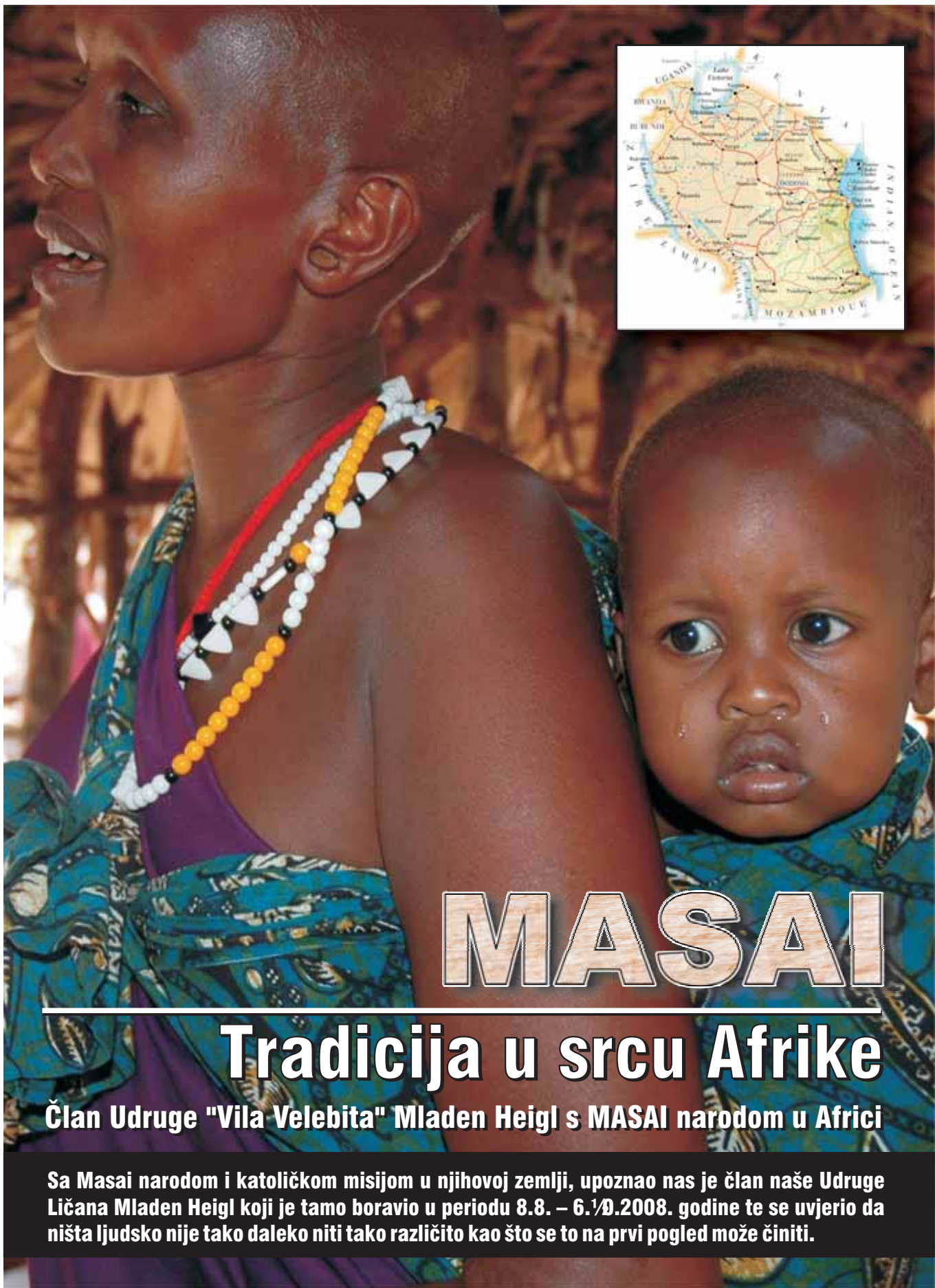
Jedrenjak je imao 1/2-1/3 jedara ukupne površine 650-700 četvornih metara. Samo sa jedrima brod je mogao ploviti brzinom do 1/3 čvorova. Pomoćni pogon bio je parni stroj trostruke ekspanzije snage 300 KS (225 KW) a kotao se ložio ugljenom. Najviša stalna brzina stroja iznosila je 7 čvorova.

krstarenja >> Vila Velebita<< počela su u proljeće 1909., a veća krsarenja 1912. u svibnju kad ide u Trst te Pulu. Ministar dr. Kršnjavi sa studentima zagrebačkog fakulteta putuje u Veneciju i Ravenu. Uz posljednje predratno krstarenje brod isplovljava 22.05.1914. i ide u Split, Makarskuz, Starigrad, Vis, Kotor, Tivat, Zaton, Orebić, Vela luka i Šibenik, ali se put prekida zbog ratne opasnosti te se 28.07.1914. vraća u Bakar. U Bakru je do 1915. te seli u

Novigrad kod Zadra, a tu je dočeko 29.10.1918. Tijekom krstarenja na brodu su se održavale praktične vježbe, a u slobodno vrijeme učenici su čistili prostorije, prali palubu i polirali metalne dijelove. Nakon stanke brod sa učenicima 1922. iz Bakra kreće put Napulja, Marseillesa, Barcelone, Alžira i Malte. Krstarenja su bila česta, a 1929 ukrcani su i učenici strojarske škole sa Česima, Slovacima i Bugarima. >> Vila Velebita << je 1929 posjetila svjetsku izložbu u Barceloni, 1932 bila je u Marceillesu, a 1935. u Istambul. Početkom drugog svjetskog rata 1941 Talijani nakon okupacije Dalmacije i prisvajanja >>Vile<< mijenjaju i naziv >> Palinuro<<. Kad je Italija sklopila primirje i potpisala 08.09.1943. brod ide iz Trsata u Pulu. Jedan drugi bro koji je bio također otet i nalazio se kod Talijana teglio je naš >>Palinuro<< prema Puli, ali mu se 09.09. pokvario stroj. Šteta je popravljena, ali sad nije bilo dovoljno ugljena pa je upućen u grad Ortonu gdje su već bili Njemci. Tamo su brod zahvatila ratna djelovanja jer je bio na liniji razdvajanja i dosta oštećen. Njemci ga nisu mogli niti htjeli popraviti pa je uz druge brodove potopljen. Ostalo je zapisano da su ga u povlačenju potopili Njemci potkraj 1943. Olupina je poslje rat izvađena iz mora i izrezana na komade. Nakon drugog svjetskog rata u Hrvatskoj postoje još dvije >>Vila Velebita<<. Jedan istraživači u Rovinju, a drugi u Bakru, nekadašnji drveni brod za prijevoz putnika pod imenom >>Kali<< sagrađen 1956. Postoje indicije da bi se moglo u skorij budućnosti izgraditi suvremeni brod kao školski jedrenjak za našu ratnu i trgovačku mornaricu, ali i ope pod imenom >>Vila Velebita<<.

V

Za Vilu piše: Milan Ladišić

MASAI

Tradicija u srcu Afrike

Član Udruge "Vila Velebita" Mladen Heigl s MASAI narodom u Africi

Sa Masai narodom i katoličkom misijom u njihovoj zemlji, upoznao nas je član naše Udruge Ličana Mladen Heigl koji je tamo boravio u periodu 8.8. – 6.10.2008. godine te se uvjerio da ništa ljudsko nije tako daleko niti tako različito kao što se to na prvi pogled može činiti.

Svatko od nas, bar jednom u životu probudio se sa željom: "...biti negdje drugdje...". U većini slučajeva, takve misli prepuštamo zaboravu. No, u slučaju našeg sugovornika Mladena Heigl-a, jutarnja misao pretvorena je u dvomjesečnu avanturu upoznavanja Masai naroda u čarobnoj Tanzaniji, zemlji na istoku Afričkog kontinenta.

Položaj Tanzanije u Africi

Tanzanija sa svojih 945 090 km² i 37 milijuna stanovnika zauzima geografsko područje sa najvišim planinskim dijelom kontinenta, uključujući Kilimanjaro (najviši vrh Afrike, 4600 m) Jezero Viktorija (najveće tropsko, drugo po veličini slatkovodno jezero na svijetu), jezero Tanganjika te središnju visoravan sa

Kuća Masai-ja

obiljem plodne zemlje. Na istoku je otvorena prema Indijskom oceanu, gdje se uz obalu nalazi otok Zanzibar, te je preko Dar el Salaam-a, najvećeg lučkog grada, povezana sa svijetom. Na sjeveru zemlje nalazi se

Sakupljanje riže

najpoznatije utočište divljih životinja, nacionalni park Serengeti. Kao država, Savezna Republika Tanzanija nastala je 1946. godine spajanjem SR Tanganjike i SR Zanzibara (Tanganjika + Zanzibar = Tanzanija)

zašto ih se svrstava u zemlje trećega svijeta.

Masai su narod Nilsko-saharske skupine, ogranak Nilota. Poznati od davnina kao ponosni ratnici, danas žive od stočarstva i zemljoradnje. Žive u kućama od blata, toliko skromnim da se sav život odvija izvan njih. Ukoliko ste u kući, ili spavate ili ste bolesni, a možda i pratite svjetsko nogometno prvenstvo, naime, Masai znaju tko je Davor Šuker iako njihova djeca ne znaju za loptu.

Priprema hrane

nakon što su Tanganjika i Zanzibar stekli nezavisnost od Velike Britanije. 95 % stanovništva čine različita plemena Bantu crnaca, a samo 2% ukupnog stanovništva su Masai čiji teritorij prelazi i u sjevernu susjednu državu, Keniju. Bruto društveni proizvod iznosi 270 USD po stanovniku. Ako to usporedimo sa 40 000 USD u Velikoj britaniji, jasno je

Sajam u Wami Dakawa

Žive jednostavnim životom. Od stoke uzgajaju krave (ng'ombe), nešto koza i kokoši. Afrikanci se sve više bave i uzgojom riže koja dobro uspijeva na plodnoj i naplavnoj zemlji te trguju nekom vrstom drvenog ugljena koji sami izrađuju.

Njihove krave nisu svete, kao u Indiji, ali predstavljaju neslužbenu valutu i njihova trgovina je vrlo važan društveni događaj. Na sajmu prisustvuju samo muškarci te se u toj

prigodi lijepo može uočiti sva raskoš njihovih tradicionalnih nošnji upo-
rodi i do 9 djece koja odrastaju brinući se jedni o drugima. Kada

Prodaja zmijskog otrova na sajmu

tpunjenih rungu-om (štap za ubijanje životinja i obranu).

No stokom se ne trguje samo na sajmu. Prilikom ženidbe muškarci su dužni za ženu obitelji dati šest krava. Prodaja se dogovara preko plemenskog poglavice koji je najbogatiji pripadnik plemena što se očituje i posjedom najvećeg broja žena.

Žene nose jednoboju odjeću i potpuno šišaju kosu. Uz kućanske poslove, odgoj djece i pripremu

Žene rađaju do kasne dobi

hrane, izrađuju osebujan nakit osobito za uši. U zadnje vrijeme ponekoj se oko vrata može vidjeti i mobilni telefon.

Bez obzira što je više od 80% Masaia katoličke vjere, izražena je poligamija. Muškarci posredstvom poglavice kupuju djevojčice od njihove 16-17 godine te one počinju rađati djecu. Vrlo često žena u životu

navršše šest godina neki od njih pohađaju školu naših franjevaca gdje

Kuća sa TV antenom

se nauče čitati i pisati iako im to možda u njihovom svakodnevnom životu nikada neće zatrebati.

Jenny

No, krenimo konačno na putovanje 27-godišnjeg apsolvanta Prehrambeno-biotehnoškog fakulteta Mladena Heigl-a. Put do Tanzanije vodio ga je preko Misijskog ureda Katoličke crkve na Kaptolu 32. Redovnici su njegov dolazak najavili misionarima iz Hrvatske u Wami Dakawa, fra Draženu Klapežu i fra Nikoli Sariću koji već godinama žive sa Masai narodom pomažući im u svakodnevnom životu u duhu katoličke vjere.

Masai žene na svetoj misi

Put koji je trajao tri dana sastojao se od leta avionom do Dar el Salaam-a gdje se Mladen prvi puta susreo sa swahilijem jer se engleskim, iako službenim jezikom, služi vrlo mali

Mladen i Masai dječaci

broj stanovnika. Slijedi putovanje autobusom do Morogoro-a koji je najveći grad istoimene pokrajine, što znači da se u njemu nalaze bonica, policija te ostale službe koje su obilježje jednog oblika civiliziranog života kojega smo na putu do misije Wami Dakawa ostavili iza sebe.

Fra Dražen i fra Nikola koji vode misiju Wami Dakawa porijeklom su iz Trilja. Fra Nikola je došao u Wami

Djeca u školi i vrtiću

Dakawa 1972. godine, a fra Dražen deset godina poslije. Svojim ustra-

60 km daleko, dijele cjepiva i lijekove. Prisutni su u svakom vidu njihova života, kao u slučaju gluho-nijemog pripadnika plemena, kojemu su pomogli prikupiti krave za ženidbu, a onda i sagraditi kuću u kojoj će on živjeti sa svojom obitelji.

Morogoro

jnim i samostalnim radom kroz katoličanstvo pomažu stanovništvu jedne od najbolje sačuvanih tradicio-

Autobusni kolodvor u Morogorou

nalnih afričkih kultura živjeti njihovu svakodnevicu. Pomažu im prilikom uzgoja riže i suncokreta, organiziraju školu i vrtić za djecu te zapošljavaju neke od njih. Osim toga, s obzirom da su najbliže zdravstvene ustanove i po

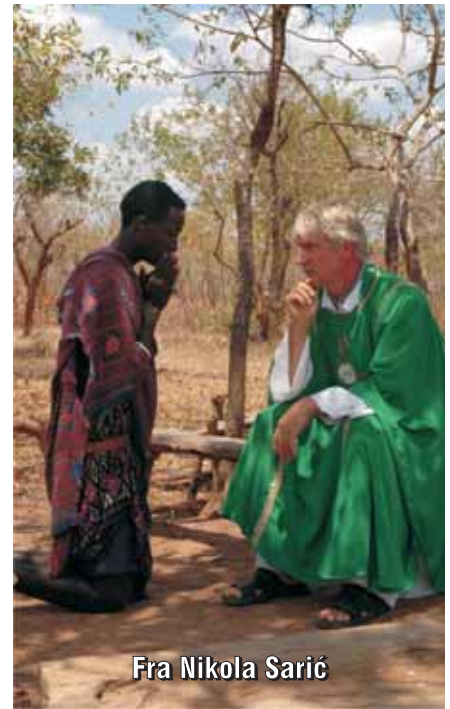

Fra Nikola Klapež

Fra Dražen je prije godinu dana kupio stari kombajn za rižu te se pomoću njega i starog kamoina posprema urod. Uz mehanizaciju su na poljima i žene koje sakupljaju preostala zrna za dnevni objed. Njih, a i sve ostale zaprepastio je Mladen dok je vozio urod naseljem, što zbog toga što je

bijelac (mzungu), a što zbog njegovih plavih očiju. U njihovom svijetu svijetle oči imaju samo slijepi ljudi.

Sav taj posao obavljaju u uvjetima daleko od idealnih. Život u misiji je izrazito opasan s obzirom da nema policije. Pod okriljem noći dešavaju se brojna razbojstva i silovanja. I oba misionara su bila izloženi razbo-

Fra Nikola Sarić

jstvima prilikom kojih je fra Nikola bio ranjen u leđa, a fra Dražen u ruku. No, kako su zapravo nama poznato katoličanstvo i ova čudesna kultura tako divno saživjele u prirodnu zajednicu odgovoriti može samo bajkovita priča koja će se nastaviti u budućnost, a počela je početkom 90-ih.

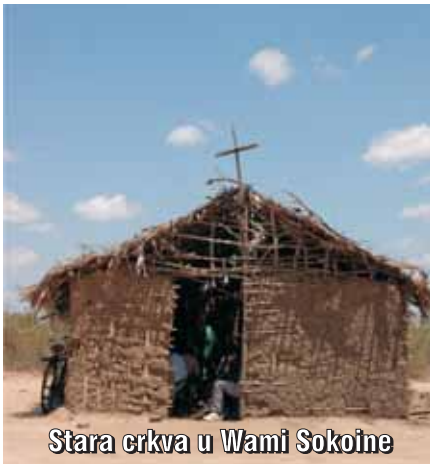
Jedan pripadnik Masai naroda, danas imenom Filip, iz područja Ngo-rongoro, provodio je jedan uobičajeni dan, kada je krave u selu napao lav. Filip se nije bojao, već se uhvatio u koštac sa divljom zvijeri i iako teško ranjen uspio je ubiti lava. Tako ranjenoga, odveli su ga u bolnicu talijanske misije gdje su ga njegovale časne sestre. Njihovo svjedočenje kršćanstva snažno ga se dojmilo te je početkom 2000. došao u sjemenište u Morogoro-u naučiti nešto više. U to vrijeme u gradu je bio i fra Dražen koji mu je kao slučajnom prolazniku

Kuća Franjevaca

dao novac za Coca-colu. Tu je krenuo razgovor koji se nastavio stvaranjem nove životne zajednice. Filip postaje katolički katekist (vjeroučitelj) koji zajedno sa svojom obitelji i franjevcima pomaže obogatiti život ponosnih ljudi iz srca afričkog kontinenta.

Danas je u tijeku izgradnja druge crkve u obližnjem Wami Sokoine u čijoj izgradnji je sudjelovao i Mladen. U planu je također škola i vrtić. Ne treba posebno napominjati

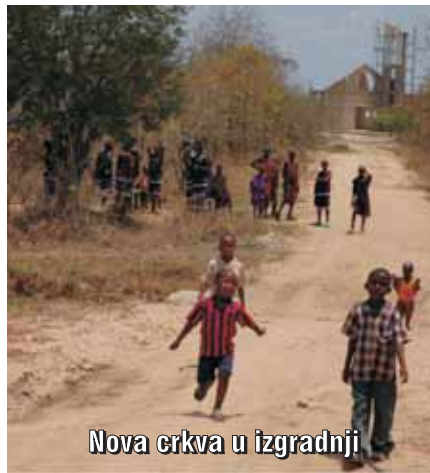

Stara crkva u Wami Sokoine

da su, prilikom izgradnje te crkve, franjevci projektanti, graditelji i investitori koji ciglu po ciglu iz dana u dan, daruju svoje spoznaje u kojima se prepoznaje sve veći broj afričkog stanovništva.

Mladen je ponovno u Zagrebu. No Afrika je učinila svoje. Iz načina na

koji mi je opisivao svoje putovanje vidi se da je u toj siromašnoj zemlji dobio nešto osobito. Dobio je jedan drugi, neopisivo privlačan pogled na ljudski život i njegove vrijednosti.

Nova crkva u izgradnji

On planira novo putovanje, a mi sa nestrpljenjem iščekujemo njegovu priču.

V

Za Vilu piše: Ivica Sokolić

Ukoliko i Vi želite pomoći hrvatskim misionarima u Africi, uplatu možete izvršiti na:
žiro račun:
2360000-1/101/542876
poziv na broj: 7788.

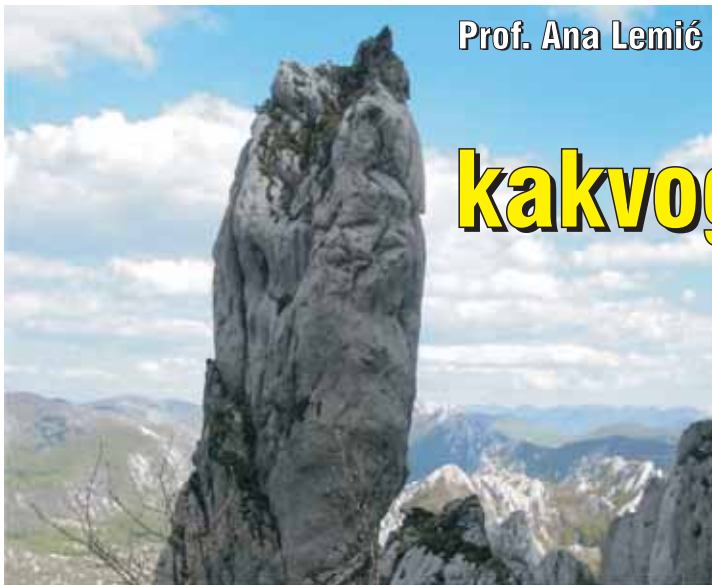
Don
Anđelko Kačuncko

Predstavljanje knjige "Hrvanje sa svijetom"

(Gospić, 29. 10. 2008.

U Kulturno informativnom centru u Gospiću je 29. listopada u 19.30 predstavljena knjiga "Hrvanje sa svijetom" don Anđelka Kačuncka, vikara katedralne župe Navještenja BDM u Gospiću. U organizaciji župnog ureda i Grada Gospića na predstavljanju su uz autora govorili predsjednik Hrvatskoga društva katoličkih novinara i urednik lista MI Mate Krajina, katolički teolog, publicist i propovjednik mr. fra Nikola Mate Roščić, a svoju izočnost je posebnim pismom ispričao urednik Jutarnjeg lista Darko Pavičić.

Prof. Ana Lemić

Velebit kakovog ne poznajemo

Svi koji su imali prigodu vidjeti izuzetne i preljpe motive uhvaćene objektivom kamere strastvene planinarke i zaljubljenice u Velebit profesorice **Ana Lemić** doista su, promatrajući te fotografije, uživali u njihovoj ljepoti i postali bogatiji za spoznaju Velebita kakvog ne poznajemo.

Vila: *Profesorice, trideset godina ste aktivni u planinarstvu, a zadnjih deset godina svu svoju planinarsku strast posvetili ste samo Velebitu. Što je to što Vas je toliko vezalo za ovaj dragulj Lijepe naše, kada i kako je počelo?*

Prof. Lemić: Zapravo je počelo jako davno, mnogo prije nego sam i zakoračilana Velebit. Naime, moj djed, pa kasnije i otac, radili su s jednim od naših najpoznatijih planinara planin gospićkim odvjetnikom dr. Ivanom Gojtanom. Kao dijete sam slušala priče o Visočici, najmarkantnijem vrhu južnog Velebita. Znala sam kao dijete sjediti

na kućnom pragu i promatrati golemo, dugačko truplo Velebita u svojoj duljini, jer se gotovo čitav vidio od moje rodne kuće u Kaniži. Plavio se u daljini i izgledao nedokučivo. Mislila sam, mili Bože, kakvi su to ljudi koji su bili tamo? I, prolazile su godine, i nakon mnogo njih, san se ostvario. S mojim učenicima bila sam na Velebitu i tako je počelo.

Vila: *Možete li se prisjetiti trenutka koji Vas je ponukao da se tako uporno i studiozno posvetite traganju za detaljima u svojoj ljepoti koju Velebit daje a ostaju neprimijećeni i nepoznati i da ih uvijek vidite objektivom svoje kamere?*

Prof. Lemić: Teško je izdvojiti trenutak koji je «kriv» za to, jer, kad jednom odete na Velebit toliko vas

začara da morate doći opet Ali, što sam češće odlazila na Velebit i otkrivala njegove ljepote i tajne s vremenom mi je postajalo sve jasnije, ma koliko god sam toga prošla, sve je to za planinu kakva je Velebit, zapravo premalo. Da bi se obišao cijeli Velebit malo je jedan ljudski život. Treba puno više. Treba biti tu, na Velebitu, živjeti s njim. Ali, kad nešto toliko jako želite, i sudbina i Bog se pobrinu. I dogodilo mi se da živim na Velebitu, na granici srednjeg i južnog njegovog dijela. Iako je Velebit ispresjecan mnogobrojnim planinarskim putovima oni ne mogu doći u svaki njegov dio, a ti dijelovi

podalje od markiranih putova kriju najveće ljepote, njegove rijetkosti.

Vila: Tokom tih trideset godina nastajanja i stvaranja te dragocijene zbirke fotografi na kojima možemo gotovo osjetiti svu ljepotu zablještenog motiva ili detalja Velebita uložili ste puno strpljenja, upornosti, znanja i vještine.

Pokušajte nam predočiti kako započima i kako se odvija nastajanje jedne takve fotografije.

Prof. Lemić: Još prije mog doseljenja na Velebit, posjećivala

sama ga između stotinu do dvjesto puta godišnje.! Sve je to zabilježeno na tisućama fotografija, a kaže se da fotografija vrijedi tisuću riječi. Ali i to je premalo. Treba još i još da se dođe do svake njegove biljke, rijetke, dopadljive, zaštićene, ugrožene, endemske. A rastu svud, od njegovog sjevera do juga, a oni su udaljeni oko 10 kilometara, pa od podnožja do vrha, a visine su ponegdje i preko 1700 metara nad morem . Rastu na livadi, planinskoj rudini, dulibi, docu, šumi, proplanku, stijeni, točilu, vrtači, a njih je na tisuće. Željela sam upoznati njegove leptire, a oni su često neuhvatljivi kameri leteći od cvijeta do cvijeta ili lelujući na vjetru koji je na Velebitu sveprisutan. I ostale životinje; kukce, sisavce, vodozemce, guštere, zmije, jer su i oni dio Velebita. A tek reljef? Tisuće kukova, vrhova, glavica. travnatih, šumovitih, stjenovitih, izbrazdanih škrapama i jamama. Ali, trebalo je upoznati još nešto. Njegovu ćud. Nekad nesmiljena žega, nekad

razdražujuće jugo, nekad hladne kiše nošene snažnim vjetrom koji njezine kapljice zabada u lice kao najoštrije iglice, nekad snjegovi, duboki, suhi i smrznuti, a nekad raskvašeni kišam i suncem, nekad orkanska bura koja obara i može se hodati samo između njezinih dvaju nasrtaja.

Vila: Prvi ciklus Izložbe podsjeća nas na povijest i ima jednu svoju posebnost u odnosu na druge cikluse. O čemu se radi ?

Prof. Lemić: Prvi ciklus sam posvetila velebitskim naseljima,

onima nastalim unatrag nekoliko stoljeća dolaskom Bunjevacu. Bez obzira što Velebit promatran iz zraka izgleda kao golema, malo razvedvena planina nalik dugačkom naboru zemljine kore sa strmim padinama i širokim hrptom bio je utočište i mjesto življenja mnogim bunjevačkim obiteljima koje su na njemu

opstale nekoliko stoljeća. Sustavno već godinama obilazim tu primorsku, nekad dobro naseljenu stranu Velebita . Do sada sam obišla preko 270 što stalnih, što sezonskih sela i zaselaka u kojima su se othranile generacije i generacije Podgoraca. Trebalo je proći i sve putove koji su vodili k njima i od njih. Putove, koje su gradili, poravnavali u ljutome kršu, koji su danas uglavnom zarasli, gotovo se i ne vide. Danas je naseljen mali broj sela s po jednim, dvoje ili najviše troje žitelja. Dio kuća još

uspravno stoji, a dio je popustio pod bremenom vremena i gotovo ih i nema. Na novijim zemljovidima čak

u mnogim slučajevima kuće nisu ni ucertane. Upisani su samo nazivi tih napuštenih naselja, tako da mlađe generacije neće ni znati da se tu nekad kad živjelo. Baš to se ne smije zaboraviti, jer bi se time obrisao dio naše prošlosti, povijesti. Svi oni koji pročitaju to što pišem o tim selima i zapamte barem djelić toga stvorit će neprekinutu nit Neka nema kuća, ni čovjeka, ni stoke, ali znat će se da su tu bili i spominjat će se. A to je cilj.

Vila: I za kraj, molim Vas da se prisjetite nekih događaja ili trenutaka provedenih na Velebitu koji su Vam osobito ostali u sjećanju.

Prof. Lemić: Teško je izivojiti neki poseban događaj ili trenutak proveden na Velebitu, jer je svaki, baš svaki trenutak oa Velebitu poseban, nezaboravan. Barem meni.

Zahvaljujemo profesorici Lemić na razgovoru i na predivnim slikama sa Velebita, a našim čitateljima najavljujemo serijal fotografija "Velebit kakvog ne poznajemo" i "Raseljena sela Velebita "

Za Vilu razgovarala: mr.sc.Mira Bolf

dr. sc. Jospi Jurčević

VUKOVAR '91/2

Sedamnaest godina poslije

politički položaj Hrvatske (i Slovenije) bio je krajnje nepovoljan. Odnosno, cjelokupna međunarodna zajednica i sve moćne europske i svjetske države potpuno i na sve načine su podržavale opstanak stvarno raspadnute Jugoslavije, a o priznavanju samostalnosti novih država nije se htjelo niti čuti. Pri kraju rujna čak je Vijeće sigurnosti UN-a donijelo sramotnu Rezoluciju o embargu na uvoz oružja na prostor bivše Jugoslavije, što je bilo konačno «zeleno svjetlo» koje je međunarodna zajednica dala srbijanskoj oružanoj agresiji.

U takvom odnosu vojnih snaga i takvoj političkoj situaciji, realne procjene nisu davale nikakvog izgleda opstanku hrvatske države. Kad su goleme srbijanske snage, namijenjene slamanju cijele hrvatske države, stigle krajem kolovoza do Vukovara izgledalo je da će Vukovar biti pregažen usput u jednom danu, jer Vukovar je branilo približno 2000 izrazito slabo naoružanih i vojno

U izuzetno nepovoljnom odnosu snaga, golemi i gotovo nevjerovatni vojni rezultati vukovarskih branitelja ne mogu se nikako objašnjavati materijalnim razlozima, odnosno brojem branitelja, količinom i vrstom oružja, ili vojničkom uvježbanošću, nego izuzetnom duhovnom snagom.

U ljeto 1991. g. srbijanska oružana agresija na Hrvatsku bila je u punom, totalnom intenzitetu. Postupno se provodilo vojno presijecanje Hrvatske na tri smjera: 1. u zapadnoj Slavoniji-prema Virovitici, 2. ispod Karlovca-prema Sloveniji, 3. u dalmatinskom zaleđu-prema Zadru. Cilj je bio očigledan; nakon vojnog presijecanja i okupacije većeg dijela Hrvatske, izvršiti vojni obračun sa legalno izabranim vlastima hrvatske države te na taj način srušiti proces hrvatskog državnog osamostaljenja.

Za dovršenje toga plana u Srbiji je izvršena velika mobilizacija, te se u drugoj polovici kolovoza 1991. g. iz Srbije u Hrvatsku počelo prelijevati više desetaka tisuća srbijanskih vojnika, više stotina tenkova i oklopnih transportera i brojna sva druga ratna oprema.

Republika Hrvatska tada je bila u početnom procesu državnog ustrojavanja, a Hrvatska vojska kao institucija nije ni postojala, kao ni

oružje Teritorijalne obrane koje je Hrvatskoj oteto 1990. g. u vrijeme održavanja prvih višestranačkih izbora. Uz to, tadašnji vanjsko-

neuvježbanih branitelja, pretežito dragovoljaca.

Međutim, dogodio se vojni fenomen, tj. Vukovarska bitka u kojoj su

branitelji Vukovara gotovo tri mjeseca uništavali goleme vojne snage srbijanskog agresora. Broj poginulih srbijanskih vojnika u napadima na Vukovar procjenjuje se na približno 15.000, a broj ranjenih

i na drugih osam bojišta. Uz to, Vukovarska bitka je bila presudna za međunarodno priznanje Republike Hrvatske, jer je tada međunarodna zajednica – vidjevši da Srbija više nema snage vojno poraziti Hrvatsku

nego izuzetnom duhovnom snagom. Ta jedinstvena duhovna snaga vukovarskih branitelja očitovala se prvenstveno u potpunoj spremnosti na žrtvu vlastitog života za obranu dobrobiti zajednice. Posebnost te vrhunske socijalne solidarnosti koju su do krajnosti iskazivali vukovarski branitelji nije bila posljedica nečije institucijske vojne ili političke zapovjedi, nego čin osobne odluke svakog pojedinog vukovarskog branitelja. Naime, svi koji su odlučili pobjeći s vukovarskog i drugih bojišta u Hrvatskoj, to su 1991. g. mogli učiniti i činili su bez ikakvih posljedica, jer je hrvatska država tada bila neustrojena i njena obrana je ovisila o dragovoljcima, odnosno osobama koje su same sebe pozvale braniti svoju zajednicu, njezine vrijednosti i interese.

Budući je Vukovarska bitka - protivno svim predviđanjima i procjenama uoči njena početka - postala ključni stvarni, vojni i politički događaj u procesu nastanka i obrane samostalne hrvatske države, a s time i ključni događaj hrvatske povijesti, već za trajanja Vukovarske bitke ona je spontano kod goleme

na približno 35.000. Osim toga, branitelji Vukovara uništili su približno 500 neprijateljskih tenkova, oklopnih transportera i drugih oklopnih vozila, oborili su 50-ak neprijateljskih ratnih zrakoplova te uništili velike količine druge ratne tehnike. U Vukovarskoj bitki su slomljene gotovo sve elitne postrojbe JNA koje su bile dio srbijanske vojske.

Stoga, kad je, 18. studenog 1991. g. izvršena okupacija Vukovara, srbijanska vojska više nije imala snage oružano pokoriti Republiku Hrvatsku, koja se u međuvremenu znatnije naoružala u jednomjesečnom ratu za vojarne (sredina rujna-sredina listopada), izvršila mobilizaciju, te čak poduzela i prvu osloboditeljsku akciju u zapadnoj Slavoniji.

Na taj način Vukovarska bitka, ili Vukovar 91, je postala presudni vojni i politički događaj suvremene hrvatske povijesti. Odnosno, Vukovarska bitka, osim što je nanijela golemi vojni poraz srbijanskoj vojsci, dala je hrvatskoj državi dragocjenog vremena i prostora za ustrojavanje države i vojske, te mogućnost obrane

te bojeći se širenja rata na druge dijelove srednje Europe – donijela odluku o ubrzanom međunarodnom priznanju Hrvatske i drugih država nastalih raspadom bivše Jugoslavije.

U izuzetno nepovoljnom odnosu snaga, golemi i gotovo nevjerovatni vojni rezultati vukovarskih branitelja ne mogu se nikako objašnjavati materijalnim razlozima, odnosno brojem branitelja, količinom i vrstom oružja, ili vojničkom uvježbanošću,

većine hrvatskih branitelja i hrvatskih građana dobila i duboko simboličko značenje. Odnosno, svi koji su na bilo koji način – oružjem, raznovrsnim pomaganjem i molitvom – pridonosili obrani od srbijanske oružane agresije spontano

Foto: Sanja Grković

su se i duboko poistovjećivali s Vukovarem 91.

Na taj način Vukovarska bitka, u stvarnom i simboličkom pogledu, nije bila bitka za Vukovar, nego u punom smislu bitka za Hrvatsku. Niti jedan događaj i ideja nisu toliko sveobuhvatno i toliko duboko integrirali hrvatsko društvo kao što to čini Vukovar 91. Na poseban način o tome svjedoči i znakoviti statistički podatak da približno trećina vukovarskih branitelja nisu bili stanovnici ili podrijetlom iz Vukovara, nego dragovoljci iz svih dijelova Hrvatske, s hrvatskih područja BiH i iz hrvatskog iseljeništa.

Međutim, nositelji institucijske moći

u Hrvatskoj su se na potpuno suprotan način odnosili prema svemu što je stvarno i simbolički vezano za Vukovar 91. O tome zorno svjedoče sudbine preživjelih vukovarskih branitelja, logoraša i prognanika, koji su danas, kao povratnici u Vukovar, prisiljeni živjeti i svakodnevno se susretati sa zločincima.

No, ono što je dugoročno najgore za Hrvatsku je činjenica da su u državnim i društvenim institucijama u Hrvatskoj, osim samih Vukovaraca, još nepoželjnije i progonjenije vrednote koje simbolizira Vukovar 91, a koje su se najjasnije i najmasovnije očitovale tijekom Hrvatskog domovinskog rata 1991.

godine.

Zbog takovog stanja u državnim i društvenim institucijama u Republici Hrvatskoj su nepoželjni opće dobro, socijalna solidarnost, poštenje, znanje, domoljublje, a poželjnima i stvarno prosperitetnima se predstavljaju asocijalnost, pohlepa, sebičnost, neodgovornost, korupcija i nasilje. Ovaj proces negativizma koji je usmjeren na razaranje hrvatskog zajedništva došao je do kritične razine. I svjetsko i hrvatsko povijesno iskustvo nas uči, da u takvim graničnim situacijama, kada institucije ne zastupaju temeljne interese i vrijednosti društva, započinju spontani procesi samoobrane zajednice.

Tako je bilo 1991. godine u Hrvatskoj, naročito u Vukovaru. Stoga je važno prepoznati da se ove godine u Vukovaru, na obilježavanju Vukovara 91, samopozvano okupio daleko veći broj ljudi dobre volje nego prethodnih godina. To, s jedne strane znači da je stanje institucijskog

života u Hrvatskoj u najdubljoj krizi, a s druge strane to znači da je u hrvatskom nacionalnom korpusu ostala sačuvana identitetska samosvijest i odlučnost koju ponajbolje simbolizira Vukovar 91.

V

Za Vilu piše: dr. sc. Josip Jurčević

Brinjski trg svim poginulim Brinjacima

Skromnim proračunskim sredstvima Općina Brinje uz pomoć resornih ministarstava u zadnjih je nekoliko godina napravila veliki pomak u iznimno kvalitetnom prezentiranju svoje sredine. A da je to tako, pokazuje sve očitija doza ljubomore susjednih gradova i općina koje unatoč znatno težoj proračunskoj kasi nisu imali

"sluha" za uređenje svojih životnih sredina. Općinsko središte Brinja prvenstveno krase općinski trg sa spomen parkom. Tek milijun kuna, koje je osigurala općina uz pomoć brinjskog iseljništva bilo je dovoljno da se iznimno lijepo, sadržajno i kvalitetno uredi općinski trg na čijem središnjem mjestu dominira Spomen obilježje svim brinjacima koji su kroz

povijest položili živote na oltar Domovine. Zelene površine, isprepletene cvijetnim nasadima, skladno napravljenim stazicama te atraktivno smještenim vodoskokom upotpunjenje je kako za oko tako i za dušu.

"Puno ljubavi i želje i malo truda bilo je dovoljno da napravimo ovakvo

Načelnik Brinja Ivan Lokmer

nešto, nešto što su zaslužili naši djedovi i očevi ali i generacije koje tek dolaze" - kaže općinski načelnik Ivan Lokmer.

V

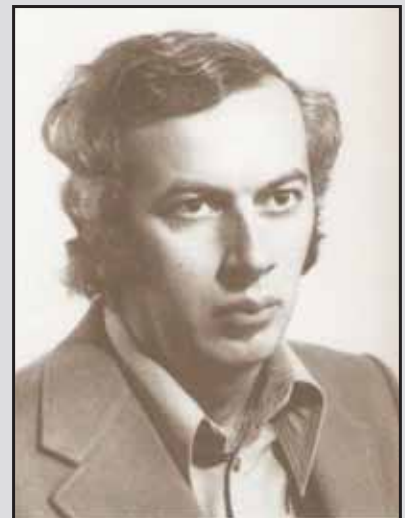
Za Vilu piše: Dražen Prša

blis
vijesti

Misa za Brunu Bušića

Upovodu 30. obljetnice ubojstva hrvatskoga publicista, novinara i emigranta Brune Bušića gospičko-senjski biskup dr. Mile Bogović predvodio je u četvrtak 16. listopada misu zadušnicu u crkvi Sv. Marka u Zagrebu. Brunu Bušića likvidirali su pripadnici tajne jugoslavenske komunističke policije (UDBA) 16. listopada 1978. u Parizu. Govoreći u propovijedi o smislu i vrijednosti žrtve, biskup Bogović je Bušićevu žrtvu ocijenio doprinosom općeljudskom i hrvatskom dobru. "U današnje vrijeme kad se manipulira žrtvama, treba govoriti o vrijednosti žrtve", rekao je, napomenuvši kako Bog ne prima žrtvu prodahnutu mržnjom. Ocijenio je kako je normalno da tamo gdje ima Kainova duha stradaju nevini, pa je tako, ustvrdio je, stradao i Bruno Bušić. "Krv mučenika je sjeme kršćana", napomenuo je biskup Bogović i dodao kako u Bušićevoj žrtvi gledamo sjeme svoje Hrvatske. Prema njegovim riječima, ako izgubimo smisao za žrtvovanje, obezvrjeđujemo žrtvu. "Iz odgoja naše mladeži nastoji se izbaciti svaki osjećaj solidarnosti", rekao je, pozivajući na poštovanje žrtava i u Bleiburgu i u Jasenovcu, izvještava Hina.

Ante Bruno Bušić rođen je 6. listopada 1939. u Vinjanima Donjim kod Imotskog, a ubijen 16. listopada 1978. u Parizu. Bavio se književnim pisanjem i povijesnim istraživanjima. Bušić je 12. prosinca 1971. uhićen i osuđen na zatvor iz kojeg izlazi potkraj 1973. Osuđen je zbog "zlonamjernog i neistinitog prikazivanja jugoslavenske stvarnosti". Nakon izlaska iz zatvora ilegalno odlazi u inozemstvo i postaje prognanik i jedan od političkih vođa hrvatske političke emigracije.

Nakon što je prije dvije godine u Vodoteču, Općina Brinje, otvorena farma junadi "Širjan", po riječima njenog vlasnika Zvonimira Širjana, godišnjom proizvodnjom od 3000 komada

dernijom mehanizacijom. Tri milijuna kuna uloženo je kako bi se pokrenuli poslovi a potom i 10 milijuna kuna u nabavku same stoke. Opravdanost ulaganja u farmu Vodoteč danas se ogleda u podatku da

otvorenom, jer su otporna na vremenske ne(prilike). Tim bi dobili isključivo ekološko meso koje će biti brendirano. I dalje nastavljamo sa ulaganjima u modernizaciju farme. Sagrađit će mo mješaonu stočne

ŠIRJAN farma junadi među najvećima u Hrvatskoj

junadi ona danas spada među najveće farme u Hrvatskoj. Ratna zbivanja bila su uzrok propadanja farme, no uz podršku Općine i uz znatna fina-

Zvonimir Širjan

ncijska sredstva uložena u obnovu, proizvodnja je ponovno pokrenuta tako da danas na farmi površine 7 hektara ima i sedam modernih objekata sa svom pratećom najmo-

se godišnja proizvodnja mjeri u 10-tak milijuna kuna pri čemu je i vrijednost zaliha hrane oko 5 milijuna kuna. Osim što je stočni fond itekako velik, Zvonimir Širjan kaže da oko 40 posto stoke sa te farme završi kao "baby biff" u Italiji, kao milanski rez, i to poglavito u okolici Milana i Fiorentine dok je ostali dio namjenjen domaćim eminentnim mesnim industrijama (PIK-Vrbovec, Podravka-Mesna ind., Danica-Koprivnica..).

"Plan nam je da tov junadi kao tov više nećemo povećavati, no planiramo oformiti jedno stado pašnih pasmina, gdje bi goveda bila na

farme za svoje potrebe ali i za potrebe cijele Like"-kazao je Širjan. Meso sa farme Vodoteč u konačnici bit će brendirano, unatoč podatku kojega Širjan izdvaja, da je stočna hrana itekako skupa a meso relativno jeftino. Inače, obiteljska tvrtka "Širjan" d.o.o čije je sjedište u

Križevcima ima tri farme sa 25 zaposlenih i ukupnom godišnjom proizvodnjom većom od 7000

V

Za Vilu piše: Dražen Prša

Crkva sv. Jelene Križarice, Malo polje

Poziv za spas sakralne baštine

toplih uštipaka iz maškara? Preplavljuju me uspomene na najljepše djetinjstvo, jer sam sve školske praznike uvijek provodila kod bake. Ljubav prema Lici i za Liku usadila mi je upravo ona, moja baka Pepa, kako bih je ja zvala, moja Calamity Jane. Naučila me istini i da se nikada i nikoga ne bojim, osobito vuka i zmija, što je mene gradsko dijete užasavalo. Cijeli život bila je i ostala bijela udovica. Zašto se baš ovoga sjećam? Upravo zbog moje bake. Cijelu godinu bi naporno radila u polju i živjela samo za vrijeme kad bih joj dolazila. Jedini trenutak, kad bi joj obično sjetne i zabrinute oči zamijenila svjetlost, bio je blagdan Svete Jelene. Tog dana, 18. kolovoza, svi naši dragi rođaci i prijatelji pohodili bi Malo Polje. Neka čudna radost i ponos osjećao bi se toga dana.

I danas se sjećam svetosti tih trenutaka.

Upravo je crkva Sv. Jelene u Malom Polju, sagrađena 1927.g., a blagoslovljena 18. kolovoza iste godine, bila i ostala nukleus susretanja svih stanovnika Malog Polja i Mezinovca, kao i onih koji su davno iz njih otišli u nove zemlje i na nove kontinente. Prema podacima, koje nam je ustupio svećenik Josip Mustač, kapela Sv. Jelene sagrađena je, pretpostavlja se, na ruševinama župnog stana prije dolaska Turaka. Iznova se gradila

1927.g. na temeljima stare kapelice, prema dostupnim nacrtima, a gradili su je Primorci. U cijelosti su je sagradili vlastitom donacijom stanovnici Malog Polja i Mezinovca,

Danas crkva Sv. Jelene zjapi prazna, devastirana i zapuštena te odaje tužnu sliku nebrige za kulturno i sakralno blago.

darivajući novac i darove u naravi, te se tako prikupio iznos od 30.000 Din (jugoslavenskih dinara) i sav potrebni materijal, kao i pripremio konak (smještaj i hrana) za graditelje iz Primorja. Malopoljčani su bili, kako piše tadašnji svećenik i svojevrsni kroničar Franjo Kovačić, „vrlo zauzeti za svoju kapelu“. Interijerom kapele dominirao je oltar sa slikom Svete Jelene i križom. Kameni pod bio je prekriven tepihom, a imala je i ormar za crkveno ruho. Spominje se i slika sa Svetom Obitelji, ali je više nema. Kip Isusa darovale su časne sestre Rozalije Ugarković, a sto kilograma teško zvono na kapeli dar je Marka Milkovića. Stanovnici iz Malog Polja i Mezinovca uvijek su bili i ostali vezani uz svoju crkvicu. Ili su kršteni ili išli na vjeronauk ili se vjenčali ili išli na mise za umrle mještane.

Danas crkva Sv. Jelene zjapi prazna, devastirana i zapuštena te odaje tužnu sliku nebrige za kulturno i sakralno blago. Ipak, nešto se pokrenulo. Ima nekih ljudi, ima nekih srca, ima nade da se ponovno sretnemo jednog blagdana i jedne Svete Jelene. U crkvi Sv. Jelene. U Malom Polju. U Lici. Zajedno, kao nekada davno.

Za Vilu piše: Avenka Butković

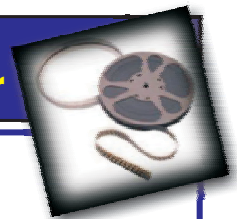
Ono što identitet jednog naroda čini jesu kultura, jezik i vjera, upravo ono što Zavičajna udruga „Malo Polje, Mezinovac – Perušić“, osnovana 17. srpnja 2008.g. u Zagrebu, Ogrizovićeveva 8, nastoji očuvati i promovirati među građanima Perušića i svim Perušićanima rase-ljenim po Americi, Kanadi, Australiji, Novom Zelandu i cijeloj Europi. Idejni projekt pokretanja udruge napravljen je sa svrhom da bi se svi Perušićani i prijatelji Perušića mogli družiti i surađivati kroz raznovrsne oblike gospodarskih, kulturnih i sportskih događanja.

Udaljenost od rodniha mjesta Maloga Polja, Mezinovca i Perušića više nije prepreka da se započne s aktivnostima pomoći stanovnicima ovih mjesta, uglavnom starijoj populaciji, koja njeguje upravo ono izvorno iz Malog Polja i Mezinovca, a to je tradicija. Ovo može osjetiti samo onaj koji je odavde ponikao ili prepoznao svu ljepotu pitome, ali i divlje ličke prirode i blagost ponosnih gorštačkih ljudi. Ovdje su ljudi stoljećima živjeli skromno i njegovali svoje običaje, kojih se uvijek sjećaju u danima čežnje u nekim novim domovinama.

Tko se ne sjeća mirisa bakinog čaja od sušenog šipka i lipe, dok voštanica lagano titra u dugim zimskim noćima? Ili prvog kupanja na Lici? A

Nikica Marković **Filmski kritičar**

Redatelj: Dalibor Matanić

Scenarij: Dalibor Matanić i Milan F. Živković

Uloge: Krešimir Mikić, Areta Ćurković, Ivo Gregurević, Danko Ljuština, Jasna Žalica, Milan Pleština, Nada Gaćešić-Livaković, Dara Vukić-Vrca, Marija Tadić, Damir Karakaš i Milivoj Beder.

Godina: 2007.

Zemlja: Hrvatska

"KINO LIKA"

koji uglavnom prolaze nezapaženo u kinima. Ne može uzdržavati sama sebe kao velike svjetske kinematografije. U zadnjih pola stoljeća dala je samo nekoliko velikih filmova, ali i dosta malih, simpatičnih. Većina hrvatskih filmova bi došla i otišla, neprimjetno, kao da ih nije ni bilo. Nije bilo javne rasprave o njima, niti polemika u novinama, niti zgražanja moralista. Nije se hrvatski film mogao nesputano izražavati za vrijeme prošlog režima, kao što je bio slučaj sa sedmom umjetnošću u nekim drugim republikama bivše države. Uvijek su postojale razne kočnice, a ako umjetnik mora kočiti onda nema velikog djela. Posljedice tog bremena osjećaju se i danas. Nažalost, nije sve kao reprezentativni nogomet. Hrvatski film još nije na

razini na kakvoj bi trebao biti.

Nikada prije nije domaći film izazvao takvu buru kao „Kino Lika“ ove godine. Jedni su pohvalili djelo, hrabrost autora, odlične glumce. Drugi su napali film, tvrdeći da Ličane prikazuje primitivnima i

Hrvatska kinematografija je mala, bez novca, bez ideja, bez dobrih scenarija, bez većih međunarodnih nagrada. Proizvodi nekoliko filmova godišnje

zaostalima. Mnogi su ustali u obranu Like i Ličana. Zapravo, najmanje se brane sami Ličani. Čak je i jedan poznati svećenik stao na „branik“ Like iako je tamo proveo tek nekoliko dana. Zašto je film „Kino Lika“ toliko uzburkao duhove!? Uglavnom, najveće primjedbe upućene su kadru u kojem se nalaze žena i svinja, iako je ta scena potpuno u funkciji filma.

Bilo je puno filmova (i autora) u povijesti svjetske kinematografije koji su nazivani skandaloznima. Takvi „šokantni“ filmovi, koji su mijenjali filmske obrasce, a i svijet, kasnije su dobivali epitet „filmski klasik“. „Posljednji tango u Parizu“ svojevremeno je šokirao svjetsku javnost, a ako ga pogledamo danas,

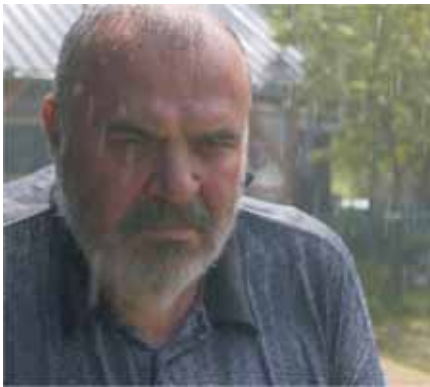

ne možemo shvatiti što je tu bilo šokantno. Japanski „Balada o Narajami“ prikazao je u nekim

„Bogu iza leđa“. Nitko o njima ne brine, uvijek ih netko nastoji prevariti, opljačkati, iskoristiti. A oni

scenama ljude na razini životinja, dobio je „Zlatnu palmu“ i danas se smatra japanskim filmskim klasikom. Filmovi poput „Oslobađanja“ ili „Južnjačke utjehe“ prikazali su neke pripadnike američkog naroda sasvim nazadnima i primitivnima. Nitko nakon tih filmova nije pomislio da su Amerikanci ili Japanci takvi i takvi, jer im ne pada na pamet uopćavati.

„Kino Lika“ počinje slikom naše lijepe autoceste po kojoj jure brzi, moderni automobili, zaustavljaju se na blještećim odmorištima i opet idu dalje, na more, ili u Europu. Ta autocesta je, ustvari, granica između „Balkana“ i „Europe“, međaš između „jučer“ i „sutra“. Nedaleko od autoceste, negdje u Lici, nalazi se zabito selo, sa svojim stanovnicima i njihovim sudbinama. Tu je život je težak, nema vode, nema ničega. Ljudi su razočarani, napušteni, nalaze se

očajnički žele bolje, žele ljubav, žele poštovanje, žele vodu. U potrazi za ljubavlju, za vodom, za uspjehom, prave greške i još više pogoršavaju stvari. Najistaknutija su tri lika: talentirani seoski nogometaš, pehist, kojeg svi žele iskoristiti (pa čak i vlastiti otac), nesretna prodavačica, silno željna ljubavi pa se, frustrirana, stalno prežderava, i primitivni, tvrdoglavi seljak koji za vrijeme suše maltretira svoju obitelj. Krešimir Mikić, Areta Ćurković i Ivo

Gregurević dojmljivi su u svojim ulogama. Ivo je toliko uvjerljiv u ulozi seljaka da izaziva nepodijeljenu mržnju gledateljstva. Okolo se muva dosta naturščika, koji s „velebitskim

pivom“ u ruci demonstriraju poznati problem mnogih ličkih dičaka: „bez posla, bez žene, bez perspektive“. Cijelo vrijeme za harmonikom je Damir Karakaš, autor zbirke priča „Kino Lika“ koja je poslužila kao predložak filma. Bliži se referendum za pristupanje Europskoj uniji (radnja se zapravo događa u budućnosti, 2009. godine) i kao u svakoj pravoj demokraciji, jedni su za, a drugi protiv. Neki od ulaska (odnosno neulaska) u Europu očekuju rješenje svojih životnih problema. Seoski liječnik, „muljator“, protivi se ulasku u Uniju jer mu je dobro i ovdje, bez Europe. Siromašni, prezaduženi seljak, koji kamatarima mora dati sve što teškom mukom stvori, nada se da će ulazak u Europu donijeti red i zakon. Svaki od njih želi suseljane pridobiti za svoju ideju, a narod k'o narod, ide tamo gdje je više pića i glazbe.

„Kino Lika“ je dirljiv i snažan film. Govori o teškim ljudskim sudbinama koje se ne događaju samo ljudima u Lici, nego bilo gdje u Hrvatskoj. Ne bi bilo nikakve razlike da je ovaj film snimljen u Slavoniji, ili možda u Dalmaciji. To uopće nije priča o Lici i Ličanima. Niti je to pljuska Ličanima. U biti, ako je pljuska, onda je upućena strukturama vlasti tako zaokupljenima samima sobom. Ako sam zaostao, nisam ja za to kriv, nego onaj koji vlada mnome.

Za Vilu piše: Nikica Marković

Pomoć stiže iz Slavonije

Tri tone hrane za medvjede

Predstavnici zavičajne udruge Ličana 'Vila Velebita' iz Vinkovaca donijeli su u medvjede utočište u Kuterevo plodove jeseni za hranu medvjedima. U mnoštvu hrane bilo je žira slavonskoga hrasta kojega su sami brali a dio dobili od Hrvatskih šumsVinkovci i Šumarije Stari Mikanovci. Bilo je tu i lješnjaka, 20 vreća žitarica žita, kukuruza u klipju i zrnju, suncokreta u sjemenkama, pogačice uljane repice i suncokreta te suhog kruha.

Na medvjedu gozbu pojurili su svi, no prvi su hranu dobili HU-hu Bear i Vlad-Mir bear kojima su se najviše svidjele suncokretove sjemenke.

U dva kombi vozila dopremljeno je oko 3 tone hrane a cijela akcija provedena je pod sloganu „Brat bratu“ što govori o volji da čovjek sačuva i pomogne medvjedjoj populaciji.

Predsjednik uduge marinko Bujadinović porijeklom iz Smoljanca kazao je da je suradnja s utočištem

počela prije 2 godine te da su tada dovezli hrastov žir.

Voditelj utočišta Ivan Crnković Pavenka kaže da mu je drago kad čuje da je njima ugodno ono što je nama

korisno.

Nakon druženja u Kuterevu „Slavonski ličani“ posjetili su Zavižan, a na večernje druženje u Kuterevo pozvali Folklorno društvo Otočac s kojima prijateljuju godinama.

Osim Vinkovčana, hranu su darivala djeca i učitelji OŠ Marija Bistrica.

Kako u utočištu doznajemo dolazak u Utočište najavila su zagrebački vrtići, šest vrtića iz Dubrave koji će donijeti medekima orahe, lješnjake i druge plodove koje su prikupili.

Don Anđelko Kaćunko među Ličanima

Iako se na trenutke činilo da don Anđelko Kaćunko lebdi, u Gospiću se danas nije dogodilo čudo levitacije. Novi vikar gospićke katedrale lebдио je od sreće zbog toplog i na trenutke euforičnog dočeka koji su mu priredili Ličani. Na don Anđelkovoj "premijeri" gospićka je katedrala bila puna. Došli su ga pozdraviti i predstavnici vlasti na čelu s ministrom zdravstva Darkom Milinovićem. U propovijedi se dotaknuo svih problema koji trenutačno tište svijet i Liku. Spomenuo je slom svjetskih burzi, nove globalne vjetrove kulture smrti, ali i lokalne probleme poput narkomanije, lažnih idola te filma Dalibora Matanića "Kino Lika".

Sjajan recept

Danas smo čuli sjajan recept nadahnut Evanđeljem. Na otvaranju Jeseni u Lici istaknuto je da trebmo njegovati ponos, zajedništvo i optimizam, rekao je don Anđelko te dodao da danas živimo u kulturi kontracepcije života. Istaknuo je da mladi pjevači umiru od droge, a mediji to skrivaju, dok se životu, vjeri i Crkvi stalno izruguju. Pozvao je vjernike da im uzor bude Alojzije Stepinac, a ne pjevači, glumci i nogometaši.

"Budemo li živjeli po njegovu primjeru i savjetu, bit ćemo pojedinačno i zajedno sretni. Nećemo biti 'Kino Lika', nego Evanđelje Lika" – zaključio je svoju prvu ličku propovijed don Anđelko.

Dar gradonačelnika

Na kraju mise stavio je na glavu ličku kapu, koju je dobio od gradonačelnika Gospića, te poručio oduševljenom mnoštvu: "Sada sam vaš pravi Ličanin!".

Vjernici nisu skrivali oduševljenje što je u njihovu sredinu došao popularni don Blog.

Bila je to ljubav na prvi pogled.

Marko Čuljak - Večernji list

Još niste član Udruge Ličana

Vila Velebita !?

Što se čeka?

Posjetite našu stranicu:

www.vila-velebита.hr

Birajte:

"Postanite član Udruge"

Ispunite pristupnicu

Na Vaš E-mail dobit će te
uplatnicu za jednogodišnju članarinu

i...

uživajte u članskim pogodnostima!!!

2. SAJAM

PREHRANE,
GASTRONOMIJE,
KULINARSTVA
I TURIZMA

HGK ŽK OTOČAC

NA 2. SAJMU PREHRANE, GASTRONOMIJE, KULINARSTVA I TURIZMA

U Petrinji je prošloga vikenda održan 2. Sajam prehrane, gastronomije, kulinarstva i turizma na kojem se predstavilo pedesetak izlagača, među kojima i Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Otočac sa 23 izlagača. Tajnik HGK ŽK Otočac Milan

upoznati široku lepezu iznimno kvalitetnih proizvoda počevši od pastrve, kavijara, pašteta, sireva, mrsa, lovačkog gulaša, kolača, kruha, meda...

"Nakon prezentacije naših proizvoda u Istri i Dalmaciji namjera nam je

suradnje a naši su poduzetnici uspjeli iznenaditi brojne posjetitelje kvalitetom, raznovrsnošću i raritetom brojnih proizvoda". Predsjednik HGK ŽK Otočac Joso Brajković predstavio je potencijale Ličko senjske županije s posebnim težištem na turističko gospodarske potencijale koji su nositelji budućeg razvoja županije. Predstavljanje HGK ŽK Otočac upotpunio je i oduševio svojim nastupom KUD iz Sinca dok je revijalna večera bila posebnost kojom su svi bili iznenađeni i oduševljeni.

Kranjčević kazao je da su mnogi ostali iznenađeni prezentacijom proizvoda iz Ličko senjske županije jer su mnogi po prvi puta mogli

bila širenje prema kontinentalnom djelu Hrvatske, prema Slavoniji jer zaista imamo što pokazati. Stvoreni su i određeni kontakti buduće

V

Za Vilu piše: Dražen Prša

Uloga javne politike u društvu

Piše: prof. Luka Maršić ^{šić}

Javne politike u različitim nacionalnim kontekstima sadrže istu formu, a različiti sadržaj isprepleten s različitim povijesnim, običajnim, tradicijskim i zakonskim elementima čineći i stvarajući jedno legitimno društvo.

Kroz ovakve odnose stvaraju se i nacionalni identiteti davajući različitost izražaja u stvaranju boljeg ili lošijeg odnosa u mogućnostima realizacije vlastitih ideja, želja i stremjenja u samome društvu.

Istovremeno, kao i u svim procesima donošenja strateških odnosa kako kod pojedinca tako i kod nacije, bitne odrednice tog čina leže u određenjima koje ne možemo ni mijenjati ni preskakati pri razmatranju očekivanog rezultata. Pri tome mislimo na determiniranost prijašnjih odnosa koji su nas nesvjesno doveli u poziciju nevidljivog identiteta i mogućnosti njegovog implementiranja u nešto novo. (Ulazak u EU)

To možemo nazvati tradicionalnost u okvirima mogućnosti realne realizacije vlastitih akcija i potencijala u razvijanju novih realiteta.

U takvim kontekstima su nastajale i javne politike koje su pokušavale stvarati određene odnose u samom društvu kako bi ono opstalo u pravednosti, pravičnosti i propulzivnosti prema boljitku i uspješnosti svake individue, plemena, grupe, nacije, naroda. Iz tog se da zaključiti da nacionalni konteksti i javne politike su jedno te isto, i preko njih gledamo koliko je koje društvo

razvijeno i spremno za moduliranje svoje budućnosti.

U većini slučajeva osim emocionalne ravni i vezanosti individua u nekoj zajednici u kojoj se rađaju zajednički odnosi i interesi, javne politike i njene dimenzije (edukacija, školstvo, zdravstvo, nacionalna sigurnost i ekonomija) ako su posložene u realnom kontekstu svakom pojedincu daju mogućnost zajedništva i pravičnog sudjelovanja u stvaranju i dijeljenju tih mogućnosti i akcija.

!U takvom procesu legitimna dimenzija volje pojedinca u demokratskim zemljama izražena kroz izbore, u određenom vremenskom razdoblju igra krucijalnu ulogu u formiranju javne politike kroz okvir u kojem se kroz institucije vlasti formiraju mjere provedbe, praćenja i analize (zadovoljstva, uspješnosti i cost-benefit analize). Različite institucije mjere statističke pokazatelje kao što su stopa nezaposlenosti, zagađenje zraka, prosječno vrijeme studiranja i drugo. Tehnokratski aparat pruža formalnu i neformalnu evaluaciju različitih prijedloga javne politike široj javnosti, te je debata modulirana putem političkih grupa (stranaka) u društvu.

Istraživanja komparativne javne politike nastoji unaprijediti naše razumijevanje tri glavna faktora ostvarivanja javne politike:

Prvo, stvaranje javne politike je proces u konstantnom tijeku. U duhu trenutačne propulzivnosti društva, putem bolje analize javne politike i

politike u samoj njenoj biti, odluke se donose kroz vladine službe

Drugo, jedna država uči od druge u mijenjanju i harmonizaciji sustava.

Treće, politička dinamika može ograničiti želju i mogućnosti preuzimanja rješenja iz drugih zemalja.

Ukoliko kao primjer izvedeno dimenziju javnog zdravstva, u sadržajnom smislu u prvom obliku politika javnog zdravstva prilagođava se mikro sredini. Primjerice, planinski dijelovi zemlje pokušati će obučavati ljude i ekipirati timove za tretman bolesti vezane uz hladne klimatske uvjete, te će se važnost dati i planinskoj službi spašavanja i tako dalje, za razliku od primjerice mediteranskoga područja gdje će se naglasak dati u okviru prve dimenzije bolestima koje prenose komarci. U drugoj razini, profesionalci pokušavaju implementirati stručne skupine koje mogu provoditi iste funkcije javnog djelovanja i u planinskim uvjetima i mediteranskim uvjetima – koristi se racionalizacija i učenje jednih od drugih.

Na trećem nivou, ne uspijeva se vrlo često u implementiranju jednog

modela koji je izronio iz drugog nacionalnog sustava iz običajnih i drugih razloga. Primjerice, sustav jedinstvene hitne pomoći 911 u Sjedinjenim državama ne uspijeva se u nekim državama Europe implementirati u jedinstveni sustav 112. No imamo i primjer koji je vrlo pozitivan ukoliko su se iskoristile mogućnosti druge razine da primjerice Ujedinjeno Kraljevstvo, iskoristi vrlo propulzivni zdra-vstveni sustav Hrvatske iz 1970-tih godina po načelima Andrije Štampara, i stvori u svoju tradiciju jedan od najboljih zdravstvenih sustava na svijetu, za razliku od Hrvatske koji tendiraju u različitim smjerovima te formira zdravstvo koje nije ukorijenjeno u duh i tradiciju, bez jasne distinkcije između javnog i privatnog zdravstva. Zbog takve neoptimalne javne politike javlja se sustav u kojemu raste problem korupcije a korisnici gube povjerenje u vlastite institucije. Ovo sve ukazuje da parcijalno prenošenje određenih javnih sustava nužno ne dovodi do očekivanog boljeg rezultata, uslijed interakcijskog djelovanja.

Sustavna mreža po nekim autorima i teoretičarima javnih politika može biti dominantno podijeljena na nekoliko osnovnih tipova, koji su uvjetovani sa određenim faktorima kao npr : dominantni utjecaj vlasti ili društvena dominacija; brojem socijalnih grupa: mreža bez glavne grupe, zatim može biti mreža sa jednom glavnom socijalnom grupom, te sa dvije te tri ili više glavnih socijalnih grupa.

U slučaju dominacije vlade, bez društvenih grupa upućuje na birokratsku mrežu, a uz društvenu dominaciju participativna statička mreža; ukoliko imamo jednu dominantnu grupu, vladina dominacija vodi klijentističkoj mreži, a kod društvene dominacije zatvorena mreža; u slučaju dvije glavne socijalne skupine, dominantna vlada stvara trovalentnu mrežu, a društveno dominirana korporacijsku mrežu; u slučaju tri ili više socijalnih grupa u vladinoj dominaciji stvara pluralističku mrežu, a društvena domi-

nacija utjecajnu mrežu.

Ovo ukazuje na to da u tranzicijskom društvu gdje dolazi do diferencijacije unutar društva ukoliko se od jedne dominantne društvene skupine (uravnilovka u socijalizmu) javljaju dvije oprečne klase, dolazi do slabljenja javnih usluga ukoliko su ranije bile bazirane na birokratskom i kontroliranom nivou koji je bio optimalan za uniformnu društvenu skupinu. Raslojavanje stoga dovodi do nužnosti stvaranja javnih usluga koje će štititi raslojeno društvo na svim dimenzijama – te promjenu sintagme modela. Utjecaj pojedinih društvenih skupina ukazivati će da li mreža treba ići prema unifikaciji ili uskoj specijalizaciji za pojedine javne društvene djelatnosti.

Na nivou komparativnih nacionalnih javnih politika, jasno je da se odluke i modeli stvoreni u jednom duhu ne mogu propagirati i implementirati bez velikih posljedica, u drugi mentalni i društveni kontekst nacionalnih javnih politika. Dodatni problem u toj diferencijaciji je u pitanju da li društvena stvarnost formira javnu politiku, ili se javnom politikom želi nametnuti formiranje određenih društvenih odnosa – dakle u biti precipitiranje i usmjeravanje društva putem usmjeravanja javnih resursa u (ne)željenom smjeru.

Polje razvoja komparativne javne politike je na križištu socijalnih znanosti. Njen razvoj se u suvremenosti utemeljuje u političkim znanostima, sociologiji, povijesti, ekonomiji, a mnogi drugi specijalisti uče jedni od drugih (primjerice odnos psihologije i marketinga).

Francuska, Njemačka, Švedska i Japan, Sjedinjene Američke Države, Ujedinjeno Kraljevstvo, Nizozemska predstavljaju simbole «zapadnoga carstva» kulture i tradicije, no na nivou strateških javnih politika one su vrlo različite i stvarale su svoje nacionalne javne politike u okviru uskih političkih, ekonomskih i socijalnih ideja i njihovih projekcija neovisno što su neka njihova djelovanja i interesi kroz povijest bili usko povezani. Nisu bili u mogućnosti stvoriti i implementirati sustav

javnih politika koji bi mogao živjeti u svim tim državama. Zato danas, dok pokušavamo stvarati europsku državu, bitno je sačuvati i uspjeti inkorporirati u Europski Ustav neke odrednice koje smo mi stvarali kroz našu povijest, a u sebi nose univerzalnost provedbe, kontrole i komparacije našeg specifičnog društva. Samo europsko društvo je multicentrično, te je na nivou javnih politika potrebno slijediti načela multicentričnosti uz poštovanje mikrodimenzija pojedinih društava koje će jednog dana stvoriti konceptualni okvir za javne politike u Europi, i u EU.

Danas se nalazimo negdje pred vratima Europe, u fazi smo usklađivanja svih propisa i zakona sa zakonodavstvom EU i taj posao odrađuju pregovarački timovi. No, stvarnu informaciju o tome do kuda su ti pregovori došli, kakvi dokumenti se potpisuju, mi nemamo. Upravo se nam te informacije nužne i potrebne za svakodnevni život, potrebne su nam da bismo mogli ostvariti svoj smisao kroz sve dimenzije društva i države.

Poneke informacije dostupne su na službenim Internet stranicama pregovaračkog tima, ali one su većini stanovništva nedostupne. Dakle, vidimo da postoje usko ciljane grupe i pitamo se zašto samo one imaju pravo i mogućnost da dobiju informaciju koja je bitna za osobno i grupno prestrukturiranje. Tu funkciju i njenu opću vrijednost moraju transparentno iznjedriti javne politike vladajućih političkih elita koji trenutačno obnašaju (povijesnu) transformaciju naše državnosti, tradicionalnosti, a posebice transformaciju naših budućih mogućnosti u ostvarivanju pravednosti, jednakosti i pravičnosti u EU.

V

Za Vilu piše: prof. Luka Maršić

Košarica Ličkih suvenira

Zajednica kulturnog turizma HGK – Županijske komore Otočac i Turistička zajednica Ličko-senjske županije i ove godine raspisale su javni poziv za odabir kvalitetnih i prepoznatljivih suvenira Ličko-senjske županije.

Suveniri su se mogli kandidirati u kategorijama kulturno – povijesnih suvenira-, tradicijskih suvenira, prirodni okoliš, i gastro suveniri.

Predložene izvedbe mogle su biti materijalni predmeti: obrtnički proizvodi, rukotvorstvo, jela, pića, blagdanski simboli, tiskovine, multimedija...

Košarica suvenira Ličko-senjske županije nadopunjena je nakon natječaja sa još 7 suvenira te se u njoj

sada nalazi ukupno 17 originalnih

suvenira i to od starih: gačanske coklje, klječana torba, preslica,

japodska figurica žene, naočarasta fibula, gačanska kopča, mirisni purpuri, DVD - Hidden treasures of

Lika-Senj County, džemovi "teta Anka", lička šljivovica "Kiza", a od novih: gačanska crvena kapa,

nakurnjak, grb Ludovika Perovića, kravata Gacka, svetište boga Mitre, tunera, keramička ovčica. Na promociji suvenira uručena su priznanja najuspješnijim autorima (P.T.O. Buco, Udruga "Gačanka", Udruga građana "Tara" i Udruga "Prospero").

V

Za Vilu piše: Dražen Prša

Arheološko nalazište

UDBINA

Dokaz burne prošlosti

Na pitanje što krije udbinska gradina ovih dana pokušavaju barem djelomično odgovoriti stručnjaci iz Muzeja Like iz Gospića. Oni su pod vodstvom arheologinje magistre Tatjane Kolak započeli pokusna istraživanja na području ovog zdanja. Već dugo najavljivani radovi odmah su pokazali da utrošena sredstva i trud neće biti uzaludni. Za sada su u tijeku samo površinska iskapanja, no već su otkriveni zanimljivi predmeti iz vremena Vojne krajine, kaže arheologinja Tatjana Kolak.

ISO 9001

RAVEL d.o.o.

projektiranje, nadzor i gradnja
Brajkovićev prilaz 13, 10020 Zagreb

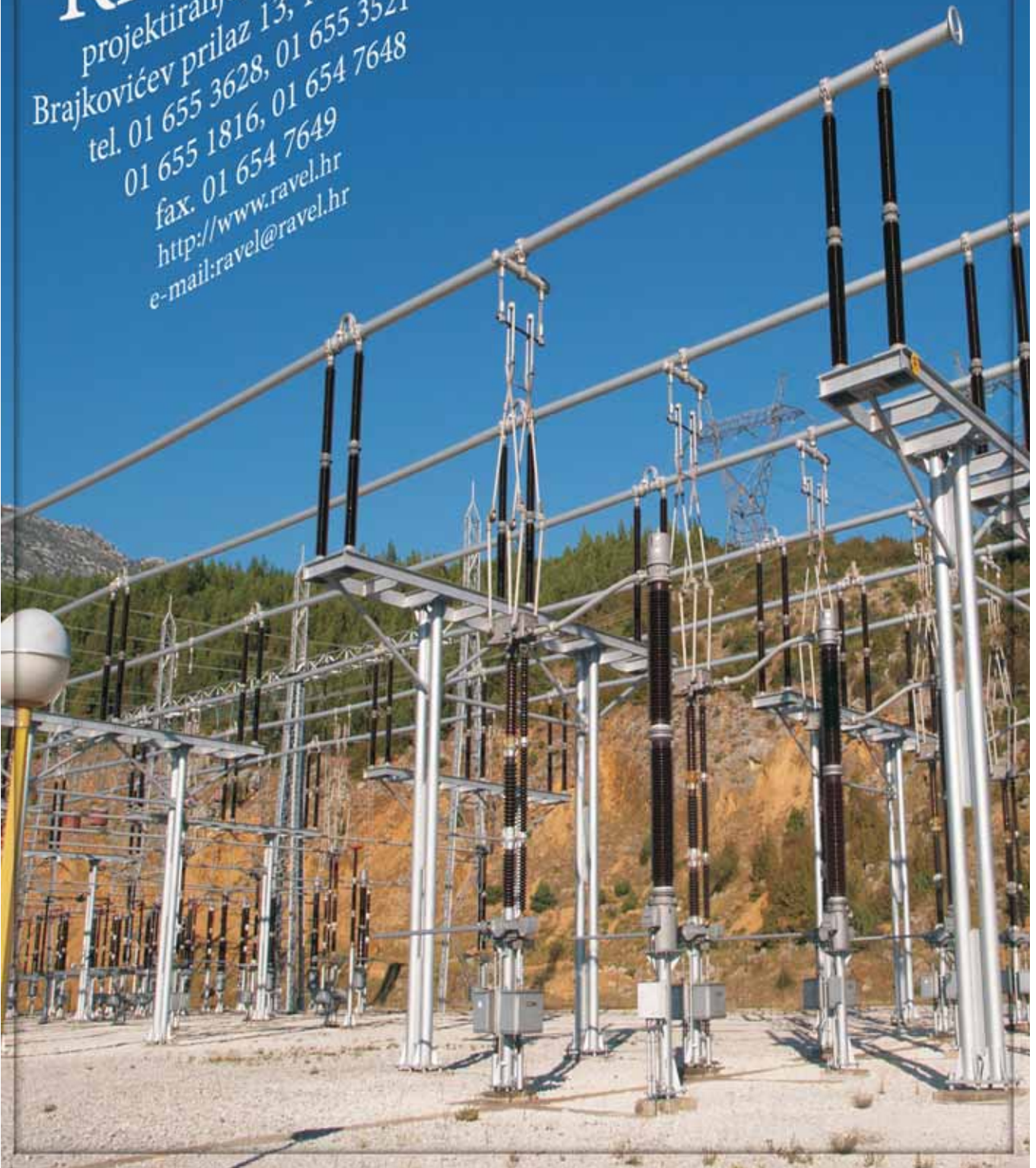
tel. 01 655 3628, 01 655 3521

01 655 1816, 01 654 7648

fax. 01 654 7649

<http://www.ravel.hr>

e-mail: ravel@ravel.hr

Oprostite,
gospodine doktore ...!

Stiže nam gripa!

Piše:
dr. sc. Darko Katalinić, dr. med.

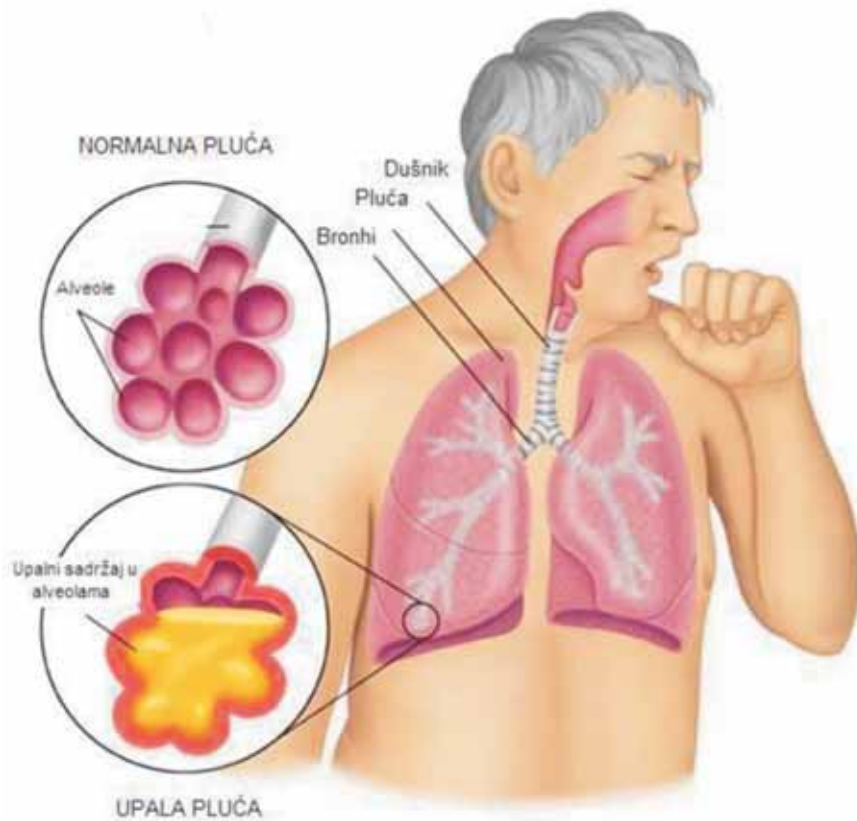
Zimsko doba je tradicionalno vrijeme gripe. Dok se infekcije gornjih dišnih puteva uzrokovane različitim virusima i bakterijama javljaju tijekom cijele godine (u narodu često prozване hunjavice ili prehlade),

bolest gornjih dišnih puteva koju uzrokuju 3 tipa virusa gripe: A, B i C. Osoba se najlakše zarazi u kontaktu sa zaraženom ili oboljelom osobom (rukovanjem, poljupcem, kašljanjem, kihanjem), a najpo-godnija mjesta za zarazu su škole, vrtići i

Nakon toga javljaju se glavobolja, šmrncanje uz obilni iscjedak iz nosa te

kašalj. Bolest se liječi simptomatski, ležanjem i mirovanjem, uzimanjem sredstava za snižavanje tjelesne

gripa se javlja samo zimi. Budući da su znakovi bolesti jako slični, ove dvije pojave treba znati jasno razlučiti. Gripa nije nipošto bezazlena bolest. Najbolji dokaz tome je pojava Španjolske gripe 1918. godine, koja je pokosila preko 50 milijuna ljudi diljem Europe. Gripa (latinski influenza) je zarazna

sredstva javnog prijevoza. Vrijeme do pojave prvih znakova bolesti (inkubacija) traje od 1-4 dana, a nakon toga počinju prvi simptomi bolesti za koje je karakteristična vrlo visoka tjelesna temperatura (često i preko 39°C) uz zimice i tresavice, jaki bolovi u kostima, zglobovima i mišićima, opća slabost i nemoć.

temperature, uzimanjem dosta tekućine, vitamina i lijekova protiv kašlja. Antibiotici se ne smiju uzimati jer su nedjelotvorni protiv virusa pa tako i protiv virusa gripe. U ovome ▶▶

obliku gripa različito dugo traje (najčešće 7-10 dana), neki bolesnici niti ne traže liječničku pomoć ako je

bolest izražena u blažem obliku, a sve završava potpunim oporavkom. Međutim, znatan broj oboljelih dobiva komplikacije bolesti koje su odreda sve ozbiljne i obvezatno zahtijevaju liječničku pomoć. Prvenstveno se radi o širenju upale na

sinuse i unutarnje uho, upali pluća, upali srčanog mišića, upali plućne ovojnice i srčane ovojnice te upali moždanih ovojnica. Ovo je posebno važno za osobe koje boluju od dodatnih bolesti kao što su šećerna bolest, te za sve bolesnike koji boluju od kroničnih plućnih i srčanih bolesti. Tada je indicirano bolničko liječenje, a komplikacije gripe nerijetko znaju biti i fatalne.

Najbolja prevencija pojavi gripe je cijepjenje. Ono se preporuča svim osobama starijim od 65 godina, svim kroničnim bolesnicima te osobama kod kojih je došlo do poremećaja obrambenog sustava organizama zbog neke bolesti. Cijepiti se ne smiju osobe koje su alergične na cijepivo ili u datom trenutku imaju povišenu temperaturu u sklopu neke zarazne bolesti. Sve osobe oboljele od gripe obvezatno trebaju potražiti liječničku pomoć ukoliko su simptomi bolesti jače izraženi, traju dulje vremena, pogoršavaju se ili je došlo do razvoja bilo kakve komplikacije bolesti. Također, liječničku pomoć trebaju zatražiti svi kronični bolesnici kako bi se razlučila gripa od neke druge možebitne bolesti i kako bi se spriječio razvoj komplikacija.

V

Za Vilu piše: dr.sc. Darko Katalinić

Kako spriječiti pojavu i širenje gripe ?

- 🚫 Izbjegavati boravak u zatvorenom prostoru s više ljudi i kontakt sa zaraženom ili bolesnom osobom.
- 🚫 Redovito prati ruke, provjetravati prostoriju.
- 🚫 Ne rabiti predmete koje je rabila zaražena ili bolesna osoba.
- 🚫 Odmarati se, kvalitetno se hraniti, uzimati dosta voća, povrća i vitamina.
- 🚫 Cijepiti se protiv gripe.
- 🚫 Prekriti usta i nos tijekom kašljanja i kihanja, koristiti jednokratne maramice.
- 🚫 Zaražena i bolesna osoba treba mirovati u izoliranoj prostoriji.
- 🚫 Pridržavati se liječničkih uputa, redovito uzimati propisane lijekove.

15.000 LITARA LIČIČKE VODE ŽEDNIM BROĐANIMA

Zbog velikih problema sa opskrbom pitke vode Ličani su odlučili stanovnicima Slavonskog Broda donirati 15.000 litara vode koja je flaširana u punionici „Gacka“. Tu su vodu brodsko-posavskom županu g. Danijelu Marušiću u ime župana ličko-senjskog Milana Jurkovića predale pročelnica kabineta župana Sanja Vladetić Pavelić i glasno-govornica županije Ivana Devčić.

Okupili se članovi župnih pastoralnih vijeća

U subotu 15. studenog u Pučkom otvorenom učilištu u Gospiću u 15 sati su se okupili članovi župnih pastoralnih i ekonomskih vijeća iz 28 župa gospićkog dekanata na svoj godišnji susret. Nakon uvodne molitve mons. mr. Tomislav Rogić je održao predavanje Biblija u obitelji i župnoj zajednici, a pastoralni plan Gospićko-senjske biskupije u 2008/09. godini je predstavio mons. mr. Tomislav Šporčić, generalni vikar i župnik otočki.

Marijana Marincel

Najuzornija hrvatska seoska žena

Marijana Marincel iz mjesta Crno Jezero iz Ličko-senjske županije pobjednica je "9. Izbor najuzornije hrvatske seoske žene" održanog u listopadu 2008. u Vrbovcu. Sve natjecateljice su prošle kroz dva kruga natjecanja. Na kraju, žiri je donio odluku.

Za najuzorniju hrvatsku seosku ženu 2008. godine u Vrbovcu je u listopadu izabrana predstavica Ličko-senjske županije Marijana Marincel iz Crnog jezera, nedaleko Otočca.

Za "Izbor najuzornije hrvatske seoske žene" natjecala se 21 žena iz devet hrvatskih županija, a do sada je na izborima sudjelovalo više od 160 žena iz cijele Hrvatske. Ovogodišnja pobjednica Marijana Marincel majka je

dvoje djece i baka, ima 48 godina, vozi traktor, auto, bavi se ovčarstvom, proizvodnjom drva za ogrijev proizvodi rakiju i med, a izrađuje i dijelove narodnih nošnji poput

čarapa i coklji. Bavi se tkanjem tepiha i platna, i najbrža je šišačica ovaca u Lici. Članica je folklornog društva Otočac te udruge Gačanka.

Najuzornija hrvatska seoska žena Marijana Marincel vozi traktor, proizvodi i prodaje drva, peče rakiju, pravi med, izrađuje dijelove narodnih nošnji, bavi se tkanjem tepih i platna i najbrže šiša ovce.

Osim što ima lijepo uređeno kućanstvo i poljoprivredno gospodarstvo, proizvodi poljoprivredne proizvode, rukotvorine, prepoznata je od strane svoje zajednice kao borac za razvitak i napredak društvenog, kulturnog i gospodarskog života žene, obitelji i zajednice.

Nju je na njenom obiteljskom gospodarstvu posjetilo tridesetak predstavnica organizatora koje je predvodila predsjednica Udruge najuzornije hrvatske seoske žene Marica Dušak. Bila je to prigoda da se domaćin, gradonačelnik Otočca Mario Barković na tiskovnoj konferenciji upozna sa detaljima izbora među kojima je istaknuto da je Marijana pobjedila zahvaljujući svom šarmu, komunikativnosti i osebnom nastupu, ali i svestranosti i množini poslova, kućnih proizvoda, gostoljubivosti, izvornoj narodnoj nošnji te predstavljanju svog tržišnog proizvoda.

V

Za Vilu piše: Dražen Prša

Plemićki grad

SOKOLAC

vraćen u stvarnost

Hrvatske. Dodao je da još treba 1,1 milijun kuna kako bi se u potpunosti kompletirala obnova kapele Presvetoga Trojstva. Prof. Drago Miletić, konzervator, voditelj radova i autor izložbe tvrdi da je to najljepša, ne samo kasnogotička kapela već i najljepši kasnogotički sakralni prostor:

obnovi ulazna kula" - kaže Miletić.

Na svečanosti prilikom otvaranja izložbe kod kapele okupio se imponozantan broj stručnjaka i uzvanika među kojima predstavnici Ministarstva kulture RH (glavni

Prvi put da je u Hrvatskoj u djelomično restauriranim ruševinama jednog plemićkog grada postavljena stalna izložba, i to izložba o plemićkom gradu Sokolac u Brinju. Izložba je postavljena u restauriranoj kapeli Presvetoga

"Do sada u kontinentalnom djelu Hrvatske nismo imali prezentiran ni jedan dio ruševina jednog plemićkog grada. Osim Trsata u cjeloj Hrvatskoj nismo imali istražen jedan konzerviran grada no sada tzo imamo u Brinju. Još preostaje da se u potpunosti završe radovi na obnovi kapele Presvetog Trojstva te da se

konzervator Miljenko Domijan), ravnatelj Povijesnog muzeja Hrvatske Ankica Pančić, ravnatelj Restauratorskog zavoda Hrvatske Ferdinand Meder, predstavnici konzervatorskih odjela Karlovca i Zagreba, Županije te biskup Gospičko senjski msg. Mile Bogović.

Trojstva - djelu Frankopanskog grada Sokolac. Načelnik Općine Ivan Lokmer kaže da radovi na obnovi datiraju iz 60-tih godina prošlog stoljeća no tek su 1999. godine dobivena 2 milijuna kuna s kojima je promjenjeno krovništvo na kapeli te restaurirani oltari koji se na žalost još uvijek nalaze u restauratorskim radionicama restauratorskog zavoda

Drago Miletić

V

Za Vilu piše: Dražen Prša

PONOS LIČKOG LOVSTVA

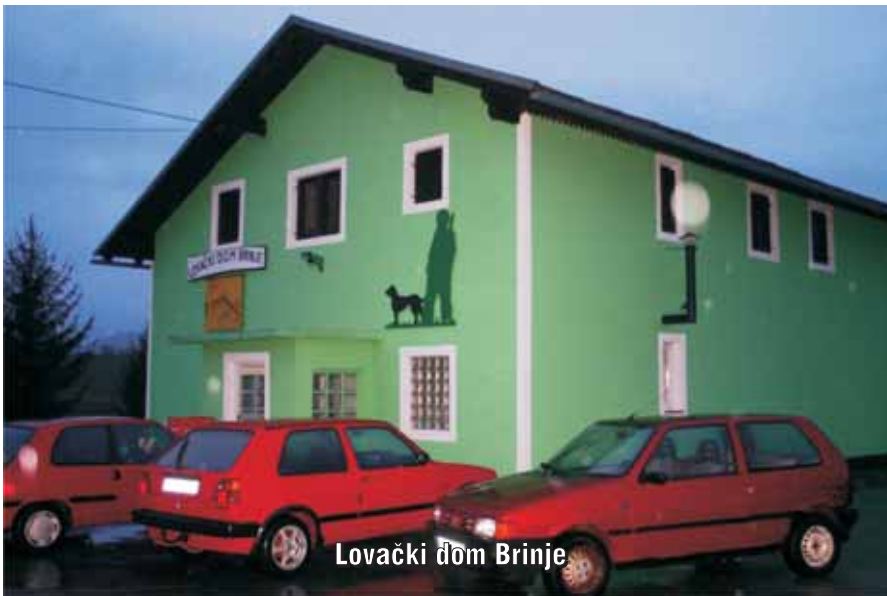
Lovačka Udruga Brinje

Najorganiziranija lovačka Udruga u Lici

Prije šezdeset i dvije godine (1946. godine) osnovana je Lovačka udruga „Brinje“, s ponosom ističu predstavnici užeg

najadekvatniji dom takve vrste u Lici. A sve je počelo otkupom zemljišta te postepenom izgradnjom koja je započela 1985. godine. Uz pomoć

kuhinja, sanitarni čvor, šest apartmana, kancelarije, vešeraj, centralno grijanje. Samo je u zadnje četiri godine u opremanje i izgradnju doma uloženo oko 300.000 kuna no posebna se zahvala upućuje donatorima ali i članovima društva Mladenu Draženoviću – Buci i Zvonku Mesiću, bez čije nesebične pomoći lovačka stvarnost u LU Brinje ne bi bila kakva jeste. Predsje-

Lovački dom Brinje

Anton Vranić

rukovodstva udruge predsjednik Ivan Šegota, dopredsjednik Stipe Krznarić, tajnik Milaković Nikola i lovnik Anton Vranić.

LU „Brinje“ ima 128 članova, gospodari sa dva lovišta, državnim lovištem „Škamnica“ površine 3600 hektara i zajedničkim lovištem od 6600 hektara. Iako je u posljednjih osamnaest godina na području Ličko senjske županije fond divljači zbog ratnih djelovanja u Domovinskom ratu drastično smanjen brinjski lovci s ponosom ističu da u njihovim lovištima ima zavidan broj divlje svinje, srneće divljači, zeca, medvjeda, vuka i risa. Ponosni su lovci i na gospodarski objekt – lovački dom, zasigurno najljepši, najopremljeniji i funkcionalno

donatora lovački dom LU Brinje danas je, slobodno se može reći „lovački hotel sa pet zvjezdica“ jer je u 320 kvadrata smještena velika sala za sastanke, bankete ili svečanosti,

dnik udruge Ivan Šegota kaže da imaju još puno toga u planu. Izdvaja skore poslove na izgradnji zimskog vrta – terase uz dom, ali i već započete na izgradnji prihvatilišta za

Rukovodstvo sa Bucom

divljač na površini od 11 hektara sa svim pratećim objektima.

„Taj će nas posao koštati oko 550.000 kuna, ogradit ćemo prihvatilište i u početku u njega smjestiti divlju svinju. Sve to radimo uz dogovor i konzultacije s nadležnim ministarstvom. Tu je i naše jezero

Ivan Šegota

„Brodić“ kojega izgrađujemo od 1987. godine po etapama, a danas se u njemu nalaze kapitalni primjerci amura i šarana. Godišnje u poribljavanje jezera ulažemo oko 20.000 kuna“ - kaže Šegota.

Oko 700.000 kuna lovci će uložiti u čišćenje jezera, izgradnju pješačke staze s osvjetljenjem, postavljanje

klupa, te izgradnju bungalova. Namjera im je da u stvari naprave svojevrsni sportsko rekreacijski centar za što očekuju pomoć Općine Brinje, Hrvatskih voda i članova udruge. A da bi svi ti poslovi mogli obavljati, lovci neizmjernu ljubav i trud ulažu u zaštitu divljači. Potvrđuje to podatak lovnika Antona Vranića koji kaže da u zadnjih pet godina sve podređuju zaštiti divljači. U tu su svrhu, kaže Vranić, povećali broj hranilica, pojilišta i solilišta. Sada imaju 12 hranilišta za divlje

Mladen Draženović - Buco

svinje sa kukuruzom, 52 komada hranilica za srneću divljač, 100-tinjak solilišta, 3 automatske hranilice, po 15 lokvi i kaljužišta. Spremili su 25 tona kukuruza u zrnju i klipju, no uz spomenuto lovci siju 3 hektara zobi, 1,5 hektara kukuruza, 2 hektara djeteline, hektar krumpira za divlje svinje te kose oko 3,5 hektara livade.

Ponosni su lovci i na podatak da krivolova skoro da i nema, prvenstveno zahvaljujući 11-orici lovočuvara. LU „Brinje“ ima čak 22 visoke čeke za osmatranje, dvije visoko kvalitetne čeke koje služe za

odstrjel medvjeda uz koje su i mečilišta. U posljednjih je deset godina u lovištima LU Brinje

odstrijeljeno sedam visoko trofejnih medvjeda, stvorena je suradnja sa prijateljima lovcima iz Italije koji dolaze u lov na šljuku i prepelicu a u planu lovci imaju i bavljenje lovnim turizmom, za što imaju sve preduvjete, ali i ono najbitnije – volju za radom i ljubav prema životinjama.

Sa žaljenjem ističu probleme koji ih prate posljednjih 18 godina. Kažu da je nakon smanjenja broja divljači zbog rata, auto cesta A1 donijela nove probleme i stradavanje divljači. Zbog neizgrađenosti „zelenih mostova“ - prijelaza za divljač, lovište im je podijeljeno na dva djela tako da su prekinuti prirodni putovi migracije divljači. Zbog toga im je stradalo pet medvjeda, četiri srne, ris i vuk. Nadaju se da izgradnjom buduće auto ceste Žuta Lokva – Rijeka neće biti napravljena ista pogreška te da će se uz struku pitati i mišljenje lovaca.

V

Za Vilu piše: Dražen Prša

Lovcima ukrali medvjeda

Lovcima LU „Brinje“ iz Brinja nepoznati je počinitelj iz lovačkog doma ukrao prepariranog medvjeda koji je na lovačkim sajmovima predstavljao Ličko senjsku županiju. Medvjeda kapitalca odstrijelio je talijan Valerio Biasion koji je potom darovao LU „Brinje“ medvjeda, čije su krzno lovci izložili u lovačkom domu. Vrijednost medvjedeg krzna procjenjuje se na 15.000 eura. U LU „Brinje“ kažu da su uvjereni da znaju kradljivca i da su sve prijavili policiji ali policija nije ih izvijestila o rezultatima istrage.

Stolac dobio crkvu

Uz pomoć sponzora, donatora, sredstava grada Senja i dragovoljnog rada ljudi koji vuku korijene s ovog područja u Stolcu izgrađena mjesna crkva

Udbini. » poručio je biskup Bogović.

RAZVOJNI PROJEKTI

A otvaranje crkve za Stolac je odista povijesni dan jer je to prvi sakralni objekt izgrađen na području župe Sveti Križ nakon 250 godina. Da njena izgradnja znači i svojevrsnu prekretnicu u razvoju ovog kraja najavio je i senjski gradonačelnik Darko Nekić istaknuvši kako već traju radovi na proširenju ceste do Stolca, te da će se uskoro moći govoriti i o još nekim konkretnim projektima koji će se realizirati na ovom području.

CRKVA-SIMBOL ZAJEDNIŠTVA

Izgradnju crkve vodio je Inicijativni odbor «*Ova crkva je plod zauzetosti i dragovoljnog rada dobrih ljudi i župe Sveti Križ kojoj Stolac pripada. Ona je simbol zajedništva i velike volje ovdašnjeg naroda da je izgradi i da bude prepoznatljiv dio ovog područja kojeg politički sustavi, ekonomski potresi, ratovi i neimaština nisu štedjeli. Velik broj populacije otišao je zauvijek i u druge krajeve naše zemlje i kugle zema-ljske. Naši stari koji su ostali ovdje su teško živjeli, ali ponos nikada nikome nisu bacali pod nogu. Zahvaljujem se svima koji su se odazvali i pomogli gradnju crkve. Uz njihovu pomoć i našom voljom i htjenjem pokazali da zajednički možemo puno napraviti za ovo područje.*» poručio je predsjednik Inicijativnog odbora Milan Nekić-Ciko.

Blagoslovom i prvom svetom misom, te pučkim veseljem u Stolcu je obilježena izgradnja crkve. Radi se o objektu od oko pedesetak kvadrata, ujedno i prvom sakralnom obilježju na ovom području kojeg su stolačani dugi niz godina priželjkivali. Crkva je posvećena apostolskim prvacima Svetom Petru i Pavlu, a izgrađena je na inicijativu ljudi porijeklom sa ovog danas raseljenog planinskog područja smještenom podno Vratnika u

Uz brojne stolčane koji žive u Senju, te diljem Hrvatske i inozemstva i svega nekoliko mještana, uglavnom starijih koji danas tu žive, svečanosti

otvaranja crkve bili su nazočni saborski zastupnik Emil Tomljanović i čelnštvo Grada Senja, a božji blagoslov na crkvu zazvao je biskup gospičko-senjski msgr. dr. Mile Bogović. Podsjetio je kako je Stolac 1908. godine brojio 210 stanovnika, a danas ima svega petnaestak mještana.

LJUBAV PREMA KORJENIMA

«*Danas ovdje živi malo ljudi, ali ne treba pitati razloga zašto je crkva izgrađena. Ona će biti mjesto okupljanja i susreta stolčana, te znak njihove ljubavi prema Bogu i prema korijenima. Sveci Petar i Pavao bili su pogubljeni kao mučenici. I njih i druge brojne mučenike koji su se žrtvovali za domovinu treba više cijiniti nego dosad. Upravo njima u čast gradi se i crkva mučenika u*

Parku prirode Velebit, od Senja udaljenom petnaestak kilometara.

BROJNI DOBROVOLJCI

Kamen temeljac za crkvu postavljen je za lanjsku Petrovu, a izgrađena je donacijama i dobrovoljnim radom stolčana. Niz tvrtki i fizičkih osoba pomogao je ili financijski ili putem nabave ili prijevoza građevinskog materijala, a pomogao je i Grad Senj.

Za Vilu piše: Dorotea Prpić

ELKRO d.o.o.

Poduzeće za trgovinu, proizvodnju i usluge
ZAGREB, Pašmanska 2

- montaža i popravak električnih instalacija i postrojenja svih vrsta i namjena, telefonskih, kompjutorskih, razglasnih i signalizacijskih instalacija, zvučne i svjetlosne signalizacije
- izvedba svih vrsta elektromontažnih i instalacijskih radova jake i slabe struje
- izvedba gromobranskih instalacija
- proizvodnja raznog elektroprigora
- remont, popravak, održavanje i servisiranje električnih strojeva i ostalih elektrotehničkih aparata
- protuprovala, vatrodojava, videonadzor

Tel.: 01/61 80 132, fax: 01/61 80 134
www.elkro.hr, E-mail: elkro@zg.t-com.hr

IZRADA RAZVODNIH ORMARA

KONCAR

ETI

AEG

Legrand

WAGO

Schneider

GE

Centar za hemodijalizu u Gospiću nastao je kao rezultat suradnje tvrtke **Euromedic International**, Opće bolnice Gospić, te HZZO-a, a uz potporu Ministarstva

Prostor hemodijalize prije uređenja

zdravstva i socijalne skrbi. Uz primjenu modela koncesijskog oblika javnog privatnog partnerstva (u daljnjem tekstu JPP) stvarajući

U Gospiću otvoren Centar za hemodijalizu

Na spomen dana, 8. veljače 2008. godine zasigurno mnogi neće znati odgovoriti zašto je taj datum bitan, no ukoliko upitate 28 pacijenata sa područja Like kojima život ovisi o hemodijalizi, tada će Vam oni odgovoriti da je tog datuma započeo sa radom prvi centar za dijalizu na području Ličko senjske županije, nakon godina čekanja.

ukupnu investiciju vrijednu oko 10 milijuna kuna.

Izgradnja i osnivanje Centra za dijalizu u Gospiću pomoću koncesijskog modela JPP-a omogućio je dostupnost jednake zdravstvene usluge svim osiguranicima u Ličko-senjskoj županiji, koja je dosad bila dostupna samo u velikim regionalnim centrima.

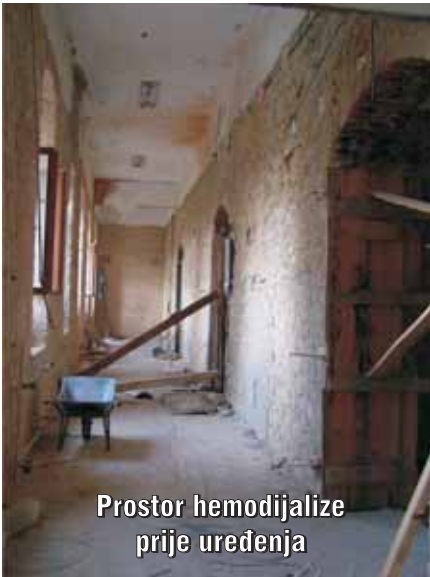
Centar za dijalizu u Gospiću ima 10 aparata, te radi u dvije smjene, a trenutno skrbi za 28 pacijenata

kojima je provođenje dijalize neophodno potrebno i to svaki drugi dan. Također, bitno je naglasiti da postoji i mogućnost pružanja usluga tzv. turističke hemodijalize tijekom cijele godine što je dio pacijenata već iskoristio. Uz nepobitnu činjenicu poboljšanja kvalitete života i zdravstvene skrbi lokalnom stanovništvu, mogućnost turističke dijalize neobično je bitna u smislu razvoja regije i u turističkom smislu, za što Lika ima veliki potencijal. Mnogi pacijenti, ove su godine već

iskoristili tu mogućnost, te konačno posjetili prostore Like na duže vrijeme, što im do sada nije bilo moguće.

Ove godine centar je zabilježio pružene usluge turističke dijalize pacijentima iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Češke, Njemačke i Slovenije.

Posebna vrijednost centra je što uz vrhunsku zdravstvenu skrb oboljelima od bubrežne bolesti olakšava i sam život sa hemodijalizom. Naime, ►►

Prostor hemodijalize prije uređenja

pacijenti koji se trenutno dijaliziraju u Gospićkom Centru, ranije su morali odlaziti u udaljene centre kako bi im se pružila usluga hemodijalize, putovali su u čak 5 gradova (Zagreb, Rijeka, Karlovac, Ogulin, Zadar).

Ako se uzme u obzir da se hemodijaliza kod pacijenata sa bubrežnim bolestima u pravilu provodi svaki drugi dan i traje u prosjeku oko četiri sata, onda je potpuno jasno što za pacijente znači imati centar praktično na kućnom pragu.

Tvrtka Euromedic International, koja je osnovala i izgradila Centar za dijalizu u Gospiću, globalno je

najveći pružatelj zdravstvenih usluga, specijalizirana za dijagnostičke pretrage, usluge skrbi za bubrežne bolesnike i usluge teleradiologije. Tvrtka je prisutna u 17 zemalja na području cijele Europe, a trenutno upravlja sa preko 17 medicinskih institucija u kojima se pruža zdravstvena usluga najviše kvalitete. Tvrtka zadržava visoke standarde, te je izgradila kulturu koja vrednuje iskrenost, integritet i transparentnost u svim svojim postupcima. Uz centar u Gospiću, tvrtka Euromedic koja posluje u RH od 2006. godine, ima centre za hemodijalizu u Zagrebu (Poliklinika Sv Duh2), te centar za dijagnostiku u Splitu (Poliklinika Kalajžić). Nadalje, cilj tvrtke Euromedic je primjeniti gospićki model JPP-a i u drugim dijelovima RH, te na taj način nastaviti sa svojom misijom, a to je, učiniti dostupnom vrhunsku zdra-

vstvenu skrb svim građanima RH kojima je to potrebno, a ne da vrhunska zdravstvena skrb bude privilegij samo građanima velikih gradova.

V

Za Vilu piše: Krešimir Tomljenović

Brinjsko zdravstvo u zamahu

Za oko 4100 stanovnika Općine Brinje sredstvima od 10 milijuna kuna koje je osiguralo Ministarstvo zdravstva uređena je i obnovljena zgrada na općinskom trgu koja predstavlja reprezentativno zdanje i koja djelom služi za pružanje zdravstvenih usluga. Dio zgrade zapravo služi za potrebe brinjske ambulante koja posluje u sustavu Doma zdravlja Otočac. Ima dvije stomatološke i dvije ordinacije opće prakse. Brinjaci se nadaju i vjeruju da bi u skoro vrijeme mogli dobiti i Hitnu pomoć. Drugi dio zgrade je poslovno stambeni prostor koji će zasigurno zbog svog atraktivnog izgleda i položaja biti mamac za poduzetne brinjake.

Dražen Prša

Poznati Ličani u Slavoniji

Josip Markovinović Trener NK "MARSONIA"

U Slavansko-Brodskoj županiji živi preko 3000 ličana. Boraveći u ovoj županiji točnije u Sl. Brodu potražili smo nekada uspješnog nogometaša, a sada mladog i ambicioznog nogometnog stručnjaka i sportskog djelatnika Josipa Markovinovića. Upoznali smo ga sa temom i zamolili intervju za naš list Vila Velebita koji je on sa zadovoljstvom prihvatio i potekao je razgovor...

Vila: Budući da je tema razgovora poznati ličani u Brodsko-Posavskoj županiji, a vi ste poznati ovdje kao javna osoba koja je vrlo ponosna na svoje ličko porijeklo molim vas recite nam za uvod gdje ste rođeni, gdje živite i nešto o sebi?

Rođen sam 13.9.1969. godine u Gundincima nedaleko od Sl. Broda, gdje sam proveo i djetinjstvo. Sada živim u Sl. Brodu sa suprugom Jasminkom i dvije kćeri Mihaelom i Marielom.

Vila: Otkud vaša veza sa Likom?

Moj otac Mile Markovinović rođen je u Boričevcu (općina D. Lapac). Doselio se u Gundince 1941. godine, gdje se trajno nastanio ne vraćajući se više nikada u Liku.

Vila: Zašto baš u Slavoniju i iz kojih razloga?

U noći između 1. i 2. kolovoza 1941. godine Srbi iz obližnjih sela napali su njegovo selo, Boričevac, te su dio stanovništva pobili, a ostatak protjerali i selo spalili. Započeo je II. svj. rat, bilo je ratno vrijeme i trebalo je nekako preživjeti i nahraniti obitelj, a Slavonija kao regija se ipak činila u to vrijeme kao jedini pravi izbor. Pala je odluka i doselio se u Slavoniju.

Vila: Zašto se otac nije nikada vratio u Liku?

Kako je selo spaljeno, kuća je izgorjela, a s kućom i dokumentacija o zemljištu što je poslije bilo teško dokazati kao svoje vlasništvo, pogotovo u to komunističko vrijeme. Dakle, otac se nije smio i imao gdje vratiti, počeo je u Slavoniji novi život, a za Liku ga je vezala, još samo nostalgija, sjećanje i ostao mu je lički ponos koji i ja danas nosim.

Vila: Što je sa posjedima?

Podnijeli smo hrvatskim institucijama zahtjev za povrat imovine, tako da se nadamo da će konačno do povrata zemljišta doći, te će se nepravda stara skoro 70. godina ipak ispraviti.

Vila: Kako su ličani organizirani u Sl. Brodu?

Postoji vrlo aktivna zavičajna udruga ličana „Vrilo mudrosti“ u Sl. Brodu, koja broji oko 300 članova, čiji sam i ja član. Udruga njeguje tradiciju i kulturu ličana u našoj županiji, organizira druženja, razne proslave i sudjeluje u mnogim manifestacijama i stvarno nam puno znači.

Vila: Poznati se kao uspješan nogometaš. U kojim ste sve klubovima igrali?

K'o dječak počeo sam igrati nogomet u rodnim Gundincima, nastavio u tadašnjem BSK-u (sada Marsonia), Cibaliji, Slogi iz Nove Gradiške, Slavoniji iz Požege, Segesti, Slaven Belupu i ponovno u Marsoniji.

Vila: Kada ste završili nogometnu karijeru?

Godine 2004. prestajem igrati nogomet i posvećujem se trenerskom

poslu.

Vila: Koje imate trenersko zvanje?

Završio sam školu za nogometnog trenera i stekao PRO licencu s kojom mogu trenirati sve klubove u

HNL-u, uključujući i prvoligaše.

Vila: Koji trenutno klub trenirate?

Trenirao sam NK “Željezničar“ iz Slavenskog Broda, a sada sam već tri godine trener NK “Marsonia“.

Vila: Gospodine Markovinoviću, hvala za razgovor, a u ime udruge Vila Velebita, zaželjet ću vam puno uspjeha u životu i trenerskom poslu i recite mi još samo znate li koji lički bečarac?

Kako da ne! „Neka Slavoniji bude dika, što je naselila Lika“. Hvala i vama kao i vašoj udruzi Vila Velebita, kojoj bih se rado volio pridružiti kao član, na ukazanoj prilici da nešto kažem o sebi i ličanima u ovoj županiji, te vam želim puno uspjeha u daljnjem radu.

V

Za Vilu piše: Vlado Marić

PEUGEOT PREDLAŽE TOTAL

PEUGEOT LAVLJE LUDILO

PONUĐA ZA RIKNUTI!
PEUGEOT 308 već od
99.900 kn

NE PROPUSTITE JEDINSTVENU PRILIKU!

Lavljie ludilo zavladao je Hrvatskom! Glavni simptom je neutaživa želja za novim Peugeotom. Jedini lijek je da što prije posjetite najbližeg Peugeot koncesionara i izaberete 107-icu već od 79.900 kn, 308-icu već od 99.900 kn ili neki drugi Peugeot model. Ugrabite ih dok ne bude kasno!

Ponuda se odnosi na modele iz 2008 i vrijedi isključivo kod koncesionara koji sudjeluje u akciji. Kolčine su ograničene. Informacije o cijenama i opremi su na voličaru na svakom Peugeot salonu.

308 **PEUGEOT**

Omotač i motorizacija gorivom (308) iznosi od 4,3 do 7,4 litara CO₂ izlazi od 155 do 198

Automobili Lozić Široko polje, Đakovačka bb, tel. **salon:** (031)851-430, **servis:** (031)851-427
Osijek, Kapelska 102 A, tel. **salon:** (031)285-400, **servis:** (031)285-404

pustiti hvat; zapravo se traži samo sirova snaga, tj. tko će koga prije slomiti. Hrvanje je standardni olimpijski sport, kako i prije, tako i od prvih modernih Olimpijskih igara 1896. godine u Ateni. Discipline hrvanja u olimpijskom programu su dva najpoznatija i najprihvaćenija načina: grčko-rimski i slobodni, a natjecatelji su podijeljeni po kategorijama težine. Suvremeno hrvanje je sport u kojem su tijekom borbe prisutne sve vrste snage: eksplozivna, statička, repetitivna, apsolutna, a između ostalog vrlo je bitna koordinacija i fleksibilnost kralježnice tijekom bacanja uvinuća (most). Kad se sve to skupa sagleda

Hrvanje u Hrvata

Božo Starčević NOVA NADA HRVAČSKOG ŠPORTA

Hrvanje je, kao jedna od najstarijih borilačkih vještina i sportskih disciplina, poznato još od stare Grčke. Radi se o borbi između dva protivnika s ciljem svladavanja koristeći različite zahvate pri čemu su udarci zabranjeni. Skoro svaki narod svijeta ima svoj tradicionalni način/stil hrvanja,

npr. u Turskoj i Makedoniji su hrvачi namazani uljem, tzv. pelivani, u Japanu sumo hrvanje, itd.. U Hrvatskoj je tradicionalno (vjerojatno jedini) poznat lički u koštac, u kojem se dva borca obuhvate rukama i pokušavaju jedan drugoga (s)rušiti na pod pritiskanjem svojih ruku o suparnikova leđa pri čemu ne smiju

Božo na proglašenju najboljih hrvča RH 2007.

Božo i Nikola davno u Dugoj uvali

hrvanje, kao najstariji borilački sport, od davnih vremena zasigurno spada u sam vrh najtežih sportova. Krovna svjetska hrvачka organizacija je FILA (Fédération Internationale des Luttes Associées) koja osim grčko-rimskog i slobodnog načina ima natjecanja i u sambo hrvanju, grapplingu i hrvanju na pijesku. Godine 1949. utemeljen je Hrvatski hrvачki savez koji je član FILA-e, dok su Ličani pridošli u Zagreb 1966. osnovali današnji Hrvачki klub Lika, pri čemu je jednu od glavnih uloga imao Josip Čorak, proglašen sportašem 20. stoljeća u Ličko-senjskoj županiji. Dok je nažalost

hrvanje u nas slabo zastupljeno, ono je nacionalni sport u npr. Turskoj,

Božo u prijateljskom meču Podravka - Vindija

Iranu, Gruziji, Azerbejdžanu, Armeniji, itd., a ništa manje nije zastupljen u npr. Rusiji, SAD-u, Kubi, Egiptu, Norveškoj, Finskoj, Švedskoj, Njemačkoj, Ukrajini, Bjelorusiji, Bugarskoj, Rumunjskoj, Mađarskoj, itd.. To je prava šteta budući imamo i tradicionalno hrvanje, te velike hrvačke rezultate u svjetskim razmjerima gdje se među mnogima najviše ističu srebro na OI 1972. u Münchenu Josipa Čorka i zlato na OI 1984. u Los Angelesu Vlade Lisjaka sa samo 22 godine. U novijoj hrvatskoj povijesti tu su: Stipe Damjanović na OI 1996. u Atlanti, Neven Žugaj koji je bio brončani na europskom prvenstvu 2005., te njegov brat blizanac Nenad Žugaj koji se dvostrukim pehom nije uspio plasirati na nedavne OI u Pekingu. Uz ove postoje još mnogi vrhunski rezultati hrvatskih hrvača u raznim uzrastima i kategorijama koji se nažalost u premaloj mjeri vrednuju kad se uzme u obzir zastupljenost

Prva hrvatska hrvačka liga, privlače sve više pažnje, kako vani, tako i u Hrvatskoj gdje su zastupljeni gradovi kao npr. Petrinja, Varaždin, Koprivnica, Zagreb, itd.. U toj istoj ligi je i stari HK Gospić za koji se nadamo kako će živnuti i vratiti staru slavu.

bratom Antom u Lučkom. Od 6. do 9. godine je išao u malu školu taekwondoa da bi nakon toga nastavio s gimnastikom u GK Sokol gdje je radio sve sprave, tj. višeboj i bio na pripremama u Moskvi 21 dan. Po povratku je otišao pogledati brata

10 ZAGREB

PETAK, 25.7.2009 • VEČERNJI LIST

SPORT u vašem gradu

HRVANJE Metalci se uzdaju u mlade borce

Božo i Domagoj sanjare o Londonu

IZVJEŠTAJ

Božo Starčević, 20-godišnji Metalac iz Zagreba, prošao je ujedno i najteži dio priprema za nastup na Svjetskom prvenstvu u Londonu. Metalci su ujedno i najteži dio priprema za nastup na Svjetskom prvenstvu u Londonu. Metalci su ujedno i najteži dio priprema za nastup na Svjetskom prvenstvu u Londonu.

Prvi rezultat, to vidimo da su malo nedostajali da osvoje medalju. Lani, na Svjetskom prvenstvu u Pekingu također su bili prvi, izgubivši samo u meču sa treće mjesto koje Božo Starčević koji pomaže mladih reprezentativaca u pripremanju za Svjetsko prvenstvo u Londonu izdvojiti izvan.

Prvi rezultat, to vidimo da su malo nedostajali da osvoje medalju. Lani, na Svjetskom prvenstvu u Pekingu također su bili prvi, izgubivši samo u meču sa treće mjesto koje Božo Starčević koji pomaže mladih reprezentativaca u pripremanju za Svjetsko prvenstvo u Londonu izdvojiti izvan.

Božo Starčević spara sa trenerom Vladom Lisjakom

Brončani u EP - Etlinger

► PETRANČIĆ UPUTIO ETLINGERA

Domnik Etlinger (194), poput Bože Starčevića, nastupio je na Svjetskom prvenstvu u Londonu u kategoriji borbice, pre je, uz Nevena Žugaja i Šimuna Hogača, treći hrvatski hrvač koji je osvojio medalju na EP-u. Domnika je, još dok je trenirao nogomet, na hrvatske odbojke napredak hrvatskog nogometa trener Davor Petrić, (9/1)

BOXS

Božić večeras u Novalji brani naslov

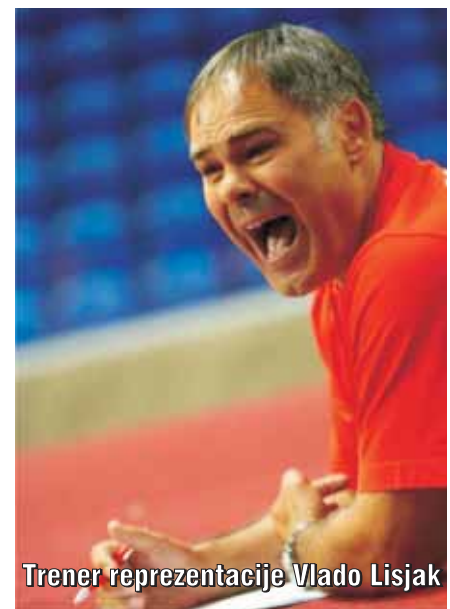
Na nogometnom stadionu u Novalji večeras (22) će biti izborni meč između hrvatske i kazahstanske reprezentacije. Hrvatska će se sastojati od 17 igrača, a Kazahstan od 17 igrača. Hrvatska će se sastojati od 17 igrača, a Kazahstan od 17 igrača.

Hrvačkih klubova ima po cijeloj Hrvatskoj, a u mlađim uzrastima imamo puno potencijalnih svjetskih hrvača. Kao jedan od njih se svakako može istaknuti Božo Starčević, rođen u Zagrebu 1988. godine, koji će s prvim danom 2009. godine i formalno biti senior budući se to postaje s 20 godina. Dijete Tome i

na hrvački trening gdje ga je trener nagovorio da se pohrve iako je bio bez opreme. Budući je skoro sve pobijedio, a bilo mu je zabavno i u okruženju puno više ljudi nego li na

Božo doma s priznanjima, medaljama, peharima, ...

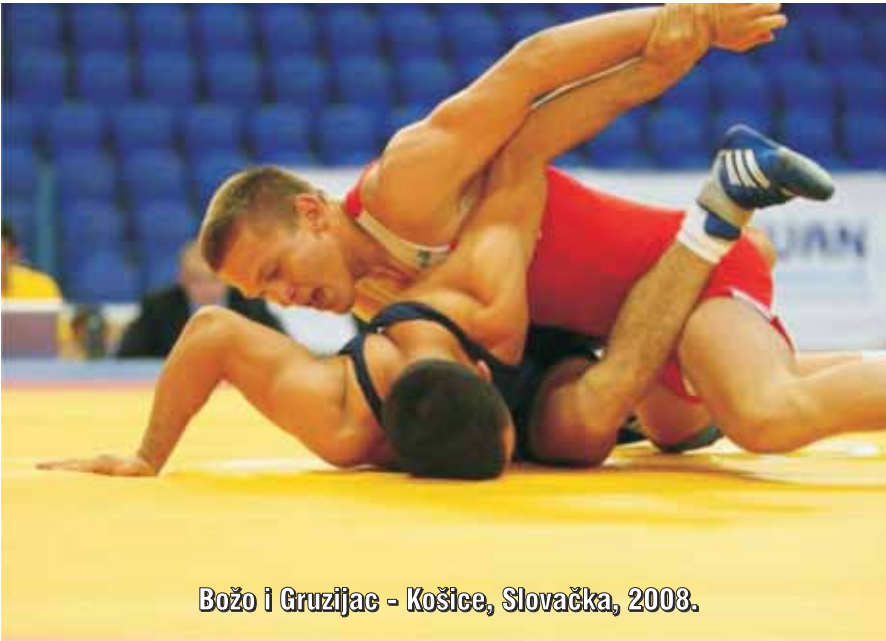

Trener reprezentacije Vlado Lisjak

hrvanja u svijetu. Možemo se nadati kako će zastupljenost hrvanja biti sve veća, budući hrvatsko hrvanje, te

Marije Starčević, koji su oboje iz Oteša u Pazarištima, živi s njima i starijim bratom Nikolom, te mlađim

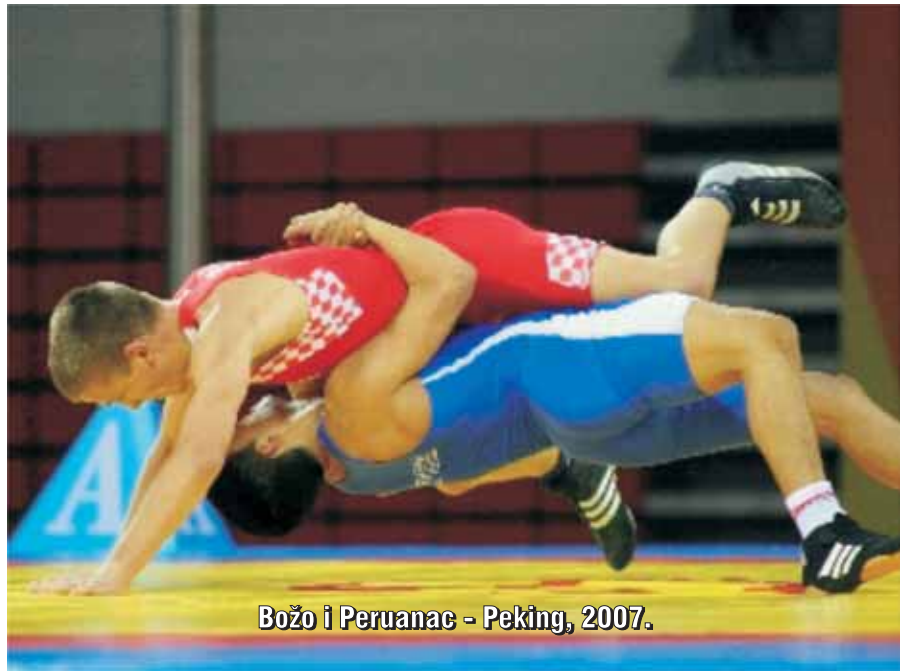
gimnastici, shvatio je kako je to sport za njega pa ga je odlučio nastaviti trenirati. Nakon doslovno tjedan dana

Božo i Gruzijac - Košice, Slovačka, 2008.

je 1997. s HK Metalac otišao na međunarodni turnir u Sloveniji i tamo osvojio zlato u kategoriji 29 kilograma, što se kasnije pokazalo jednim zlatom tog kluba na tom natjecanju iako je bilo puno iskusnijih hrvača od njega. Postoje početnička natjecanja RH, no s obzirom na rezultat nije mogao nastupati na istima pa stoga nikada nije bio početnik u tom smislu riječi. Nakon nekih pola godine osvaja prvo mjesto na Prvenstvu grada Zagreba 1998., da bi iste godine osvojio 3. mjesto na Prvenstvu države. Od tada je svake godine kad bi nastupao bio prvak države u svojoj uzrasnoj skupini i težinskoj kategoriji pri čemu je osvojio 9 zlatnih medalja iz grčko-rimskog načina, te 7 iz slobodnog načina. Isto tako osvajaio je svako Prvenstvo grada Zagreba na kojem bi se natjecao, a na međunarodnim turnirima FILA-e je osvojio još nekih 10-ak zlatnih medalja. Uz sve to još ima 80-ak medalja, priznanja i pehara osvojenih u višim uzrasnim skupinama na raznim gradskim, državnim i međunarodnim natjecanjima. 2006. godine je s HK Lika osvojio 1. hrvatsku hrvačku ligu (koja je naravno seniorska). Od rezultata na europskim i svjetskim prvenstvima ističu se izgubljene borbe za 3. mjesto na junior kim prvenstvima (do 20 godina). Rezultat sa Svjetskog juniorskog prvenstva u

Pekingu 2007. godine donio mu je proglašenje najboljim juniorom RH u sezoni 2006/2007, a isti spada među

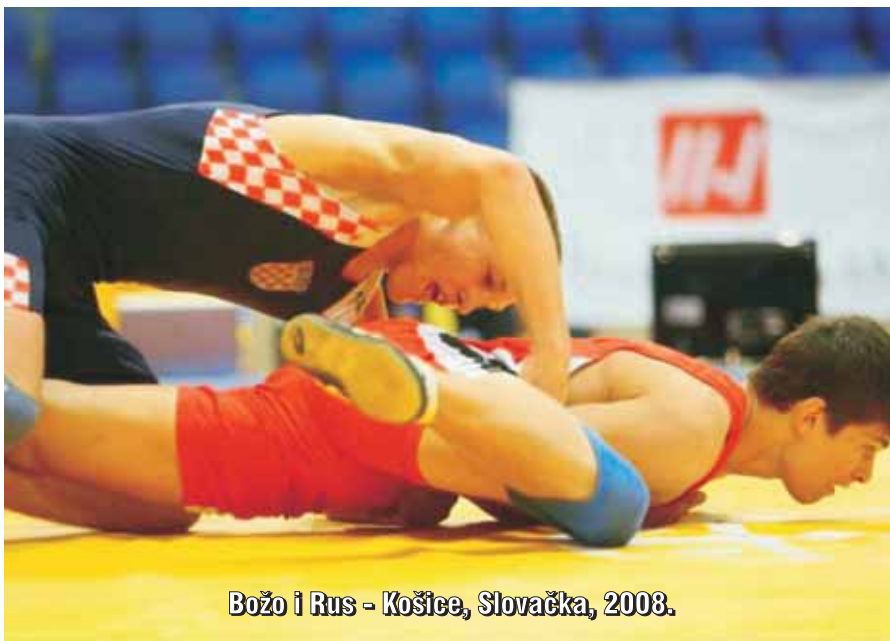

Božo i Peruanac - Peking, 2007.

tri najveća rezultata hrvatskog juniorskog hrvanja nove RH. Na temelju rezultata s Europskog juniorskog prvenstva u Slovačkoj 2008. godine konkurira za isto priznanje u sezoni 2007/2008. Zadnjih nekoliko godina osvaja manji broj medalja budući se sprema za i izlazi na teža i zahtjevnija natjecanja orijentirajući se prema državnom i međunarodnom rangu, a izlazeći uglavnom s reprezentacijom

na turnire FILA-e, te svjetska i europska prvenstva. Božo je student 2. godine Kineziološkog fakulteta (KIF-a), a od 2008. godine u programu Hrvatskog olimpijskog odbora koji mu osigurava stipendiju, opremu, vitamizaciju, pripreme. Uobičajeni radni dan mu počinje dizanjem u 5.40, nakon obilatog doručka odlazi na KIF gdje u 6.30 počinje s treningom u teretani (koji obuhvaća dizanje utega uglavnom klasičnim načinom, trčanje, sprinteve, skokove, itd.) koji završava u 7.20, a u 7.30 počinju fakultetska predavanja (od praktičnih do teoretskih). To prosječno završava oko 14 sati kad odlazi doma, obilato ruča, obavezno spava sat i pol do dva kad slijedi užina i učenje. Prije treninga pojede nešto lagano (voće, banane i sl.) i od 20 do 22 sata ima hrvački trening, a po dolasku kući

obilato večera (npr. 7 jaja) i nakon toga bez ikakvih problema spava (kao klada). Srijedom nema jutarnjeg treninga, subotom je opuštajući trening (teretana manje težine), dok je nedjelja jedini dan kakvog takvog odmora. Uz svu obilatou prehranu uzima razne preparate (vitamine, minerale, proteine, itd.) koje uz HOO sufinancira i sam po potrebi, budući tjedno ima oko 5 sati teretane, 10 sati hrvanja, te i 7, 8 sati praktičnih

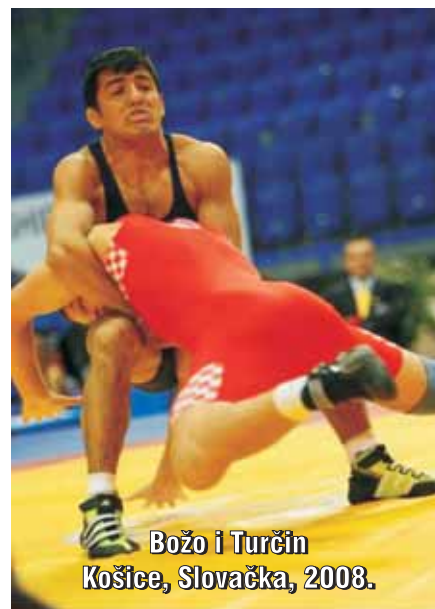

Božo i Rus - Košice, Slovačka, 2008.

predavanja (atletika, rukomet, itd.), kako bi barem približno namirio iznimno veliku potrošnju kalorija. Prvi trener od samog početka pa do prije godinu dana mu je bio dr.sc. Mario Baić, trenutno jedan od profesora na predmetu Hrvanje na KIF-u, a sad trenutno (novi trener u klubu) Tomislav Vukelić, viši trener, 9 puta seniorski prvak države, dok ga uz sve to ovisno o prigodi trenira i trener hrvatske reprezentacije Vlado Lisjak. Uvelike mu je kao trener bitan i stariji brat Nikola Starčević, trener dječaka u HK Metalac, student 3. godine KIF-a, najbolji student prve godine (u svojoj generaciji), koji mu svakodnevno pomaže u jutarnjim treninzima zajedničkim odlascima i motiviranjem. Isto tako skupa slažu i dugoročno planiraju program za jutarnji trening i prehranu općenito, pa se na Božinom napretku i rezultatima vidi Nikolino znanje fizičke pripreme, dok mu pred velika

natjecanja pomaže u oporavku masiranjem. On mu je stoga najveća potpora budući s njim svakodnevno sve potpuno prolazi i proživljava, a mlađi brat Ante ga podupire između ostalog slaganjem i stavljanjem na (internetski) YouTube mnogih njegovih borbi (kao što je npr. Wrestling: The Best of Božo Starčević (Beijing, 2007.), <http://www.youtube.com/watch?v=0Tgqxo5EhUg> ; upišete u pretragu (Search) Božo Starčević pa se sve to i pokaže). Roditelji su mu također velika potpora, ponajviše moralna, no isto tako i životna u svakom pogledu, a već su uvelike pridonijeli ličkim genima koje su prenijeli na Božu budući su u hrvanju genetske predispozicije vrlo važan čimbenik bez kojih je uopće nemoguće biti vrhunski borac. Uz sve ove obveze idu i česta sportska putovanja tako da je slobodnog vremena jako malo pa ga provodi s prijateljima s hrvanja, u odmaranju, ponekad izađe/u subo-tom navečer van, i sl. Jedino je tijekom praznika malo slobodniji ukoliko nema sportskih putovanja kad ode u Liku kod svojih, a ponekad ljetom na more. Kao mali je znao za rata provoditi duža razdoblja kod svojih u Lici ispod i oko Oteša, a isto tako je

svaki njegov vrh osvajao po nekoliko puta u tom razdoblju. Tijekom vremena i godina provedenih 'dolje' kroz rad je naučio mnoge poslove i stekao puno znanja kojima vlada i svaki prosječni ličanin. Doma je odrastao na bogatoj ličkoj hrani na kojoj je i dan danas budući uvijek ponesu doma svega, od mesa (svinjetine, govedine, janjetine), do krumpira, zelja, svježeg mlijeka, sira škripavca, itd.. Zimi najviše voli zelje i meso, a slanina mu također prija no ne smije je toliko jesti zbog sporta. Ove se godine bavio drevnom ličkom disciplinom, lovom ribe na ruke u Otešici pri čemu je imao dobar ulov, a bilo je i kupanja u istoj, odmaranja, uživanja u ličkim specijalitetima, pa i izlazak u Gospić. Izuzev takvih

**Božo i Turčin
Košice, Slovačka, 2008.**

rijetkih i kratkih odmora najveći dio svojeg vremena i života Božo posvećuje hrvanju, predan mu je maksimalno, a s prvotnim ciljem nastupa na OI u Londonu 2012. kad će imati 23 godine što su za hrvača mlade godine budući su najbolje u tom sportu između 26 i 30. Uz puno zdravlja želimo mu svu sreću u njegovim željama i nastojanjima ostvarivanja još mnogih vrhunskih rezultata kojima bi osim sebe i svojih bližnjih razveselio i sve nas (u Lici i Hrvatskoj, a i šire).

Dvorana u Košicama, Slovačka

Grad Senj, poznato povijesno i kulturno središte Ličko-senjske županije, ponosan na svoju sakralnu baštinu, nakon sjedinjenja Senjske s Riječkom biskupijom 1969.g. u Riječko-senjsku nadbiskupiju, utemeljio je izložbu sakralne umjetnosti sa stalnim postavom izabranih predmeta iz riznice senjske katedrale. Sva imovina Senjske biskupije, koju predstavljaju tri zasebne i povezane cjeline - arhiv, knjižnica i riznica – objedinjena je 1995.g. u Sakralnu baštinu Senj.

govori o značaju i vrijednosti sačuvanog arhivskog blaga Senjske biskupije za hrvatsku povijest i kulturu. Dokumenti su pisani na latinskome, hrvatskome, talijanskome i njemačkome jeziku. Postojala je i zbirka dokumenata pisana glagoljicom, ali je očuvan tek manji dio te zbirke.

Biskupijska knjižnica formirana je 1969.g. kao jedinstvena cjelina. U njoj su objedinjene biskupijske, kaptolske, gimnazijske i sjemenišne knjižnice sa knjižnicama zavoda

njene vrlo vrijedne i raritetne knjige od 15. stoljeća do danas, kao što su liturgijske knjige (misali i brevijari), rukopisi, muzikalije, pisani materijali vezani za Senj, izdanja HAZU, glasila znanstvenih, državnih i

Senjska Sakralna baština

Senj kao biskupijsko mjesto spominje se već u 5. stoljeću, ali prvi pisani izvori o biskupiji datiraju iz 1169.g., te slijedom pisanih fragmenata, Senj sve do 1969.g. uživa status biskupijskoga središta.

Ožegović i Palestra, a tematski s dvadeset tisuća knjiga zahvaća sve segmente društvenih znanosti i teologije u razdoblju od 1472. do 1971.g. Primjerice, ovdje su pohra-

Najstariji dokument (ovjereni prijepis) iz Biskupijskog arhiva, gdje je pohranjen, datira iz 1445.g., a najstariji registrirani dokument (više nije u arhivu) datira iz ranijega vremena, negdje oko 1000.g. Za

usporedbu, Kaptolski arhiv ima najstariji dokument iz 1272.g. (prijepis), odnosno najstariji registrirani dokument iz 1185.g., što

crkvenih institucija. Knjižnica je 1989.g. dobila status spomenika kulture.

Stalna izložba crkvene umjetnosti utemeljena je 1987.g., a obuhvaća

vrlo vrijedne eksponate iz riznice senjske katedrale, arhiva i biskupijske knjižnice, primjerice portreti

senjskih biskupa oslikanih tehnikom ulja na platnu, ključevi grada Klisa, štap krbavskog biskupa iz 15. stoljeća, pokućstvo u empire stilu,

Upraviteljica Milena Rogić sa novinarkom Avenkom Butković

skulpture, odljev Senjske ploče pisane glagoljicom iz 12. stoljeća i još puno neiscrpnoga blaga hrvatske drevne baštine.

Unutar zidina, ispred zdanja u kojem je smještena Sakralna baština Senj na Trgu Cimiter 7, prostire se prekrasno

njegovani vrt prepun rascvjetanog bilja, koje u ovo jesensko ruho unosi osobitu dražest. Cjelokupni kompleks jedinstveni je povijesni, kulturološki i hortikulturni okvir za upoznavanje i za znanstvena istraživanja burne i slavne hrvatske prošlosti.

Upraviteljica Sakralne baštine Senj, gospođa Milena Rogić, svu ljepotu i vrijednost zbirke približila nam je kroz vrlo detaljne i pažljivo sročene opservacije sakralnih eksponata.

Za posjetitelje izložba je otvorena od 15. srpnja do 1. rujna, a po najavi za znanstvena istraživanja u biskupijskom arhivu i knjižnici.

V

Za Vilu piše: Avenka Butković

**PEUGEOT
LAVLJE
LUDILO**

**PONUĐA ZA RIKNUTI!
PEUGEOT 207 već od
79.900 kn**

PEUGEOT PARTNERA TOTAL

**NE PROPUSTITE
JEDINSTVENU PRILIKU!**

Lavlje ludilo zavladao je Hrvatskom! Glavni simptom je neuzdrživa želja za novim Peugeotom. Jedini lijek je da što prije posjetite najbližeg Peugeot koncesionara i izaberete 207-icu već od 79.900 kn, 308-icu već od 99.900 kn ili neki drugi Peugeot model. Ugrabite ih dok ne bude kasno!

Ponuda se odnosi na modele iz 2006. i vrijedi isključivo kod koncesionara koji sudjeluju u akciji. Kalkuline su ograničene. Šifra modela je 207 i 308. Sve cijene uključuju PDV od 21%.

207

Obična kotirana prodajna cijena 8.100 evra od k.t. do 7.2.2006. CO2 ugljik od 145 do 177.

Automobili Lozić

Široko polje, Đakovačka bb, tel. **salon:** (031)851-430, **servis:** (031)851-427
Osijek, Kapelska 102 A, tel. **salon:** (031)285-400, **servis:** (031)285-404

Općina Karlobag

LUKOVO ŠUGARJE

Malo turističko mjesto Lukovo Šugarje smješteno je 15 kilometara južno od Karlobaga, i kao u većini malih mjesta na ovom dijelu Jadrana i u

područja (Devčić, Rudelić, Barić, Šarić, Milković, Pezelj, Pavičić, Došen i dr.) danas nalazimo i u Lici.

Velebita koja su mijenjali za vino, sol i sve ono čime su otoci obilovali.

Lukovo dobija ime po crkvi Sv. Luke s a g r a đ e n o j 1772.g. na čijim temeljima je 1842. godine sagrađena današnja crkva. Župa Lukovo Šugarje uspostavljena je 1807.godine te je lani proslavljena 200. obljetnica uspostave župe.

Crkva sv. Luke

Gestarska kuća

njemu kao da je vrijeme stalo.

Ovo mirno mjestasce spominje se kao naselje već u srednjem vijeku, ali je u XVII. stoljeću opustošeno u navalama Turaka. U tako opustošen kraj, naseljavaju se Bunjevci, i ponovno se vraća život na ove prostore. Bavili su se ribarenjem i stočarstvom. Bio je to snažan narod, koji se nije pokolebao škrtoj zemlji i ćutljivu moru. Zimi su ostajali bliže moru, dok su ljeti, za vrijeme suša, sa stokom selili u planinu u potrazi za vodom. Neki su nastavili i put Like, tako da većinu prezimena sa ovog

Vrijedan narod, malim brodovima

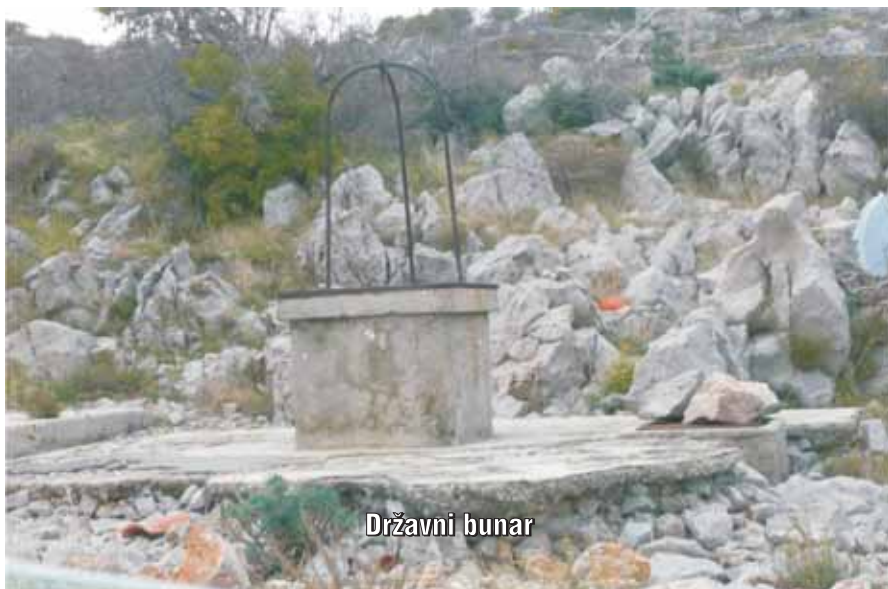
– bracerama prevezio je pijesak za izgradnju ceste, a na otoke drva sa

Kako nije bilo cesta, po brašno i ostale namirnice pješice su išli preko Velebita u Gospić i natrag.

Za vrijeme Kraljevine Jugoslavije u uvali „Porat“ smješteni su bili „financi“ koji su služili poput carine da bi spriječili nezakonit provoz robe prema Lici.

U to vrijeme u svakom naselju radile su se državne šterne ne bi li se zadržalo stanovništvo i zaustavilo raseljavanje iz ovog surovog kraja. Bavili su se stočarstvom, ribarenjem i

Državni bunar

pčelarstva, te su bili poznati pomorci. Završetkom drugog svjetskog rata za ovaj kraj dolaze još teža vremena, te velik broj ljudi emigrira u Ameriku u potrazi za boljim uvjetima života,

se na ko-njima nosila prema Gospiću, Zadru i drugim mjestima.

Siromašno ali vrijedno stanovništvo, koru kruha zarađivalo je radeći i na makadamskoj cesti gdje

okovao upravo na ovom mjestu.

Do izgradnje ceste za ovo područje je bilo karakteristično da su se naselja većim dijelom nalazila s gornje strane današnje ceste dok se s donje strane nalazila jedino crkva, škola i manji broj kuća. Međutim, pro-laskom asfalta – magistralne ceste 1959. g. koja je u to vrijeme bila druga po važnosti cesta u državi, počinje razdoblje nase-ljavanja uz samu obalu mora.

Danas je život u ovom kraju lakši nego u prošlosti, ali je broj stanovnika također uvelike smanjen te je praktički svedeno na starije stanovništvo. Malo je ostalo mladih ljudi, koji su većinom orijentirani na turizam i ribarenje. Stočarstvo, u prošlosti vrlo rašireno, danas je gotovo izumrlo. Najveći problem ovog područja je nedostatak vode odnosno vodovoda. Rješenjem ovog

Uvala Porat

noseći u srcu svoj kraj

Prije nego je ovim krajem prošla makadamska cesta 1937.g. sva su zbivanja bila vezana uz morske putove, pa je tako u uvali ispod Kijaca bila pekara do koje se brašno dovozilo mo-rem. Kod rta „Skočkobila“ nalazila se pošta u koju je bro-dovima dovo-žena pošta i dalje

su sa čekićem usitnjavali veće kamenje i pravili od njega „batudu“ odnosno sitniji kamen i tako ravnali cestu.

Jedna od većih ali napuštenih zdanja iz tog vremena je i cestarska kuća u mjestu Kijac, u kojoj su dežurali cestari pošto je na ovom dijelu ceste udar bure najjači a led bi najprije

problema i ovo bi mjesto poprimilo neka nova obi-lježja, razvilo se i obogatilo društveno-kulturni život.

V

Za Vilu piše: Lucija Tomljenović

Mirno more "Vilo" moja

Lički "morski vuk", Mile Vranić i stalna posada jedrilice St. Maria

Odlučili su prvog vikenda u studenom isploviti iz matične luke Cres. Večer prije uz pravo bodulsko vino dogovorena je ruta. Krajnji cilj je trebao biti vanjski dio otoka Paga i vale u okolici Povljane. Domaći ribari su nas pozvali da im se pridružimo. Sve je obećavalo dobar ulov lignji, sezona je počela. Dok smo plovili uz obalu Lošinja jutarnje sunce se probijalo iznad vrhova Velebita. Slika za pamćenje. Naš gost iz Novog Zelanda stalno „škljoca“ Čovjek očito nije vidio brdo veće od nanosa pijeska na novozelandskoj plaži. Predvečer, nakon par neuspjelih pokušaja zaključujemo da mi nismo ribari. Red je večeru spremiti iz konzervi na brodu. Pero, koji odlično kuha, ljuti se na Milu da nije napunio skladište. Jedino čega ima je vino i voda. Ostali smo gladni. Gladni, malo umorni, Mile kao pravi morski vuk donosi odluku da se nastavi ploviti cijelu noć i da je cilj Karlobag. Kormilo preuzima Ivo. Oko pet u jutro prolazimo između Paga i Vira. Sunce izlazi iznad Velebita, fascinantno, to treba vidjeti. Plovimo već drugi dan duž obale sjevernog Jadrana a Velebit je konstanta. Stalno u vidokrugu. Izlazak sunca iznad Velebita vide Hrvati od Medulina u Istri do Zadra. Nije čudo da je u

narodu postao Vila. Naš novozelčanin i dalje „škljoca“ I dok se Mile i posada osvježavaju jutarnjom kavom nešto se vani događa. "St. Maria" se sve češće stresa od vrha jarbola do kobilice. Mile izlazi na palubu i vidi ono što svaki kapetan izbjegava pod svaku cijenu. Prolazimo ispod Paškog mosta a more u kanalu bijelo k'o brinjska brda kad oko Božića „zakrka snig“. "Pero", galami Mile, "daj jednu ličku rakiju"! Nastavlja galamiti, hrabreći sebe i druge, "Pa dobro Ivo, što si cijelu noć radio, jesi li gledao Aladina"? Svi šute. Novozelčanin prestao slikati. Malo gleda uskuhalo more, malo jarbol koji se tresu k'o

prut. Nema povratka, valovi veliki, more se bijeli a mi već usred kanala. Jedini spas je dočepati se druge strane, što bliže Velebitu. Oni koji to nisu uspjeli završavaju na oštrim

hridima Paga. Mnoge su podvelebitske obitelji izgubile najmilije kad bi bura zapuhala. Uvijek dolazi naglo, nikad dovoljno vremena da se pobjegne. "St. Maria" škripi, stenje, cvili, nema riječi kojim se to može opisati. More se preljeva preko kabina, svi smo mokri. Novozelčanin je blijed k'o krpa, zelen. Nakon tri sata teške borbe, ljuljanja, stenjanja, svi mokri i pothlađeni osjećamo olakšanje. Vidimo spomenik Šimi Starčeviću u Karlobagu. Još malo. Pred samim Karlobagom bura kao da je malo popustila pa uz pomoć domaćih ljudi, neke već

poznamo od prije, uspijevamo se nekako privezati. Konačno svi stojimo na rivi i smijemo se. Ufff! ne

ponovilo se. Novozelčanin je nakon tri sata prozborio prvu rečenicu. Blijed i moker, malo mucajući pita Milu jeli ovako vrijeme često? Što da mu čovjek odgovori? Nakon dva sata sjedimo u Restoranu Ribar, Hotela Velinac. Uživamo u najboljoj ribi i lignjama na Jadranu. Prije toga crni pa bijeli rižoto. A sve počelo karpaćom iz Velebitskog kanala. Domaći Debit samo klizi niz grlo. I tko kaže da se sve ovo nije isplatilo. Glavna kuharica Kata prati izraz naših zadovoljnih lica a direktor Stipe pazi da nam što ne prifali. Nakon večere brzo nas je ušutkao umor i san. Treba se sutra vratiti do Cresa.

V

Za Vilu piše: Ivan Čičin

HRVATSKA VJERNOST

GLASILO CRKVE HRVATSKIH MUČENIKA NA UDBINI

rujan, 2008., godina III, broj 4

**Crkva
hrvatskih mučenika -
hram hrvatske
zahvalnosti i vjernosti**

**Jeste li nabavili svoj
primjerak?**

Katarina Milinković

Samopouzdanje(m) bez granica

Školske godine 2007/2008 u natjecanju Čokolino višebojac, zajedničkom projektu Podravke i Sportskih novosti, pobijedila je Katarina Milinković, tada učenica 8. razreda. U njemu sudjeluju učenici od 5. do 8. razreda, pri čemu iz svake osnovne škole koja je te godine u natjecanju na završni turnir odlaze pobjednik i pobjednica, ukupno njih 48 iz 24 grada - 20 županija i Grada Zagreba.

Zajednički projek "Podravke" i "Sportskih novosti" - "Čokolino višebojac" okupio je učenike od 5-8 razreda. Discipline u kojima se individualno natječu su: atletika (skok u dalj s mjesta i trčanje/sprint na 30 metara), nogomet i rukomet (izvođenje kaznenih udaraca), košarka (izvođenje slobodnih bacanja), dok su ekipni sportovi: potezanje užeta, skakanje u vrećama, štafetno trčanje (oko stalaka i u otežanim uvjetima). Kad su između ostalih izvukli i Katarininu O.Š. Petra Zrinskog iz Zagreba prvotno nije željela sudjelovati, ali se ipak natjecala i krajem siječnja 2008. osvojila titulu najbolje među djevojčicama. Krajem svibnja iste godine u Umagu je, nakon prolaska polufinalnih kvalifikacija, pobjedom u velikom finalu (sa 160 bodova) postala sveukupnom pobjednicom tog osnovnoškolskog natjecanja. Katarina je rođena 1993. godine u višečlanoj obitelji u jednom malom mjestu u srcu Like. S 10 je godina zajedno sa svojom braćom i sestrama došla u Dječji dom Zagreb gdje nastavlja školovanje. Katarina i njena braća i sestre su dobri učenici, te su uključeni u različite sportske aktivnosti u kojima su uspješni. Katarina je do sada postigla velike rezultate o čemu govore njezina priznanja, medalje i pehari. Prisjeća se nogometa i drugih sportova u Lici,

a u Zagrebu je uz igranje nogometa oko godinu dana trenirala rukomet i karate, nekih pola godine samo-

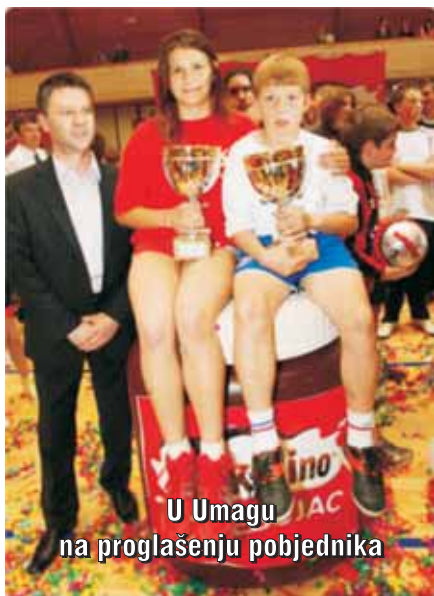
obranu, te se 2 godine bavila ronjenjem, no najduže je u odbojci koju trenira četvrtu godinu kao

igračica HAOK-a Mladost. Otkako je upisala Ugostiteljsku školu (smjer kuharice) posvetila se samo odbojci gdje kao juniorka Mladosti svakodnevno trenira, vikendom igra utakmice 1B i 2A lige ili turnire, a nastupala je i na Srednjoškolskim igrama mladih. Prosječni radni dan (za)počinje dizanjem u 6 ujutro, potom doručkuje, od 8 slijedi ili škola do kako kad 16 ili 18h ili praksa do 16 sati (u međuvremenu tamo ruča), užurbano dolazi u Dom i odlazi na trening od 18.30 do 20.30, vraća se doma oko 21 sat nakon čega večera i uči do 22, 23h, a ukoliko ima nešto važno/puno za učiti po dogovoru s odgajateljicom uči do ponoći pa i 1 sat ujutro. Subotom u pravilu igra ligaške ili turnirske utakmice što zna (po)tražati cijeli dan, a nedjeljom

U zagrebu na ekipnom potezanju užeta

slijedi odmor i više slobodnog vremena koje provodi sa sestrama i bratom, te prijateljicama i prijateljima u druženju i zabavi. Svaki

U Umagu
na proglašenju pobjednika

slobodni trenutak koristi za eksperimentiranje s novim kulinarским specijalitetima na obostrano zadovoljstvo cijele skupine i Doma.

S obzirom na pobjedu u Čokolino višeboju, odbojkaške i druge sportske uspjehe, te životnu situaciju dobila je od Podravke posebnu nagradu, mjesečnu srednjoškolsku stipendiju (uz omogućeno obavljanje praktične nastave u podravkinom Kulinarskom centru), sportsku opremu (poklon RK

U "Podravci" - Koprivnici na dodjeli stipendije

iz Doma otišli u Podravku gdje je svečano potpisala ugovor o stipendiji. Tamo se družila s članovima Uprave Podravke, te po treći put sa Zvonimirom Bobanom koji joj je prethodno podijelio pehare na školskom i državnom natjecanju. Polovicu novca od stipendije želi (po)dijeliti sa sestrama i braćom, te na opremu i korisne stvari, dok će drugu polovicu štedjeti. Ova vedra djevojka poručuje svima kako je život lijep i kako nikada nije kasno za promjene u smislu zdravog života kroz sport koji jača karakter i razvija

što ja ne mogu naučiti ili savladati, rekla je Katarina. Moje samopouzdanje nema granica, vjerujem kako mogu učiniti sve što želim, a to može i većina mladih ljudi ukoliko se maknu od televizora, izađu iz

U "Podravci" - Koprivnici na dodjeli stipendije

Podravka Vegeta), te posao u Podravci nakon završenog školovanja. Službena primopredaja stipendije se dogodila u Koprivnici krajem rujna 2008. godine, kad su skoro svi skupa

čovjekovu osobnost. Kroz sport učimo kako je život pun pobjeda i padova; pobjede te vesele i daju snagu za dalje, dok te padovi tjeraju da budeš bolji i snažniji. Nema toga

Katarina u "Dječjem domu"

nestvarnog virtualnog svijeta računala, koji im nude lažnu sliku odrastanja, te se vrata na igrališta, dođu u sportske dvorane, obnove stara i sklope nova prijateljstva temeljena na tradicionalnom sustavu vrijednosti. Za sve to vam ne trebaju veliki novci nego samo malo dobre

volje, puno znoja, tenisice, dres, boca vode i tko zna, možda će slijedeći broj Vile Velebita pisati upravo o Vama; vjerujte mi to je super, poručuje

Katarina u "Podravci"

Katarina. Želja joj je završiti ovu četverogodišnju školu pa upisati neki studij, a najviše želi postati profesionalna odbojkašica. Zahvalna je na potpori i svemu drugome: svojim bližnjima, prijateljima/icama, trenerici Ines Simunović, odgajateljicama Nadi Frlan, Mirjani Mokosek, Jeleni Rukavini, predstojnici Đurđi Čačić, te ravnateljici Jasni Ćurković Kelava. Zahvaljuje se i Podravci na stipendiji, drugim trenerima/icama, svim

Katarina u "Dječjem domu"

profesorima/icama u osnovnoj i srednjoj školi koji su joj uvijek izlazili i izlaze ususret poradi obveza, te ih sve skupa pozdravlja kao i sve one koji ju poznaju. I mi Vas sve skupa pozdravljamo, Katarini se zahvaljujemo na prilici da ju barem malo upoznamo, te se unaprijed nadamo i veselimo vijestima o novim sportskim i inim uspjesima kao i pokojem originalnom receptu.

V

Za Vilu piše: Mario Vrkljan

Izjava biskupa Bogovića povodom Apela DPUH premijeru Sanaderu

Aktualno!

predlagao i ovo što sada radimo pa će vidjeti o čemu je riječ. Poslat ćemo primjerak i Društvu povjesničara umjetnosti Hrvatske.

Nikola Bašić je uvjetovao svoj daljnji rad uz ostalo i punom slobodom unutarnjeg uređenja, a nije ni jednim retkom naznačio kako bi to izgledalo. Takvu slobodu za uređenje bogoslužnog prostora ne smije dati nijedan župnik nijednom projektantu. Nisam ni ja to smio učiniti.

U par napisa neki se s visoka nabacuju na novi projekt CHM. No doslovce me na ulicama vuku za rukav i čestitaju na ovom novom projektu. Vjernicima je on bolji i bliži. Za njih gradimo crkvu i svetište.

Ja cijenim rad Nikole Bašića i njegov projekt, ali on je za nas financijski neizvediv, za održavanje pretežak i prema najnovijim uvjetima projektanta značio bi značajan otklon od ideje koju sam formulirao i predstavio javnosti.

Nacionalni konsenzus nije se dogodio oko oblika građevine nego oko ideje Crkve hrvatskih mučenika. To mogu sa sigurnošću potvrditi jer sam o tome govorio u svim dijelovima domovine i svuda u inozemstvu gdje ima većih skupina Hrvata."

V

Povodom Apela Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske premijeru dr. Ivi Sanaderu zbog promjene projekta Crkve hrvatskih mučenika na Udbini, biskup Bogović je za Dnevnik HTV-a izjavio: "Ja cijenim rad Nikole Bašića i njegov projekt, ali on je za nas financijski neizvediv, za održavanje pretežak i prema najnovijim uvjetima projektanta značio bi značajan otklon od ideje koju sam formulirao i predstavio javnosti."

"Kako i zašto je došlo do prekida suradnje s zadarskim projektantom Nikolom Bašićem opsežno smo izložili u časopisu Hrvatska vjernosti br. 4 (2008.). Vidio sam da kritičari imaju krivu sliku o projektu i preporučujem svima da prouče ono što je Bašić

Jablanac

Nema djece - nema ni škole!

Vozeci se Jadranskom magistralom od Splita prema Rijeci prolazite pokraj podvelebitskog mještaca Jablanca. Ugnijezdivši se ispod gorostasa Velebita s jedne strane, mora i otoka Raba s druge strane, te pokraj prekrasne uvale Zavrtnica za očekivati je da dolazimo u malo primorsko mjesto koje ima više hotela, turističkih obilježja, te

nadasve stanovnika. Prekrasna uvala Zavrtnica, koja podsjeća na fjord mami uzdahe svim zaljubljenicima u prirodu. Spojena sa Jablancem uskom šetnjicom uz more, još 1964. godine proglašena je „zaštićenim krajolikom“, a sastavni je dio Parka prirode Velebit. Uvala je duga 900 metara, a široka 50 do 150 metara. U istoj toj uvali zadovoljstvo uživanja u

prirodi pronalaze i ronionci, kojima znatizelju privlače ostaci ratnog broda iz 1944. godine.

Prema legendi uvala je nastala u jakom potresu 615. godine kada su potonula i tri starorimska grada na ovom području.

No, dočeka nas posve drugačija slika. Spuštajući se uskom cestom prolazimo kroz draču, nisko raslinje i kamenjar. Neplodna zemlja s burom koja doseže i orkanske udare rezultirala je kamenjarom i raseljavanjem ljudi. Usporedivši vrijeme poslije drugog svjetskog rata i današnje vrijeme, situacija se mnogo promijenila. Nažalost, nagore.

Nije da su stanovnici Jablanca imali kvalitetniji život prije ili da su lakše živjeli nego je Jablančana bilo mnogo više. Težak je to život bio. Uz škrtu zemlju, nepristupačan teren i jaku buru, nerijetko su prosili za komadić kruha. Početkom 20. stoljeća vladala je velika bijeda i glad. Takvu situaciju iskoristili su prosvjetni djelatnici, te u Jablancu otvorili školsku kuhinju gdje su svi učenici besplatno dobivali jedan topli obrok. Živeći tako teškim životom, škola u Jablancu bila je

Napuštena škola

puna djece. Ponekad bi se u njoj obrazovalo i više od stotinu djece u jednoj školskoj godini. Bila je to osmogodišnja škola. Naravno da su sva ta djeca bila i iz obližnjih mjesta kao što su Stinica, Dušikrava, Vlaka, Donja Klada...

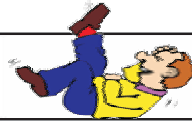
No, danas je ista ta školska zgrada prazna. Iz nje se ne čuje veseli dječji smijeh, graja niti galama. 2007. godine zatvorena je jer nema djece koja bi u nju polazila. Nekoliko zadnjih godina škola je brojala samo jedan razred, tj. samo jednu učenicu u jednom razredu. Danas i ta učenica

Uvala Zavratnica

putuje u najbližu školu koja je udaljena i do dvadesetak kilometara od mjesta stanovanja. A Jablanac ostaje prazan i napušten. U potrazi za radnim mjestom ili boljim prilikama za život, mlađe stanovništvo prisiljeno je iseljavati u obližnji Senj, Rijeku, a često i preko hrvatskih granica.

U mjestu postoje pošta, crkva, jedna trgovina, i jedan hotel. Koliko broj stanovnika opada, govori nam i podatak da je oko 1730. -1740. godine Jablanac brojio 2592 stanovnika, a po popisu iz 1991. godine jedva 158 stanovnika. Nadajmo se da će se dogoditi čudo i da će ovaj prelijepi dio Velebita i Jadranske obale opet oživjeti, a u ovoj, stoljećima živov, školi opet zaoriti veseli dječji smijeh.

Kutak razbibrige

Žali se Marko prijatelju: " Ne znam što da radim, nikako ne mogu zaspati"?
 "Ja to lako riješim,... kada legnem samo brojim do tri,... i odmah zaspim!"
 "Samo do tri ?" - pita ga Marko
 "Ma, dobro ... nekad i do pola četiri" !

Mujo ljutito kaže sinu:

- "Jesi ti normalan, pa ne smiješ pušiti, tek si peti razred"!
- "Pa što, i ti si već pušio u petom razredu"!
- "Da, ali sam ja već imao 18 godina"!

Vraća se Mujo iz kazališta a Fata ga odmah radoznalo upita: "I, kako je bilo"?

"Ma, dosadno bolan, jedino je bilo dobro kada su na kraju dijelili kapute, ja odmah uz'o tri"!

Siguran u svoj posao

Nesporazum

Kupila Zagrepčanka garderobni ormar i dovezla ga doma. Taman kada ga je smontirala, prođe tramvaj ulicom i od trešnje vrata joj ispadnu. Ponovno ih učvrsti ali opet ista stvar, nakon što prođe tramvaj vrata otpadnu. Pozove servis za montažu i oni ga slože. Prođe tramvaj i vrata opet ispadnu. Sjeti se serviser i kaže: "Ja ću ući u ormar, pa da vidim iz nutra što se to dešava da vrata ispadaju". U to dođe muž doma i slučajno otvori vrata ormara, a serviser će: "Znam da mi nećete vjerovati, ali ja samo čekam tramvaj"!

Za Vilu piše: Ana-Maria Devčić

Kiseli kupus i meso

Dragi čitatelji, u ovom broju Vile Velebita želim podijeliti s Vama jedan recept za hladne dane koji nam nadolaze. To je stari i najpoznatiji naš Lički recept koji su jeli naši stari Ličani da bi iskoristili ono što u Lici najbolje uspijeva, a to je krumpir i kupus. Kada se govori o suhom mesu onda se podrazumijeva suho svinjsko meso.

**Za ovo će jelo
će vam trebati:**

Otprilike 1 do 1 kg kiselog kupusa. Bilo da je u glavici ili ribani. Od svinjskih delacija treba Vam suhe i podimljene slanine. Takve samo u Lici ima po seoskim kućama. A ja je se sjećam kao posebne poslastice. Osim slanine treba Vam i jedan sušeni „gnjat“ – svinjska koljenica, malo krem-nadle, rebara, a ako ima domaća krvavica i koja mesnjača (mesna koba-sica).

PRIPREMA

Na dno lonca stavite red kupusa a na njega složite suho meso. Na meso opet složite kupus pa red mesa i tako dok ne potrošite sve. Staviti kuhati na laganoj vatri najmanje 2 sata.

Kiseli kupus se može spremati i sa sušenom bravinom (ovče-tinom), samom ili u kombinaciji sa svinjetinom.

Uz ovo jelo najbolje je servirati krumpir kuhan pod ljuskom.

Ovo je jelo koje mnoge obitelji još uvijek imaju u svom zimskom jelovniku a meni je osobno najslađe kad ga spremam u Perušiću uz cijelodopodnevno krčkanje na

Dragi čitatelji Vile Velebita još jednom hvala na vašim pohvalama i prijedlozima, nadam se da će vam se i današnji recept svidjeti.

Za sve one koji su mi se javili i druge koji imaju neki lički recept mogu mi ga slobodno poslati na m a i l :

Dobar tek!

Za Vilu piše: Milan Murgić - Padela

Miroslav Marjanović - Gonza

Rođen je u Prnjavoru Čuntićkom kod Petrinje 1959. godine.

Nakon osnovne škole i gimnazije završio pedagošku akademiju. Do 1990. radio kao razredni nastavnik u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, a slijedećih pet godina isti posao u Austriji gdje i sada živi te radi kao poduzetnik.

Još od osnovne škole bio je literalno aktivan preko raznih predstava i natjecanja. Sve emocije stvorene životnim događanjima akumulirali su se podsvjesno u glavi, te nakon dugo vremena preko ruke i olovke pretvoreni u poeziju na papiru. Napisao je više od 150 pjesama svih tematika koje su nastale u vrlo kratkom vremenu te će uskoro biti objavljene. Neke od njih ekskluzivno predstavljamo u našem časopisu.

SJEĆANJA

Miris lipa um mi muti
Tajnoviti, mračni skuti

Svud gitare parkom zvone
Stare sad su djeve one

Vrijeme šiba po mladosti
Reum uze moje kosti

Bijeli golub 'lejom guče
Kao da je bilo juče

Gukom pjeva, para traži
Oni su mi časi draži

LIČKA ZIMA

Bijeli pokrov poljem bijeli
Svako dijete se veseli

Krošnje smrzle čipkaju se
Graja dječja grudaju se

Sanjke lete, skije ližu
Zec se smrz'o uši strižu

Sunce škrto snijegom sijeva
Bjelina je zima pjeva

Korak škripi dah se puši
Bijelo mi je i u duši

Ljubi obzor snijegom nebo
Promrzo sam pečku b' treb'o

Stisnu mračak na bjelinu
Šarov laje gazde brinu

Strah od vuka dršće stado
Ovca brižno grli mlado

Dimnjak huklja čadnim dimom
Vijavica sve pod zimom

Sve do laste ne kopni se
Zima stisla neda na se

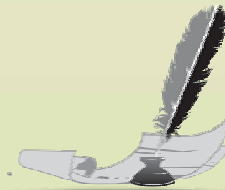
PROGNANICI

Tužni svati putem gmižu
...u kesama sva imanja...
suzne suze, suzu stižu.

Korak težak, grč na licu,
rano je za bijelu pticu.
Stisnu tuga, zlo se sprema,
povratka nam jadnim nema.

Osta brazda, plače žito,
tugu ponijeh žalovito.
Kuće njeme, tori zjaju,
bježi narod, psine laju.

Konji ržu, bleji telad
Kud'nam vode našu čeljad?
Krun'cu šapćuć, vjerom hodeć,
svati idu nadu vodeć.

Pripremio: Davor Jutriša

ELEKTROPROMET

DIONIČKO DRUŠTVO ZA TRGOVINU I USLUGE

Kuća Vašeg povjerenja!

www.elektropromet.hr

Vila Velebita

kronika aktivnosti

Tijekom zadnje dvije godine Udruga Ličana „Vila Velebita“ je imala vrlo živahnu i raznoliku aktivnost. Posebno bi izdvojili redovito izlaženje časopisa Vila Velebita. Zadnja dva broja možete kupiti i u kioscima Tiska. Također Vila je pokrenula vrlo posjećivanu stranicu Vile Velebita, /www.vila-velebita.hr/ Tu možete naći sve o našoj aktivnosti kao i par kratkih filmova s razgledavanjem grada Gospića, Perušića, Ličkog Osika. Uskoro se očekuju i kratki filmovi s ostalim ličkim gradovima. Posebno su se tim filmovima razveselili naši čitatelji iz Kanade. Naime, sad mogu u 15 minuta vidjeti kako danas izgleda Gospić i koliko je uspješno obnovljen nakon Domovinskog rata. Vila je organizirala izgradnju spomenika Šimi Starčeviću, hrvatskom jezikoslovcu i piscu prve gramatike hrvatskog jezika na hrvatskom, u Karlobagu. Ukupan projekt vrijedan je 420.000,00 kuna. Zahvaljujemo se svim donatorima i prijateljima Vile što su pomogli ovaj vrijedni projekt. Vila za 01.03.2008. godine u 20 sati organizira u kazalištu Vidra u Zagrebu gostovanje Pučkog otvorenog učilišta „Dr Ante Starčević“ iz Gospića s predstavom „Ličko prelo“. Pozivamo vas da svojom nazočnošću odate priznanje našim glumcima a kupnjom karte pomažete izgradnju spomenika Šimi Starčeviću u Karlobagu. Vila uskoro planira i organizaciju ličke večeri te Vas pozivamo da se javite u prostorije ili na naš telefon radi rezervacije karte. Kroz par sličica provest ćemo Vas i kroz ostale aktivnosti „Vile Velebita“.

02.12.2005.

Gospić - Kod Biskupa Mile Bogovića

Tijekom posjete Vile Velebita Biskupu Mili Bogoviću u Gospiću, predsjednik Udruge Milan Vrkljan predao mu je prigodan poklon. Članovi Udruge posebno su se interesirali za aktivnosti oko izgradnje Crkve Hrvatskih Mučenika na Udbini.

17.02.2006.

Sabor - kod dr. D. Milinovića

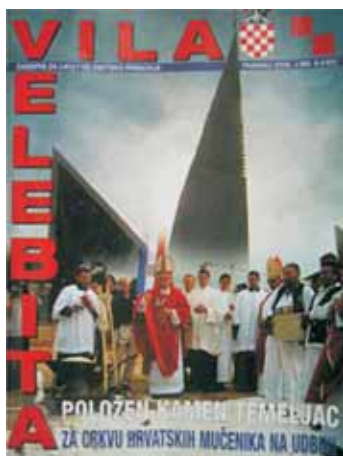

Odmah nakon izborne Skupštine, članovima Vile Velebita jedna od prvih aktivnosti bila je i posjeta dopredsjedniku Sabora dr. Darku Milinoviću.

13.04.2006.

Iz tiska izašao 9. broj (1/014) časopisa

Promocija tematskog broja Vile Velebita posvećena Crkvi Hrvatskih Mučenika na Udbini bila je u starom okupljalištu Ličana, restoranu Stara Poštarica. Domaćin g. Nikola Jurković vodio je brigu da gostima ništa ne nedostaje.

10.07.2006.

Smiljan - 1/50. godina rođenja Nikole Tesle

U povodu obnove i uređenja kuće Nikole Tesle u Smiljanu Vila je organizirano bila nazočna sa preko 40 svojih članova. Nakon obilaska obnovljene kuće, uživali smo u najboljem škripavcu u Lici koji smo probali u restoranu Potkova.

Iz tiska izašao 1/0. broj (1/02) časopisa

SRPANJ, 2006.

05.08.2006.

Knin - dan Domovinske zahvalnosti

Članovi Vile Velebita organizirano su posjetili Knin u povodu Dana Domovinske zahvalnosti. Taj stari kraljevski hrvatski grad ponovno je oduševio naše članove. Tim povodom predsjednik Vile imao je zapažen govor na Hrvatskom Radio Kninu. Nakon posjete navratili smo u obližnji restoran i uživali u pravoj janjetini Dalmatinske Zagore.

Žitnik - Ante Starčević, 1/0. obljetnica smrti

04.11.2006.

Udruga Vila Velebita organizirala je posjet spomen kući Ante Starčevića. Tim povodom upisali smo se u knjigu sjećanja i kupili par tematskih razglednica. Na žalost u kući nema mogućnost za поблиže upoznavanje sa djelom Ante Starčevića. Prilazni put je prilično neprohodan tako da smo autobus morali ostaviti stotinjak metara dalje od kuće.

04.11.2006.

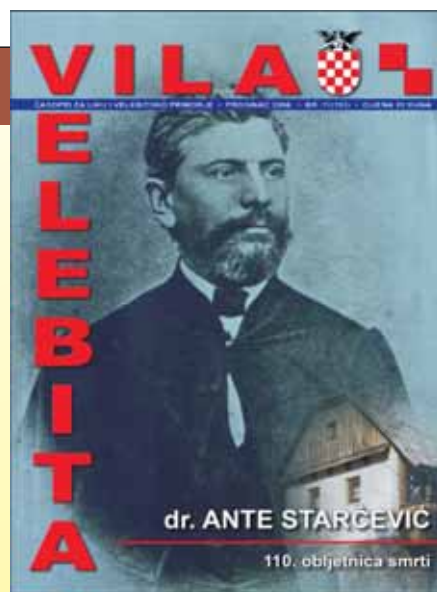
Karlobag - Kapucinski samostan

Udruga Ličana Vila Velebita posjetila je Kapucinski samostan u Karlobagu gdje je početkom 19. st. radio hrvatski jezikoslovac i pisac prve gramatike na hrvatskom jeziku Šime Starčević. Tim povodom Udruga je poslala pismo namjere i želje da se škola u Karlobagu nazove imenom Šime Sarčević.

Iz tiska izašao 1½ broj (1/03) časopisa

PROSINAC, 2006.

08.12.2006.

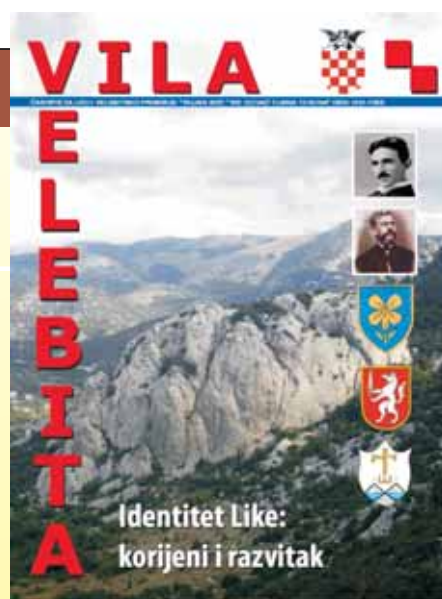
Hotel Sheraton - 1/2. tradicionalna Lička Večer

Udruga Vila Velebita organizirala je 12. tradicionalnu Ličku večer u hotelu Sheraton. 420 gostiju zajedno s članovima Hrvatske Vlade na čelu sa dr. Ivom Sanaderom veselila se do dugo u noć.

Iz tiska izašao 1/2. broj (1/04) časopisa

RUJAN, 2007.

02.10.2007.

Karlobag -Odbor za izgradnju spomenika Šimi Starčeviću

Udruga Ličana "Vila Velebita" na svome sastanku od 02.10.2007. godine donijela je odluku o formiranju Odbora za izgradnju spomenika Šimi Starčeviću u Karlobagu. Natječaj za izgradnju spomenika objavljen je u "Vili Velebita" broj 12 na stranici 65. U Odbor su izabrani i prihvatili su rad u njemu sljedeći uglednici i prijatelji "Vile Velebita":

Branko Jažić - Karlobag, Josip Bošnjak - Zagreb, Martin Pastuović - Zagreb, Tomislav Zorić - Zagreb, Andrija Fiamengo - Zagreb, Stjepan Bergovec - Karlobag, Mile Vranić - Zagreb, Željko Holjevac - Zagreb, Luka Matanić - Rijeka, Mile Borčić - Zagreb, Ivan Bošnjak - Zagreb, Božan Šutalo - Zagreb, Ivan Došen - Rijeka, Luka Maršić - Zagreb, Zorislav Lukić - Zagreb, Manja Kovačević - Gospić, Milan Vrkljan - Zagreb, Željko Radošević - Zagreb, Ivica Francetić - Zagreb, Ivan Krpan - Zagreb, Josip Milinković - Zagreb, Stjepan Bičan - Zagreb, Tomislav Crnić - Zagreb, Nikola Jurković - Zagreb, Damir Miškulin - Zagreb, Nikola Kostelac - Zagreb, Predrag Čudina - Zagreb, Josip Zdunić - Zagreb, Ante Bežen - Zagreb, Tihomir Marjanović - Zagreb, Petar Rajković - Zagreb, Katarina Kolaković - Zagreb, Petar Dolić - Zagreb, Vlado Marić - Zagreb, Ivan Šimunić - Zagreb, Zlatimir Bačić - Zagreb.

06.10.2007.

Gospić - Izložba "Jesen u Lici"

Članovi Udruge posjetili su izložbu "Jesen u Lici". Tim povodom obišli su mjesto pogibije zagrebačkog dragovoljca Dubravka Šake na ličkom ratištu. Na večer bili smo gosti u poznatom ličkom restoranu "Albatros" u Perušiću.

Iz tiska izašao 1/3. broj (1/05) časopisa

PROSINAC, 2007.

26.10.2007.

Karlobag - Odbor za izbor idejnog rješenja spomenika Š. Starčevića

U Karlobagu se sastao Odbor za izbor idejnog rješenja spomenika Šimi Starčeviću u Karlobagu. Domaćin nam je bio fra Stjepan Bergovec. Nakon pregleda pristiglih ponuda jednoglasno je izabrano idejno rješenje kipara Ivana Golca iz Gospića.

14.12.2007.

Zagreb - Odluka o uređenju trga ispred Crkve sv. Karla Boromejskog

Nakon uspješno organizirane i provedene donatorske večere u Zagrebu, donesena je odluka da se prikupljenim sredstvima proširi projekt i uredi trg na kome će biti postavljen spomenik Šimi Starčeviću. Arhitekt Ante Pađen dobio je projektni zadatak da osmisli uređenje trga ispred Crkve sv. Karla Boromejskog. Nakon uvida u projekt od strane fra Stjepana Bergovca i članova Odbora projekt je prihvaćen.

01.03.2008.

Zagreb - U organizaciji Udruge, predstava "Ličko prelo" u kazalištu VIDRA

U Satairičkom kazalištu VIDRA u Zagrebu održan je scenski prikaz starog Ličkog običaja "Ličko prelo"

Još jedna od aktivnosti Udruge je i ova, organizacija Ličkog prela. Oduševljena publika koja je popunila sva mjesta kazališta uživala je u predstavi Folklornog ansambla „dr. Ante Starčević“ iz Gospića, uz voditeljicu i koreografkinju Maju Rukavinu.

14.03.2008.

Krušak - Izvještajna skupština Udruge Ličana - 2008

Udruge Ličana VILA VELEBITA iz Zagreba održala je Izvještajnu skupštinu u prostorijama Šumarske kuće "Krušak"

Članovi Udruge okupili su se u lugarnici Krušak, u mjestu Krušak, 20-ak km južno od Velike Gorice, u prekrasnom prirodnom okolišu. g. Damir Miškulin (upravitelj šumarrije V. Gorica), potvrdio se da kao domaćin osigura ugodnu radnu i zabavnu atmosferu uz ukusnu večeru i dobru kapljicu.

17.05.2008.

Karlobag - Otkriven spomenik Šimi Starčeviću ispred crkve sv. Karla Boromejskog

U organizaciji Udruge i organizacijskog odbora iz Karlobaga, otkriven je spomenik Šimi Starčeviću u Karlobagu. U besprijekornoj pripremi ovog povijesnog događaja omogućena je službena ceremonija kao i "zakuska" u hotelu Velinac, na kojoj su bili nazočni mnogi ugledni gosti, te oko 400 građana iz bliže i dalje okolice zajedno sa članovima podružnica Udruge Ličana iz cijele hrvatske. Spomenik je otkrio Gospićsko-senjski biskup mons. Mile Bogović.

Iz tiska izašao 1/5. broj časopisa

SRPANIJ, 2008.

Iz tiska izašao 1/6. broj časopisa

PROSINAC, 2008.

05.12.2008.

"Lička večer" - hotel Laguna u Zagrebu

 LIČKA VEČER
U organizaciji Udruga Ličana "Vila Velebita"
Petak - 05. 12. 2008. u 19.00 sati
Hotel "Laguna" Zagreb, Kranjčevićeva 29

Informacije i rezervacije: *Dobrodošli !!!*
01/4635 888 • ured@vila-velebita.hr

Fitness, Jacuzzi, Sauna

Otvoreno non-stop kroz cijelu godinu!

Hotel - Restoran - Wellness
Velinac KARLOBAG

53288 Karlobag, Trg F. Tudmana 1 - Tel./fax: +385 53 694 008 - mob.: +385 98 470 569
www.amp-hoteli.hr - E-mail: velinac@amp-hoteli.hr